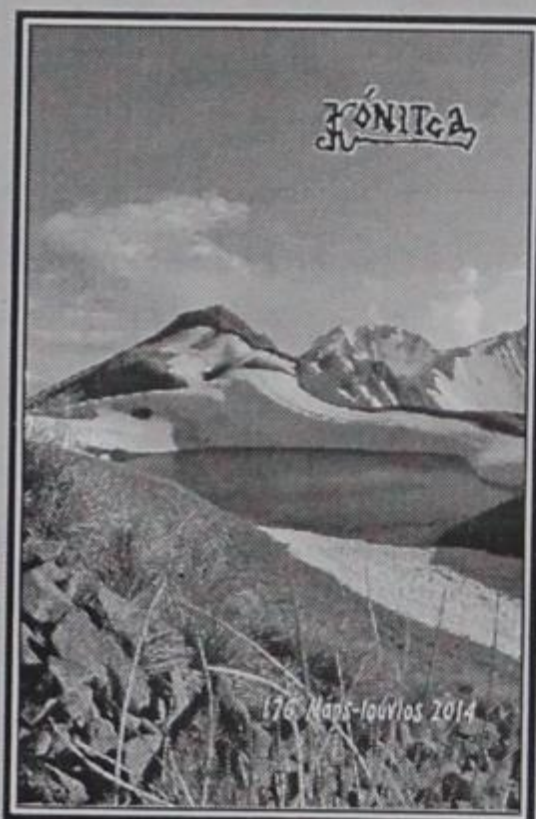

ΚΟΝΙΤΣΑ

176. Μάης-Ιούλιος 2014

176. Μάρς - Ιούνιος 2014

φωτ. εξωφ. Η Δρακόλιμνη του Γράμμου
(Γιάννη Δ. Σκούφια)

* Φωτογραφία προηγούμενου τεύχους
(Δημήτρης - Κλειδωνιά)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 176 Μάρς - Ιούνιος 2014 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

145	Μετεκλογικά
147	Το Μουσείο Ηπειρ. Μαστόρων, <i>Απ. Ραπακούσιος - Αικ. Τσούβαλη</i>
151	Δημ. Εκλογές στην Κόνιτσα, <i>Β. Τσιαλιαμάνη</i>
153	Δρομολόγιο Επαρχ. Κόνιτσας έτους 1851, <i>Θ. Ζιώγα</i>
159	Κονιτσιώτες οπλοφόροι επί Τουρκοκρατίας, <i>Χ. Γκούτου</i>
162	Μετεωρολογικός σταθμός στην Κόνιτσα, <i>Π.Τ.</i>
163	Η προίκα θεσμός και φαινόμενο, <i>Π. Λαζαρόπουλου</i>
169	Η Δημοκρατία του Περικλή και του Σόλωνα, <i>Α. Πολίτη</i>
173	Το τυρί και η ούρδα στην Αετομηλίτσα, <i>Ε. Παππά</i>
179	Μόλιστα - Καφενείο - Μάσας, <i>Δ. Παπαλάμπρου</i>
182	Μ' ένα γράμμα, <i>Αρετής Παπαχρήστου</i>
183	Αναμνήσεις με αφορμή κάποιους στίχους, <i>Π. Μπούνα</i>
185	Πασχαλιάτικες ιστορίες, <i>Σωκ. Οικονόμου</i>
115	Ελένη Αντωνιάδου, <i>Β. Τσιαλιαμάνη</i>
187	Ουρανία Γκάσιου, <i>Θωμά Ζιώγα</i>
192	Ωδή εις Αριστείδην, <i>π. Ιωήλ (Κόνιτσα)</i>
193	Μικρές ιστορίες, <i>Β. Σπανού</i>
195	Αναμνήσεις, <i>Δέσπως Καρβέλη</i>
197	Η Δοξασμένη Κοιλάδα Αώου, <i>Η. Παπαζήση</i>
189	Ποιήματα: <i>Σ. Καραγιάννη - Α. Πασχάλη</i>
132	Από λάθος ενημέρωση, <i>Μολιστινός</i>
200	Δελτίο τύπου Βιβλιοθήκης
201	Ένωση Ελλήνων Συγγραφέων
203	Κοπή πίτας Συνδ. Βούρμπιανης
205	Νέα από τη Λαγκάδα, <i>Π. Νάτση</i>
207	Επιστολές, <i>Στ. Νούτση</i>
208	Πένθος, <i>Β. Τσιαλιαμάνης</i>
209	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,

45221 Ιωάννινα

τηλ. 26510 77358

e_theodo@otenet.gr

ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΑ

Με την ανάδειξη τη δεύτερη Κυριακή των Αυτοδιοικητικών εκλογών στο Δήμο Κόνιτσας του συνδυασμού «Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ» εκλέγεται Δήμαρχος για μια πενταετία ο κ. Ανδρέας Παπασπύρου ο οποίος ήταν επικεφαλής της αντιπολίτευσης στην προηγούμενη τετραετία.

Μετά τον «κουρνιαχτό» της προεκλογικής αναταραχής, για το κυνήγι της ψήφου από τους συνδυασμούς, η ζωή πήρε και πάλι τον κανονικό της ρυθμό.

Ο νεοεκλεγής δήμαρχος στα τέσσερα χρόνια πρέπει να ενημερώθηκε αρκετά για τα προβλήματα του Δήμου και νομίζουμε ότι θα κάνει μια ιεράρχηση για την επίλυσή τους στη δύσκολη εποχή που περνάει η Αυτοδιοίκηση και όλος ο κόσμος.

Από την άλλη πλευρά της αντιπολίτευσης, η κ. Παπαμιχαήλ έχει αρκετά χρόνια στο Δήμο και ως αντιδήμαρχος γνωρίζει κι εκείνη τα προβλήματα του Δήμου.

Το ίδιο ισχύει και για τον κ. Ν. Εξάρχου ο οποίος ήταν τα προηγούμενα χρόνια στο Δήμο και από τη θέση της αντιπολίτευσης με πολλές παρεμβάσεις όλο εκείνο το διάστημα, είναι κι αυτός γνώ-

στης των προβλημάτων.

Ο άλλος εκλεγμένος επικεφαλής του τρίτου συνδυασμού Δημήτρης Σδούκος, νέος στα δημοτικά δρώμενα, έχει τη διάθεση να προσφέρει το κατά δύναμη κι αυτός στα κοινά.

Εκείνο που χρειάζεται τώρα ο τόπος, είναι να παραμεριστούν οι οποιεσδήποτε πικρίες, που αναπόφευκτα γεννιούνται σε κάθε προεκλογική αναμέτρηση και να συνδράμουν όλοι, με όλες τους τις δυνάμεις, με σύμπνοια, για το καλό του τόπου και των Δημοτών ως το τελευταίο χωριό. Η συμπολίτευση χωρίς υπεροψία και μεροληψία και η αντιπολίτευση, μαχητική μεν, αλλά με συγκεκριμένες και εμπεριστατωμένες προτάσεις. Έτσι νομίζουμε ότι πρέπει να συμπορευθούν οι εκλεγμένοι Δημ. Άρχοντες για να τιμήσουν την ψήφο των Δημοτών. Αυτό περιμένουν οι Δημότες και όλοι θα κριθούν από το αλάνθαστο λαϊκό κριτήριο αμειβόμενοι κατά τα έργα τους.

Το περιοδικό μας, τριάντα χρόνια στις επάλξεις για τα δρώμενα του τόπου, θα είναι πάντα στη διάθεση του Δήμου για ενημέρωση των πολιτών.

Από το περιοδικό μας εκδόθηκε το βιβλίο «ΚΟΝΙΤΣΑ» για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση, με ιστορικό περιεχόμενο.

Για τους φίλους του περιοδικού
η συμβολική τιμή 5 € + 3 € έξοδα αποστολής.
Πληροφορίες: Τηλ. 26550 22212 & 6979138737

Φίλε του περιοδικού μας για θυμήσου,
έστειλες τη συνδρομή σου;

Τιμητικό Δίπλωμα

Απονέμεται

Στο περιοδικό «Κόνιτσα»

Για την αναγνώριση της μακρόχρονης προσφοράς
στον τόπο, τον Πολιτισμό και την Κοινωνία

Αθήνα 12^η Μαΐου 2014

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΓΙΑΚΟΥ

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΜΑΣΤΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Στις 30 Απριλίου 2014, ο Δήμος Κόνιτσας, υλοποιώντας ένα όραμα χρόνων και έργο πνοής, που αξιοποιεί επιστημονική έρευνα 40 χρόνων για τους μαστόρους της πέτρας, κατέθεσε το φάκελο υποψηφιότητας του έργου “ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΜΑΣΤΟΡΩΝ”, για ένταξη στο Μέτρο 41 του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER της ΟΤΔ “ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.”, με ύψος χρηματοδότησης 300.000 €.

Το μουσείο θα στεγαστεί στο κτήριο του παλιού Δημοτικού Σχολείου στην Πυρσόγιαννη, στο οποίο οι εργασίες αποκατάστασής του, έχουν ολοκληρωθεί από το 2004, ώστε με την έγκριση του προαναφερόμενου υποβληθέντος έργου, να μετατραπεί σε ένα σύγχρονο υψηλών προδιαγραφών μουσείο και συνεδριακό κέντρο,

Το όλο εγχείρημα άρχισε το 1976 από μια δραστήρια ομάδα Πυρσογιαννιτών, οι οποίοι συστηματικά συγκέντρωναν υλικό γύρω από τη ζωή, τη δράση και το έργο των τεχνιτών των μαστοροχωρίων της Κόνιτσας και του ευρύτερου ορεινού όγκου της Πίνδου. Είναι οι ίδιοι που εξέδιδαν το περίφημο περιοδικό “Αρμολόι” και συνέλαβαν την ιδέα του Μουσείου της Πέτρας. Ψυχή του εγχειρήματος ο Βασίλης Παπαγεωργίου, Πυρσογιαννίτης ερευνητής, Πρόεδρος της κοινότητας Πυρσόγιαννης, προ του

νόμου “Καποδίστριας”.

Η ομάδα αυτή εργάστηκε μέσα από το δραστήριο Σύλλογο “Προοδευτική Ένωση Πυρσόγιαννης”, η οποία ιδρύθηκε το 1926 και έχει, ως σήμερα, να δείξει έργο μοναδικό και μια πορεία γεμάτη αγώνες και συμμετοχή στα προβλήματα του τόπου.

Στις 30 Δεκεμβρίου του 1997, η “Προοδευτική Ένωση Πυρσόγιαννης” βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για το εθνικό και πολιτισμικό της έργο.

Ο Σύλλογος αυτός, όταν το σχολείο έπαψε να λειτουργεί, έκανε τις πρώτες σωστικές ενέργειες στο κτήριο με προσωπική εργασία και συνδρομές των απανταχού Πυρσογιαννιτών και φίλων της Πυρσόγιαννης.

Το αξιοθαύμαστο στην ιστορία του Μουσείου των μαστόρων είναι η συλλογικότητα που αναπτύχθηκε, ο ενθουσιασμός, η μεγάλη διάθεση για προσφορά μουσειακού υλικού και προσωπικού μόχθου, που γρήγορα ξεπέρασε τα όρια της Πυρσόγιαννης.

Ο πρώτος Δήμος Μαστοροχωρίων, 2000-2004, με έδρα την Πυρσόγιαννη, κατάφερε να εντάξει το έργο στο πρόγραμμα Interreg, με ύψος χρηματοδότησης 268.000.000 δρχ. Οι εργασίες έγιναν με βάση την αρχιτεκτονική μελέτη και την επίβλεψη της κ. Σόνιας Χαλαλαμπίδου, η οποία γνώριζε το υπό

έκθεση υλικό και σχεδίασε με πολλή προσοχή το χώρο, για τη μετατροπή του σε εκθεσιακό και συνεδριακό κέντρο.

Στην πορεία το έργο έμεινε ως όραμα, έως ότου η παρούσα Δημοτική Αρχή, με Δήμαρχο του Δήμου Κόνιτσας, κ. Παναγιώτη Γαργάλα, παίρνει το εγχείρημα στα χέρια της. Αναθέτει μετά από έγκριση του Δημοτικού Συμβουλίου, την εκπόνηση μελετών: Μουσειολογικής, Μουσειογραφικής, Φωτισμού και Οπτικοακουστικής Υποδομής σε γραφείο υπό την επίβλεψη της κ. Σόνιας Χαραλαμπίδου, καθηγήτριας του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου.

Ο φάκελος υποψηφιότητας, που κατατέθηκε στο LEADER για χρηματοδότηση, έχει ως αντικείμενο τη διενέργεια όλων των απαραίτητων έργων και προμηθειών εξοπλισμού για την υλοποίηση του Μουσείου Ηπειρωτών Μαστόρων στην Πυρσόγιαννη, Δήμου Κόνιτσας και πληροί όλες τις προϋποθέσεις για την ένταξή του.

Όπως τονίζουν οι μελετητές “είναι ένα έργο με ιστορικό, τεχνολογικό, πολιτιστικό, ερευνητικό, εκπαιδευτικό και αναπτυξιακό περιεχόμενο, με πολλαπλούς στόχους που θα συμβάλλουν στην αντίληψη του μουσείου όχι μόνο ως τόπου συλλογής, προστασίας και προβολής τεκμηρίων και αντικειμένων της σπουδαίας λαϊκής αρχιτεκτονικής παράδοσης της περιοχής, της ιστορίας και της τέχνης των μαστόρων της πέτρας, αλλά και συλλογής και προβολής της κοινωνικής διάστασης του ατόμου”.

Συστηματική καταγραφή του μουσειακού υλικού, έγινε με ευθύνη του Βασίλη Παπαγεωργίου και άλλων συνεργατών του, ενώ τη φωτογράφιση έκανε η εξαιρετική φωτογράφος, κ. Φανή Σαρρή.

Η μουσειακή συλλογή ανήκει στην Προοδευτική Ένωση Πυρσόγιαννης, έργο του μόχθου της επί 40 χρόνια. Περιλαμβάνει εκατοντάδες αντικείμενα (λιθανάγλυφα, ξύλινα και πέτρινα αρχιτεκτονικά μέλη, σιδεροκατασκευές, εργαλεία μαστόρων), καθώς και πλουσιότατο αρχειακό υλικό γύρω από την τεχνική, τη μυστική γλώσσα της συντεχνίας (τα κουδαρίτικα), παλιές φωτογραφίες από τις μετακινήσεις και τις εργασίες των μπουλουκιών, συμφωνητικά, σχέδια, τετράδια λογαριασμών, επιστολές κ.α.

Περιλαμβάνει ακόμη σύγχρονες φωτογραφίες των κτισμάτων που αντέχουν στο χρόνο ως εξαιρετικά δείγματα της μαστορίας του Ηπειρώτη μάστορα, μοναστήρια, εκκλησίες, γεφύρια, αρχοντικά, σαράγια, στρατώνες, φάροι, βρύσες, αλλά και απλές κατασκευές, σπίτια, νεροτριβές, μύλοι, αποθήκες, αλώνια, καλύβες, εικονίσματα, που υπηρετούσαν τις ανάγκες της καθημερινής ζωής.

Το Μουσείο των Ηπειρωτών Μαστόρων, μοναδικό στον ελλαδικό χώρο, έχει σχεδιαστεί για να λειτουργήσει με όλες τις προδιαγραφές των σύγχρονων ευρωπαϊκών μουσείων. Λειτουργικό, αισθητικά άρτιο, με συνθήκες ασφάλειας, κατάλληλου φωτισμού και θερμοκρασίας, με πρωτότυπη, εύληπτη και επε-

ξηγηματική ταξινόμηση του υλικού, θα είναι ένας πολυδύναμος χώρος έρευνας, εκπόνησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εκδηλώσεων, περιοδικών εκθέσεων και κέντρο σπουδής της λαϊκής αρχιτεκτονικής.

Το έργο αυτό με την ολοκλήρωσή του “θα συμβάλλει δυναμικά στην προώθηση της διαβαλκανικής επικοινωνίας, όντας κοντά σε σπουδαία κέντρα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, όπως τα Μαστοροχώρια του Βοΐου (Ανασελίτσας), της Καστοριάς, της Φλώρινας, των Τζουμέρκων, αλλά και, εκτός των συνόρων, όπως της Κολώνιας, της Κορυτσάς, της Όπαρης, του Ελμπασάν και της Ντίμπρας στη γειτονική Αλβανία”, τονίζει ο Β. Παπαγεωργίου.

Όσον αφορά στο γεωγραφικό χώρο των μαστοροχωρίων του Δήμου Κόνιτσας, το μουσείο θα συμβάλλει σημαντικά στην προβολή του τόπου, στην ανάπτυξη και την άρση της απομόνωσής του. Το αναπτυξιακό πλεονέκτημα των

απομακρυσμένων περιοχών, όπως η δική μας, είναι η πολιτισμική τους κληρονομιά και το φυσικό περιβάλλον. Την προσαπία τους είναι απαραίτητο να λαμβάνει σοβαρά υπόψη κάθε αναπτυξιακός σχεδιασμός.

Ο Δήμος Κόνιτσας, στις 13 Αυγούστου 2014, στην Πυρσόγιαννη, οργανώνει εκδήλωση, με στόχο την ενημέρωση όλων, την ανανέωση του ενδιαφέροντος για το Μουσείο των Ηπειρωτών Μαστόρων, την εδραίωση του εγχειρήματος και την ανάπτυξη ενός διαλόγου μεταξύ εμπειρογνωμόνων, επιστημόνων, αρχών, υπηρεσιακών παραγόντων και πολιτών για τη λειτουργία και την περαιτέρω πορεία του.

Κόνιτσα, 23-5-2014

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΡΑΠΑΚΟΥΣΙΟΣ
Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΟΥΒΑΛΗ
Αντιδήμαρχος Πολιτισμού

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΝΕΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟ ΧΙΟΝΟ-
ΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑΣ

Νέες προοπτικές ανάπτυξης στοιχειοθετούν οι τελευταίες εξελίξεις στο Εθνικό Χιονοδρομικό Κέντρο (Ε.Χ.Κ.) Βασιλίτσας. Μετά από τις παλινωδίες, τις αγκυλώσεις, τους αποκλεισμούς, που κυριαρχούσαν μεταξύ των νομών Γρεβενών και Ιωαννίνων, διαφαίνεται πλέον καθαρά η νέα σύγχρονη αντίληψη για τη νέα πορεία ανάπτυξης του Χιονοδρομικού Κέντρου.

Αυτό οφείλεται στις διαρκείς παρεμβάσεις από παλιά του νυν Περιφερειάρχη κ. Α. Καχριμάνη και των κοινοτικών αρχών του Διστράτου, του Δημάρχου Κόνιτσας κ. Π. Γαργάλα και όλων των εμπλεκόμενων φορέων, που επέδειξαν τόλμη και αποφασιστικότητα για τη λύση των προβλημάτων, που ταλάνιζαν επί χρόνια την περιοχή.

Σημαντικό ρόλο έπαιξε η Γ. Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δ. Μακεδονίας, κ. Ευταξιά, η οποία άμβλυσε τις αντιθέσεις και οδήγησε σε αίσια έκβαση το όλο εγχείρημα.

Εδώ θέλουμε να επισημάνουμε και τη θετική αντιμετώπιση του θέματος από το Δήμο Γρεβενών και ιδιαίτερα του Δημάρχου κ. Κουπσίδη.

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ:

1. Το Ε.Χ.Κ. Βασιλίτσας οριοθετήθηκε και χωροθετήθηκε ως Χιονοδρομικό Κέντρο Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών και Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων.

2. Στις εκτάσεις του περιελήφθησαν και οι εκτάσεις του Δήμου Κόνιτσας, μετά την παραχώρηση, δημοτικής έκτασης 1000 στρεμμάτων, στο Ε.Χ.Κ. Βασιλίτσας.

3. Υπεγράφη μεταξύ των Δήμων Κόνιτσας και Γρεβενών Προγραμματική Σύμβαση για την τεχνική υποστήριξη του έργου «Βελτίωση και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων Ε.Χ.Κ. Βασιλίτσας» με την εκπόνηση σχεδίου ανάπτυξης (master plan), που θα αποτελέσει μοχλό για την ανάπτυξη, προς όφελος όλου του ορεινού όγκου της Βασιλίτσας.

Ως Δημοτική Αρχή θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, αλλά και πρόσωπα, για τη νέα προοπτική που διανοίγεται στο Ε.Χ.Κ. Βασιλίτσας.

Ο Δήμαρχος
ΠΑΝΑΓΩΤΗΣ ΓΑΡΓΑΛΑΣ

ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Απλές διαπιστώσεις και απλές προτάσεις

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗ

Στις 18 και 25-5-2014 διεξήχθησαν οι δημοτικές εκλογές. Συμμετείχαν στον εκλογικό αγώνα στο Δήμο μας πέντε συνδυασμοί. Η συμμετοχή των ψηφοφόρων ήταν μικρότερη από τις δημοτικές εκλογές του έτους 2010. Ένας συνδυασμός δεν εξέλεξε δημοτικό σύμβουλο. Ο συνδυασμός «Ο τόπος μας μπροστά» με επικεφαλής τον Ανδρέα Παπασπύρου αναδείχθηκε νικητής και κατά την πρώτη Κυριακή και κατά την δεύτερη. Ως πολίτης, δημότης και ψηφοφόρος του Δήμου κάνω τις εξής διαπιστώσεις και τις παρακάτω προτάσεις:

A.

α) Το αποτέλεσμα ήταν αναμενόμενο. Ο νικητής συνδυασμός ήταν ο συνδυασμός που μπορούσε να δώσει διοίκηση και πλειοψηφία στο Δήμο, οι άλλοι συνδυασμοί ήταν κολοβοί. Η έλλειψη υποψηφίων προήλθε από την έλλειψη ψηφοφόρων. Συγκρινόμενα τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών με τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών δείχνουν ότι στις πρώτες στην πλειοψηφία των ψηφοφόρων επικράτησαν αυτοδιοικητικά κριτήρια.

β) Οι εκλεγέντες δημοτικοί σύμβουλοι μπορούν να συγκροτήσουν ένα καλό δημοτικό συμβούλιο. Τα πρόσωπα παίζουν τεράστιο ρόλο στην δημοτική ζωή.

γ) Το 21μελές εκλεγέν δημοτικό συμβούλιο είναι πλήρως ανανεωμένο αφού μόνο 5 σύμβουλοι από το τωρινό μετέχουν και στο νέο δημοτικό συμβούλιο

δ) Οι πλείστοι των εκλεγέντων δημοτικών συμβούλων έχουν την κατοικία τους στα όρια του Δήμου. Οι υπερόριοι σύμβουλοι δεχόταν πάντοτε τα πυρά των μονίμων κατοίκων.

ε) Είχαμε υποψήφιος δημοτικούς συμβούλους και με μεταπτυχιακούς τίτλους. Αυτό είναι στα θετικά της τοπικής εκλογικής αναμέτρησης. Το επίπεδο των γραμματικών γνώσεων του δημάρχου και των δημοτικών συμβούλων δεν είναι τυπικό προσόν είναι ουσιαστικό προσόν, χωρίς να είναι το μοναδικό εφόδιο που πρέπει να έχει στις αποσκευές του ο υποψήφιος.

στ) Η ηλικία των υποψηφίων ήταν ποικίλη, με αρκετούς νέους-νέες στους συνδυασμούς. Η άποψη ότι οι νέοι έχουν οπωσδήποτε νέες ιδέες είναι ακόμη ένας μύθος, που τον υιοθετούμε στα νιάτα μας και τον απορρίπτουμε όταν μεγαλώσουμε και κατά τεκμήριο ωριμάζουμε. Το ίδιο ισχύει και για τον μύθο ότι κάθε νέο είναι οπωσδήποτε καλύτερο από το παλιό. Λόγω του απαιτούμενου από τον νόμο μεγάλου αριθμού υποψηφίων κάθε προσφορά γινόταν δεκτή. Ίδρωσαν οι επικεφαλής για τον σχηματισμό των δημοτικών παρατάξεων. Στους ολιγοπρόσωπους συνδυασμούς είχαμε ως υποψήφιους ακόμη και ολόκληρες οικογένειες παρά την φραστική αντίθεση τους σε «τζάκια».

ζ) Η τηλεοπτική εμφάνιση των επικεφαλής των παρατάξεων στα γιαννιώτικα κανάλια και τις δύο φορές δεν ήταν καλή. Δύσκολη η ομαδική διαχείριση του τηλεοπτικού χρόνου από μη επαγγελματίες και μάλιστα στο φορτισμένο κλίμα κατά τις παραμονές των εκλογών.

B.

Οι εκλογές διεξήχθησαν με το σύστημα, που είχε καθιερωθεί για λόγους σκοπιμότητας κατά την μετάβαση από τον «καποδιστριακό» Δήμο στον «καλλικρατικό» Δήμο, δηλαδή με πέντε εκλογικές περιφέρειες, ήτοι Αετομηλίτσας, Δι-

στράτου, Μαστοροχωρίων, Κόνιτσας και Φούρκας που εξέλεξαν η καθεμιά συγκεκριμένο αριθμό συμβούλων και εν προκειμένω δύο, έναν, τρεις, δεκατέσσερις και έναν, ανάλογα με τον αριθμό των απογραφέντων κατοίκων στην απογραφή του έτους 2011. Είναι σύστημα αναχρονιστικό, τοπικιστικό, προνομιούχο υπέρ ολίγων χωριών και σε βάρος των άλλων πολλών χωριών.

Είναι ώριμος ο καιρός για:

α) Δήμο με ενιαίο ψηφοδέλτιο χωρίς εκλογικές περιφέρειες .

β) δυνατότητα του πολίτη να ψηφίζει υποψηφίους συμβούλους από περισσότερους συνδυασμούς από ενιαίο ψηφοδέλτιο συμβούλων.

γ) οι υποψήφιοι για τα χωριά τους και για την Κόνιτσα να είναι σε ενιαίο ψηφοδέλτιο ελεύθερο και ανεξάρτητο από τους δημοτικούς συνδυασμούς.

δ) μείωση των μελών του δημοτικού μας συμβουλίου σε δεκατρείς ή έστω δεκαπέντε, αριθμός που χωράει όλες τις δημοτικές τάσεις. Αντίστοιχη μείωση του ανώτατου αριθμού των υποψηφίων, χάριν της ποιότητας. Ό,τι πληθωρίζεται τελικά ευτελίζεται. Δεν μπορεί να ζητάμε μείωση των τριακοσίων βουλευτών του ελληνικού κοινοβουλίου σε διακόσιους και να έχουμε στον τόπο μας 21μελές δυσλειτουργικό δημοτικό συμβούλιο.

ε) ο δήμαρχος να επιλέγει τους αμειβόμενους αντιδημάρχους από τους πολίτες με κριτήριο την αποδεδειγμένη γνώση και την εμπειρία στο συγκεκριμένο αντικείμενο και τον περιορισμό των δημοτικών συμβούλων στα «βουλευτικά» τους καθήκοντα. Δυνατότητα ορισμού από τον δήμαρχο μη αμειβόμενων αντιδημάρχων από τους πολίτες, όπως θα ήταν π.χ ένας αντιδήμαρχος στην Αθήνα, κοντά στα κέντρα λήψης

αποφάσεων αλλά και σύνδεσμος με τους εκεί Κονιτσιώτες με ρόλο δηλαδή «αντιδημάρχου εξωτερικών». Μακάρι να μπορούσαμε να έχουμε αντιδήμαρχο και στις Βρυξέλες. Οι από τους πολίτες αντιδήμαρχοι να τελούν, μετά από πρόταση του δημάρχου, υπό την έγκριση του δημοτικού συμβουλίου.

στ) κατάργηση της ποσόστωσης υπέρ των γυναικών διότι στην πραγματικότητα όπως υλοποιήθηκε αυτή η υποχρέωση των συνδυασμών θίγει τις γυναίκες.

ζ) μέχρις ότου καθιερωθεί η ηλεκτρονική ψηφοφορία, τα ψηφοδέλτια να είναι μόνο στα εκλογικά τμήματα για να αποφεύγονται οι ανεπιθύμητες επισκέψεις, οι πιεστικές συναντήσεις και τα μονόσταυρα αντι-συντροφικά ψηφοδέλτια των υποψηφίων. Λόγω έλλειψης εφορευτικών επιτροπών υπήρχε στα εκλογικά τμήματα συνήθως αταξία σε βάρος της μυστικότητας και σοβαρότητας της ψήφου.

η) ο δήμαρχος να λαμβάνει τον μεγαλύτερο μισθό από όλους τους υπαλλήλους του «τοπικού» δημόσιου τομέα χάριν του κύρους του και χάριν του κύρους των εκπροσωπούμενων δημοτών.

Η κατάσταση στην χώρα μας όσο και στην περιοχή μας είναι δύσκολη. Η παρούσα δημοτική θητεία τελειώνει χωρίς να έχει αρχίσει. Χρειάζεται τώρα και πάντοτε, τοπικά και παντού, διάλογος, συναίνεση, συμφωνία και κοινή δράση. Είναι όρος προόδου η απροσωπώληπτη αξιοποίηση καθενός που μπορεί και θέλει να προσφέρει. Απαιτείται συσπείρωση του λαού γύρω από συγκεκριμένους στόχους, ανασυγκρότηση του δήμου σε αναγεννητικές βάσεις για να πάει ο τόπος μας μπροστά και να θέλει ο καθένας μας να ζει σ' αυτό τον τόπο.

Δρομολόγιο της επαρχίας Κόνιτσας, έτους 1851

Επιμέλεια Θωμά Β. Ζιώγα

Εισαγωγή επιμελητή

Ο ακάματος ερευνητής και φίλος Δημήτρης Φασούλης του Θωμά, από το Κεφαλοχώρι-Λούψικο, χτύπησε και πάλι θησαυρό. Ψάχνοντας σε βιβλιοθήκες και παλαιοπωλεία βρήκε και φωτοτύπησε ένα σπάνιο χειρόγραφο τεύχος που επιγράφεται «ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ της ευρωπαϊκής Τουρκίας, και ιδίως των ομόρων της Ελλάδος επαρχιών, ήτοι Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ηπείρου και Αλβανίας - εν Αθήναις 1851, συντεταγμένη επί τη βάσει περιηγήσεων και διαφόρων άλλων πληροφοριών», από το λοχαγό μηχανικού Β. Νικολαΐδη, ο οποίος την υπογράφει στην τελευταία σελίδα 1274 με ημερομηνία κε (25) Σεπτεμβρίου αωνα (1851). Το δυσεύρετο αυτό βιβλίο, γραμμένο με το χέρι σε άψογη λόγια καθαρεύουσα της εποχής, περιέχει πολλές πληροφορίες για τον τόπο μας. Θεώρησα σκόπιμο να τις δημοσιεύσω αυτούσιες εδώ, με την άδεια του φίλου Δημήτρη, για να γίνουν κτήμα όσων ενδιαφέρονται για την ιστορία της γενέτειρας επαρχίας Κόνιτσας.

Ερευνώντας περαιτέρω το θέμα, βρήκα ότι ο λοχαγός Νικολαΐδης, όπως και ο δικός μας Β. Δ. Ζώτος ο Μολοσσός, εκ Δρόβιανης της Β. Ηπείρου, είχαν μέντορά τους τον εκ Χιμάρας αγωνιστή της επανάστασης του 1821 και μετέπειτα στρατηγό Σπυρομήλιο (1800 - 1880). Με

δική του προτροπή έγραψαν «οδοιπορικές γεωγραφίες», για στρατιωτική χρήση, με πληροφορίες τοπογραφικές, πληθυσμιακές, κοινωνικές, παραγωγικές, επικοινωνιακές, κ.λπ., εν όψει πιθανού πολέμου με την Τουρκία προς απελευθέρωση υπόδουλων ακόμη ελληνικών περιοχών, τις οποίες δεν γνώριζαν καλά ή αγνοούσαν οι εν Αθήναις κρατούντες, που πάσχισαν ακόμη να αναστήσουν το νεοσύστατο ελληνικό κράτος.

Ο Ζώτος Μολοσσός, στο βιβλίο του «Ηπειρωτικά μελέται - Δρομολόγιον της Ελληνικής χερσονήσου», Αθήναι 1878, γράφει σχετικώς στη σελ. κζ': «Ο Στρατηγός Σ. Μίλιος, Υπουργός των Στρατιωτικών επί Όθωνος το 1850, απέστειλε τον λοχαγόν Νικολαΐδην όπως περιέλθη την Δούλην Ελλάδα και αρυθή διαφόρους πληροφορίας περί των εσωτερικών και αγνώστων σχεδόν επαρχιών. Ο στρατηγός κατώρθωσε το 1854 να λιθογραφήσας περιηγήσεις του Νικολαΐδου σχεδιάσας πίνακα Γεωγραφικόν της Ηπείρου, Θεσσαλίας, Αλβανίας και Μακεδονίας, », ενώ στη βιβλιογραφία την οποία εντάσσει στα ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ αναφέρει πρώτη «την περιγραφή του λοχαγού Νικολαΐδου, και τον γεωγραφικόν χάρτην της Δούλης Ελλάδος, εκδοθέντα το 1854 εν Αθήναις παρά του στρατηγού Σ. Μίλου».

Μετά από την παραπάνω ενημέρωση και τον πρόποντα έπαινο στον φίλο Δη-

μήτηρ για το εύρημά του, ιδού τα σχετικά κείμενα, (οι εμφατικές γραφές είναι δικές μου):

§ 198.

Η οδός φθάνει εις 3½ ώρ. από **Βίτζα** εις το χωρίον **Αρτσιόσταν**, περιχαρώς κείμενον επί των ανατολικών υπωρειών του όρους με 150 κτίρια ελληνικά. Δεξιά τούτου 1½ ώρ. επί των ΒΔ υπωρειών του όρους **Πανέσπι** κείται το χωρίον **Βιζικόν** με 60 ελληνικά κτίρια, και ½ ώρ. ΒΑ τούτου το χωρίον **Πάπιγγον** επί των αρκτικών υπωρειών μιας υψηλής και χιονοσκεπάστου κορυφής του όρους, ως εκ τούτου καλουμένης όρος Πάπιγγον. Το χωρίον τούτο είναι το υψηλότερον απάντων των Ζαγοροχωρίων. Εντός του ρεύματος Αρτσιόσπης και προς ανατολίας του χωρίου τούτου κείται το μοναστήριον η κοιμήσις της Θεοτόκου. Πλησίον αυτού και εντός των μασχαλών αποτόμων και υψηλοτάτων γρανιτοβράχων ρέει ο ποταμός **Βοϊδομμάτι** ή **Βουδομάτι**, απ' ανατολών προς δυσμάς.

Η οδός από Αρτσιόσπης εις Κόνιτζαν διευθύνεται προς ΒΑ και εις ⅓ ώρ. φθάνει εις μίαν αρχαίαν εκκλησίαν, εφ' ης υπάρχει **κεραμωτή επιγραφή 1078**. Προς ανατολίας αυτής 1½ ώρ. πέραν του ποταμού Βοϊδομμάτι, κείται το χωρίον **Κλειδονιάουσα**, με 20 Έλληνας. Εκείθεν η οδός καταβαίνουσα τα διαληφθέντα όρη, εις 1⅓ ώρ. πίπτει εις την κοιλάδα του ποταμού τούτου και πλησιάζει αυτόν. Η ποτέ ζευγνύουσα αυτόν λιθίνη γέφυρα κατεστράφη η δε διάβασή του εν καιρώ όμ-

βρου είναι αδύνατος.

Ο ποταμός Βοϊδομμάτι, πηγάζων ως είρηται εκ των σπλάχνων του Πίνδου, αυξάνει δια της συρροής διαφόρων άλλων ναματιαίων υδάτων, περιπρέχει την κοιλάδα Κονίτζης από ΒΑ προς ΒΔ, και χωρίζων το μεν προς την δεξιάν όχθην του Κονιτζιώτικου έδαφος, το δε προς την αριστεράν Ζαγορίτικον και Πωγωνιανικόν, απέρχεται ενούμενος μετά του ποταμού Κονιτζιώτικου (ήτοι του Αώου) περί την θέσιν **Μεσογέφυρα**. Η γεφύρωσις αυτού είναι δύσκολος ως εκχειλίζοντος εντός της πεδιάδος και κατακλύζοντος τας περίξ γαίας.

Εις 1½ ώρ. οδού και αριστερά ½ ώρ. κείται επί τινος λοφοπλευράς το χωρίον **Βοϊδομμάτι** με 4 μόνα κτίρια ελληνικά, αφ' ού και τούνομα του ποταμού, και υδρόμυλος. Προς άρκτον τούτου ⅓ ώρ. το χωρίον **Συκιά** με 15 Έλληνας. Προς δε ανατολίας της οδού επί των υψηλών βράχων κείται παλαιά εκκλησία του αγ. Αθανασίου.

Εις 1¾ ώρ. η οδός διαβαίνει τον ποταμόν εντός με βάθος σύνηθες 0,60´ 1 μ, πλάτος ακανόνιστον από 12´ 30 μ και ροήν τακτικήν μεν έως επικίνδυνον όμως και προ πάντων τον χειμώνα· η ενταύθα γεφύρωσις του είναι εύκολος δια την στενότητα της κοίτης και την στερεότητα του πυθμένος αυτής. Τα ύδατα αυτού εισί δι-αυγέστατα, ψυχρά και υγιεινά, αι δε περιβάλλουσαι γαίαι ποτιστικά και γονιμώ-ταται.

Η οδός διαβάσα τον ποταμόν παρακολουθεί τους ΒΔ πρόποδας του όρους

Πάπιγγον, αφίνουσα αριστερά την κοιλάδα Κονίτζης, και εις 2 ώρ. συναντά μεγάλην αποθήκην Δ. καρπών. Εκ του σημείου τούτου φαίνεται προς ΒΔ επί του όρους και 4 ώρ. μακράν το χωρίον **Λιασκοβίκον**, γνωστόν κατά την από Κονίτζης εις Αχρίδα οδόν. Η οδός στρέφει κατ' ευθείαν προς ανατολάς, εις 2'Ο ώρ. αριστερά 1 ώρ. και πέραν του ποταμού κείται το Κονιτζιώτικον χωρίον **Λιατοβούνι** με 15 κτίρια Τούρκων. Προς ανατολάς τούτου 1 ώρ. το χωρίον **Μάζι** με 40 Έλληνας και προς άρκτου αυτού το χωρίον **Στονοβόν** (δηλ. το **Σανοβό**) με 60 Έλληνας.

Εκ του σημείου τούτου φαίνεται προς δύσιν το υπερήφανον όρος **Αέροπον**, το λεγόμενον **Μέρτζικα** ή **Νεμέρτζικα**, γνωστό ήδη δια τα ύψη και τας γυμνάς και χιονοσκεπάστους κορυφάς του· εις δε τους πρόποδας αυτού, ήτοι 3½ ώρ. δυτικώς της οδού κείται το χωρίον **Διπαλίτζα** με 60 Έλληνας.

Εις 2'Υ ώρ. η οδός στρέφει ολίγον προς ανατολάς και εκ του σημείου τούτου φαίνεται η πόλις Κονίτζης αμφιθεατρικώς κειμένη επί μίας λείας μασχαλιάς του Πίνδου έχουσα μέτωπον προς εσπέραν. Εντεύθεν η οδός ακολουθεί μεταξύ όρους και του Αώου ποταμού, όστις παρουσιάζεται απροόπτως κατά το μέρος τούτο, σύρων τα ύδατά του εντός ελικοειδούς και ακανονίστου κοίτης, και διέρχεται στενοχωρουμένη μεταξύ της αριστεράς όχθης αυτού και των περιβαλλόντων βράχων, εις τρόπον ώστε και δυσπόρθητος είναι, και επικίνδυνος και αδιάβατος

εν καιρώ πολυομβρίας.

Εις 4 ώρ. από Αρτζίστας, 7½ ώρ. από Βίτζας και από Κουκούλι, 12 ώρ. από Λιασκοβίτζι, 14 ώρ. από Δόλιανης και 22 ή 23 ώρ. από Μετζόβου (δια Ζαγορίου), η οδός εισέρχεται εις την πόλιν **Κόνιτζαν**, αφού διαβή επί **ξυλίνης γεφύρας**, ζευγνυούσης τον Αών κατά την διέξοδον αυτού εκ των στενών των έκπαλαι καλούμενων **Αώου στενά** και επακουμβώσης επί λιθίνων ακροστηλών. Η γέφυρα αυτή έχει μήκος 40 μ, πλάτος 3 μ και σύγκειται εκ κορμών δένδρων συνηρμοσμένων μεταξύ των δια σιδηρών συνδέσμων.

§ 199.

§ 200. Η πόλις **Κόνιτζα** κείται αμφιθεατρικώς επί μιας κατωφερούς και λείας μασχάλης δύο υψηλών και απότομων ορέων, συνεχομένων μετά του Πίνδου δια του Ζαγορίου, και νεύει προς ΔΜ. Περιέχει υπέρ τα 800 κτίρια, τα 350 των οποίων εισίν ελληνικά, τα δε λοιπά μωαμεθανικά· κακώς όμως ωκοδομημένα και ακάθαρτα, κοσμούμενα εν μέρει υπό ευθαλών κηπίσκων και οπωροφόρων δένδρων. Περιέχει αγοράν εις ην ευρίσκονται διάφορα ενδυμασίας είδη και τρόφιμα, οδούς στρεβλάς και ρυπαράς, μίαν εκκλησίαν, δύο τζαμιά και μητρόπολιν του πάλαι ποτέ επισκόπου Βελλάς, συγχωνευθείσης ήδη της επαρχίας μετά της των Ιωαννίνων· ύδατα άφθονα και καλά.

Οι Έλληνες της πόλεως Κονίτζης, ως και απάντων των χωρίων αυτής, ομιλούσι

καθαρώτατα την ελληνικήν γλώσσαν των, εισίν εργατικώτατοι, καταγινόμενοι ως επί το πλείστον εις τας τέχνας και οι των χωρίων αποκλειστικώς εις την τεκτονικήν, γνωστοί υπό το όνομα **μασπόροι Κονιτζιώται**. Καταθλιβόμενοι όμως ανέκαθεν υπό των νόθων και μη ειδότων την τουρκικήν γλώσσαν αργών και κακών μωαμεθανών, εισί ζηλωταί διάπυροι της ελευθερίας και φανατικοί εκθροί της ημισελήνου. Ουδαμού ίδον τοιούτον ενθουσιασμόν υπέρ της Ελλάδος, καθ' όλην την έκτασιν της περιηγήσεώς μου. Αι γυναίκες, μολονότι τείνουσι προς την πολυτέλειαν, εισίν εργατικά, καλαί σύζυγοι και ευπροσήγοροι εις τους ξένους· εύμορφοι δε και λευκαί, αλλ' ουχί και ισχυραί ως αι γείτονές των Ζαγορίτισσαι.

Τα διαληφθέντα **Αώου σενά**, δι' ων ο ποταμός ούτος εξέρχεται εις την κοιλάδα, σχηματίζονται υπό των ορέων **Λαζαρή**, τείνοντος από Βοϊδομμάτι μέχρι Κονιτζης, και του **Γυμνάδι**, προβαίνοντος απ' αυτής προς την Μακεδονίαν ανατολικώς. Τα δύο ταύτα όρη φαίνονται διασχισμένα μεταξύ των υπό βιαίου φυσικού αιτίου, διά τινος ωρθοτομημένης χαράδρας, μόλις μεν 100 μ μέσου πλάτους, ύψος όμως 400 - 700 μ άνω της κοιλάδος.

Το περί ου Γυμνάδι όρος επισκιάζον την Κόνιτζαν μέχρι 10½ ώρ. πρ. μ., προξενεί υγρασίαν μεν τον χειμώνα, δρόσον δε το θέρος. Το όρος τούτο καλύπτεται κατά τας πλευράς του υπό υψηλών και πυκνών ελάτων, και στεφανούται το πλείστον του ενιαυτού μέρος υπό παχείας χιόνος· διάφοροι δε ρύακες καταφέρουσιν

απ' αυτού τους περιωνύμους εκείνους ημιπολύτιμους λίθους οίτινες εισί κρύσταλλα πυρολίθου (quarz).

Η πόλις Κόνιτσα είναι σημαντικόν στρατιωτικόν σημείον κειμένη επί της από Ηπείρου εις Μακεδονίαν δίοδον των δειράδων του Πίνδου. Εκτός τούτου, οι κατοικούντες τα πέριξ των ορέων αυτής χριστιανοί Έλληνές τε και Ρωμαίοι, παρέχουσι μεγίστας ωφελείας εις τον στρατόν, συνεισφέροντες στρατιωτικώς, χρηματικώς και δια των οχυρών κατοικιών των.

Ολόκληρος η επαρχία Κονιτζης περιέχει υπέρ τα 40 χωρία καταλογισθέντα εις την Μητρόπολιν των Ιωαννίνων (όρ. § 183) και περιέχοντα υπέρ τας 20.000 χριστιανούς, εκ των οποίων δύνανται να φέρωσι τα όπλα υπέρ τας 4.000 άνδρες αγαθοί πολεμισταί· αλλ' εις την πολιτικήν διαίρεσιν της επαρχίας ταύτης υπάγονται 70 χωρία, εν οις και η Σαμαρίνα, 8 ώρας προς ΒΑ κειμένη με 1.000 οικογενείας. Ο πληθυσμός των 70 τούτων χωρίων υπερτερεί τας 35.000 κατοίκους, μεταξύ των οποίων υπάρχουσι 400 οικογένειαι μωαμεθανοί Εκ τούτων και αυτών συνάζονται πολεμισταί υπέρ τας 7.000.

Η πόλις Κόνιτσα είναι έδρα Μουδίρη και Καδδή υπαγομένου εις Ιωάννινα. Έχει εμπόριόν τι, διάφορα προϊόντα ως, τυρόν (ούρδας), μάλλινα υφάσματα, καπνούς, κτλ., και κατά την 14 Σεπτεμβρίου συγκροτείται μεγάλη εμποροπανήγυρις, εις ην συρρέουσι πολλαχόθεν.

Αξία περιγραφής μοι φαίνεται η πρόχειρος σανιδόπολις διηρημένη εις οδούς και πλατείας, την οποίαν εν μια εβδομάδι

αυτοσχεδιάζουν οι κάτοικοι επί του ΒΔ πλαγιοπέδου της πόλεως, δια την ενιαύσιον ταύτην εμποροπανήγυριν. Υπέρ τα 500 ξύλινα παραπήγματα κατέχουσι τετράπλευρον τι 300 μ πλευράς, εν οίς τίθενται παντός είδους εμπορεύματα, εντόπιά τε και ξένα· οίον μάλλινα υφάσματα, Δ.καρποί, καπνοί, διάφορα γαλακτερά και εξαίρετος τυρός, χειροτεχνήματα της Ευρώπης, όπλα, ζώα παντός είδους (πλην χοίρων) και πλήθος άλλων αναγκαίων εις την ζωήν. Μεγίστη δε κίνησις 10.000 ανθρώπων παντός γένους και πάσης φυλής, παριστώσι τερπνόν και πλήρες ζωής το θέαμα τούτο.

Προύχοντες εν τη Κονίτζη χριστιανοί δεν υπάρχουν διασπῆμοι, αλλ' ευρίσκονται βέηδες τινες μωαμεθανοί, ως Σουλεϊμάν βέης, Ισμαήλ βέης, και ο εν αυτή διαμένων Ασλάνβης Καραμουράτης, οίτινες έχουσι μεγάλας κτηματικές περιου-

σίας.

Η τερπινοτάτη και γόνιμος κοιλάς της Κονίτζης, περιβαλλομένη πανταχόθεν υπό υψηλών και μεγάλων ορέων, ήτοι προς μεν ανατολάς υπό των ορέων Κονίτζης, προς μεσημβρίαν υπο των ορέων Λαζαρή και Πανέσι, (άπαντα κλάδους του Πίνδου), προς δυσμάς υπό του υψιπετούς Αερόπου (Μέρτζικα), και προς βορράν υπό των ορέων Λιασκοβισίου, είναι ψυχρά και σκιερά, διασχιζόμενη δε υπό των τερπώς ελισσομένων Αώου και Βοϊδομμάτι ποταμών, καθίσταται πρόσφορος εις παντός είδους καλλιέργειαν. Έχει μήκος μεν απ' ανατολών προς δυσμάς 5 ώρ. και πλάτος μέσον 1 ώρ.

§ 201.

Αθήνα, 05- 05- 2014

ΘΩΜΑΣ Β. ΖΙΩΓΑΣ

Νέα της Ηπείρου

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

6973 882527

26510 22044

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Εμμ. Μπενάκη 16 Τ.Κ. 10678 ΑΘΗΝΑ

Τηλ. - Φαξ: 2103800044

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

Ο Σύνδεσμος Ιστορικών Συγγραφέων προκηρύσσει Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ιστορικού Διηγήματος για το έτος 2014:

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΟΤΟΧΗΣ έχουν Έλληνες ή Αλλοδαποί, με ένα (1) μόνον Διήγημα, γραμμένο στην Ελληνική γλώσσα, που να αναφέρεται Μόνον στην Ελληνική Ιστορία (από όλες τις περιόδους της, κατ' επιλογήν του συντάκτου) και να είναι ανέκδοτο και αδημοσίευτο.

Θα δοθούν: Α', Β' και Γ' Βραβείο και Α', Β' και Γ' Έπαινος.

ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΔΙΗΓΗΜΑ πρέπει να έχει έκταση ΟΧΙ μεγαλύτερη των Πέντε (5) σελίδων μεγέθους Α4, τυπωμένες με γραμματοσειρά Arial ή Times New Roman 12.

ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ: Το Διήγημα θα αποσταλεί ταχυδρομικώς σε Τέσσερα (4) ευανάγνωστα δακτυλογραφημένα αντίτυπα, πρέπει να έχει τίτλο, καθώς και ψευδώνυμο του συγγραφέα, το οποίο θα αναγράφεται στο επάνω δεξιά μέρος της πρώτης σελίδας του κειμένου.

Τα πραγματικά στοιχεία του διαγωνιζόμενου (Όνοματεπώνυμο-Διεύθυνση-Τηλέφωνο) θα κλεισθούν σε μικρότερο φάκελλο, επί του οποίου θα αναγράφεται μόνον το ψευδώνυμο.

Τα Τέσσερα αντίτυπα του Διηγήματος και ο μικρός φάκελλος θα κλεισθούν σε μεγαλύτερο φάκελλο, στο επάνω αριστερό μέρος του οποίου, στη θέση του αποστολέα, θα γραφεί μόνον το ψευδώνυμό του. Ο φάκελλος θα ταχυδρομηθεί ως απλή επιστολή (όχι συστημένη) και ως καταληκτική ημερομηνία αποστολής των κειμένων ορίζεται η 30η Σεπτεμβρίου 2014 (Λαμβάνεται υπόψη η σφραγίδα του ταχυδρομείου) στην διεύθυνση:

Σύνδεσμος Ιστορικών Συγγραφέων Εμμ.Μπενάκη 16 Τ.Κ.10678 Αθήνα.

Η αποδοχή των παραπάνω όρων είναι υποχρεωτική για την εγκυρότητα της συμμετοχής και η απόφαση της Κριτικής Επιτροπής είναι αμετάκλητη τα δε κείμενα των διηγημάτων δεν επιστρέφονται.

Όσα διηγήματα διακριθούν, θα ενημερωθούν τηλεφωνικά οι δημιουργοί τους. Η απονομή των Βραβείων και Επαίνων θα γίνει τον Ιανουάριο του 2015, σε ημερομηνία και χώρο που θα γνωστοποιηθούν έγκαιρα.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Στο Τηλέφωνο του Συνδέσμου 210 3800044 Τρίτη και Πέμπτη, ώρες 10.00-12.00 καθώς και στα τηλέφωνα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευστάθιος Παρασκευόπουλος

Η ΓΕΝ.ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Πόπη Βραχιώτου-Λυμπεροπούλου

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Ευστάθιος Παρασκευόπουλος τηλ. 210 6001312

Γ.Γραμματέας: Πόπη Βραχιώτου-Λυμπεροπούλου τηλ. 210 6125602

Αντιπρόεδρος: Μιλτιάδης Κάππος τηλ.210 5234750

Ταμίας: Γεώργιος Αναγνωστόπουλος τηλ. 2107601260

Έφορος: Γεώργιος Παπακωνσταντίνου τηλ.210 7243451

Κονιτσιώτες οπλοφόροι επί Τουρκοκρατίας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

1. Στον καζά της Κόνιτσας, όπως και σε άλλες περιοχές, επί τουρκοκρατίας, η «αστυνόμηση» ανήκε κανονικά σε ομάδες ένοπλων αρματολών ή παντούρων, οι οποίοι διορίζονταν από τις τοπικές αρχές και, εφ' όσον φρουρούσαν δερβένια, λέγονταν δερβεντζήδες (οδοφύλακες). Οι αρματολοί αμείβονταν με φοροαπαλλαγές ή και με άλλα προνόμια, οι δε παντούροι εμισθοδοτούντο από τους κατοίκους της φυλασσόμενης περιοχής. Μεταξύ των καπετάνιων των αρματολών ή παντούρων που έδρασαν στον καζά, γνωστότεροι είναι οι Μακεδόνες: Δ. Τόσικας (1740-80), Πρίφτης (1740-45), Γ. Ζιάκας (1782-1914) και Μίχος Σαμαρινιώτης (σκοτώθηκε το 1785).

Όταν στον καζά δεν υπήρχαν αρματολοί ή παντούροι, τους υποκαθιστούσαν οπλοφόροι κάτοικοί του που αυτοοργανώνονταν. Η Υψηλή Πύλη επέτρεψε να αυτοπροστατεύονται ειδικά μεν οι κάτοικοι του καζά της Κόνιτσας το 1721, γενικά δε οι κάτοικοι της Ηπείρου το 1779 και το 1789 τουλάχιστον. Σε άλλες περιπτώσεις οι κάτοικοι του καζά ή ενός χωριού ανέθιταν τις φροντίδες προστασίας τους σε μπένδες ή σε κλέφτες οπλαρχηγούς έναντι αδρής αμοιβής (έμμισθη προστασία)¹.

2. Από τις μαρτυρίες που εκτίθενται παρακάτω, προκύπτει ότι ανέκαθεν πολλοί από τους άνδρες του καζά οπλοφορούσαν και ήσαν ικανοί πολεμιστές, μερικοί δε από αυτούς συνέπραξαν σε επαναστατικά κινήματα ή έγιναν μέλη αντάρτικων σωμάτων. Πιθανότατα, είχαν εξασκηθεί ως πολεμιστές, μετέχοντες αρχικά στις ως άνω ένοπλες ομάδες «αστυνόμησης» και επηρεαζόμενοι από την νοοτροπία των προεστών του καζά, οι οποίοι ανέκαθεν ήσαν «ατίθασσοι και ανυπότακτοι»².

Το 1797 οι προεστοί της Μόλιστας, της Φούρκας, του Γκρισμπανιού και γειτονικών χωριών, μαζί με δύο οπλαρχηγούς, εδήλωσαν στην Μόλιστα ότι μπορούν να στρατολογήσουν στον καζά 4.000 άνδρες, αν η Ρωσία ή η Γαλλία βοηθήσει να

1. Για τα προαναφερθέντα, βλ. στην μελέτη μου «Η επαρχία της Κόνιτσας κατά τα έτη 1770-1810», Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2013 όπου και σχετική βιβλιογραφία.

2. Στα ορεινά της Ηπείρου και της Δ. Μακεδονίας, γύρω στο 1783 τουλάχιστον, οι άνδρες οπλοφορούσαν και εξασκούσαν τα αγόρια τους να αγωνίζονται γενναίοι για την ελευθερία, περιφρονώντας τους κινδύνους (Γ. Λάιος, Ηπειρ. Εστία, τ.1956 σελ. 647-8, 651). Για τους προεστούς του καζά, βλ. Π. Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ηπείρου, 1856, τ. Α' 278).

ελευθερωθεί η Ήπειρος³. Ένοπλοι Μολιστινοί το 1743 κατανίκησαν στον τόπο τους μεγάλο ασκέρι Αλβανών επιδρομέων και το 1844 καταδίωξαν 7 ληστές⁴.

Πολλοί κάτοικοι του καζά εξεγέρθηκαν όταν ο Αλή πασάς επολιορκείτο από σουλτανικά στρατεύματα και ακολούθως αγωνίσθηκαν για την ελληνική επανάσταση. Ο λόγιος Ψαλίδας το 1823 ειδοποίησε τον Αλ. Μαυροκορδάτο ότι «η Κόνιτσα μόνον στην πολιτεία έχει ολίγους τούρκους, τα χωριά της όμως όλα είναι χριστιανικά και γερά στα άρματα, και όλα στα βουνά, καθώς και της Παλιάς Πωγωνιανής»⁵.

Το 1882 γράφτηκε για τον καζά της Κόνιτσας: «Πολεμιστάς δύναται να εύρη τις εδώ 4.000 άνδρας καλούς εξ όλης της επαρχίας, οίτινες, εργατικοί όντες, αντέχουσιν εις πάσαν κόπωσιν και κακοπάθειαν». Το 1889 γράφτηκε ότι ο καζάς κατοικείται «υπό 20 χιλιάδων Ελλήνων, πολεμικών και σκληραγωγημένων»⁶.

Στα αντάρτικα σώματα που οργανώθηκαν κατά τους πολέμους των ετών 1854, 1877-78 και 1897 για την απελευθέρωση της Ηπείρου, καθώς και στον Μακεδονικό αγώνα (1903-08), έλαβαν μέρος και Κονιτσιώτες εθελοντές ως πολεμιστές. Τα χωριά Φούρκα, Κεράσοβο, Κάντσικο και Ζέρμα πρωτοστάτησαν στον αγώνα απελευθέρωσης της επαρχίας Κόνιτσας κατά τα έτη 1912-13 και χαρακτηρίσθηκαν «Νέο Σούλι»⁷.

Οι καημοί ενός πολεμιστή Κονιτσιώτη, που τραυματίσθηκε θανάσιμα έξω από τον τόπο του (μάλλον την δεκαετία του 1820 ή ενωρίτερα), αποδόθηκαν από την λαϊκή μούσα ως εξής:

*Εσείς παιδιά βλαχόπουλα, από πέρα απ'το ποτάμι,
αν πάτε προς την Κόνιτσα και στη μεγάλη χώρα,
να στείλει' έναν μάστορα, νάν' άξιο παλληκάρι,*

3. J. Savant, *Ιόνιος Ανθολογία*, τ. 1939 271. Βλ. και στην προαναφερθείσα μελέτη μου.

4. Χ. Γκούτος, *Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας*, 2003 108, 19.

5. Βλ. κατά σειρά: Α. Παπακώστας, *Νέον Εγκυκ. Λεξικόν ΗΛΙΟΣ*, λ. Κόνιτσα, σελ. 170, Φ. Μιχαλόπουλος, *αθην. εφημ. «Έθνος»*, 5.1.1948, Λ. Βρανούσης, Αθανάσιος Ψαλίδας, 1952, 119. Δέκα οικοδόμοι Σταριπσώτες, εργαζόμενοι το 1821 στο Άγιο Όρος, άφησαν την εργασία τους για να μετάσχουν στην επανάσταση (Γ. Παπαβασιλειάδης, *Κόνιτσα*, τχ 47/1966 σελ. 8).

6. Β. Ζώτος *Μολοσσός*, *Ηπειρ. μελέται*, τ. Δ', τχ β' 1882 47, Ν. Σκινάς, *Οδοιπορικά σημειώσεις Μακεδονίας, Ηπείρου* 1886 225.

7. Βλ. Γκούτος, *ό.π.* 52, Παπαβασιλειάδης, *ό.π.*, Β. Τζαλόπουλος, *Ηπειρ. Ημερολόγιον η Νέα Ελλάς* 1913 135 επ.

να πελεκήσει μάρμαρα, μνήμα πλατύ να σκάψει,
να στέκω ορθός να πολεμώ και δίπλα να γιομίζω.
Σύρτε και στη μανούλα μου, πέτε της πως παντρεύκα,
πήρα την πλάκα πεθερά, τη μαύρη γη γυναίκα⁸.

3. Από τους γνωστούς μας Κονιτσιώτες αρχηγούς νόμιμων ή παράνομων ομάδων οπλιτών, αξιολογότεροι είναι οι εξής: α) Ν. Τζουβάρας, καταγόταν από την Οστανίτσα, έδρασε στην Ήπειρο και στην Ευρυτανία, δολοφονήθηκε το 1780. β) Νικ. Τσάκας, 1733-1843, καταγόταν από την Κόνιτσα, διετέλεσε πρωτοπαλλήκαρο του Κατσαντώνη και έπειτα του Καραϊσκάκη⁹. γ) Γούσιας Σδούκος ή Λούψικας, 1760 -1840, από το Λούψικο, ανδραγάθησε ως αξιωματικός του οθωμανικού στρατού στην Ουκρανία. δ) Νικ. Φουρκιώτης, τζοχαντάρης του Αλή πασιά και Καραγιώργος Φουρκιώτης που έδρασε στον καζά της Κόνιτσας μετά το 1820. ε) Γ. Δερβένας, 1790-1826, καταγόταν από το χωριό Δερβένι, έδρασε στον ίδιο καζά, στ) Ι. Δέλιος, καταγόταν από το Πληκάτι, πολέμησε στο Μεσολόγγι το 1825, ζ) Οι Βουρμπιανίτες Καραμήτσης, που πολέμησε κατά τα έτη 1822-27 στην Νάουσα, στον Όλυμπο και στο Μεσολόγγι, Σωκ. Βενζαδές, που πολέμησε τότε στο Μεσολόγγι, στον Βάλτο και στην Βόνιτσα, και Νικ. Λιάκος που έδρασε περί το 1880. η) Οι καταγόμενοι από το Λισκάτσι Θεοδόσης Χρήστου και Λάμπρος Τσιάρας, που έδρασαν στις δεκαετίες 1830 και 1890 αντιστοίχως, θ) Οι καταγόμενοι από το Δίσπρατο Θύμιος Μπριάζας και Γκαρέλιος, που έδρασαν στις δεκαετίες 1830 και 1880 αντιστοίχως. ι) Οι Κερασοβίτες Κουτσογιώργος, Πλιάτσικας και Σπαθούλας, που έδρασαν το 1855 και μετέπειτα. ια) Οι Ζερμιώτες Ζέρμας και Αδάμος που έδρασαν μετά το 1877¹⁰.

8. Κ. Κρυστάλλης, Εβδομάς τχ 8/1891, όπου παρατίθενται και παρόμοιοι ομηρικοί στίχοι.

9. Για τον Τζουβάρα, βλ. Αραβαντινός, Περιγραφή της Ηπείρου, 1984 τ. Γ' 306, ο ίδιος, Συλλογή δημωδών ασμάτων της Ηπείρου, 1880 38, Χ. Δάλλας, Μικρά συμβολή εις την ιστορίαν του Δελβινακίου, 1930-- 10, 12. Για τον Τσάκα, βλ. Γκούτος Αρχείο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών, τχ 11/2013 11.

10. Για τους παραπάνω 9 αρχηγούς, βλ. βιβλιογραφία εις Κόνιτσα, τ. 2011 103, 255, 415, 423, τ. 2012 12, 93, 167, 250, τ. 2013 410.

Μετεωρολογικός Σταθμός στην Κόνιτσα

Στις 12-05-2014 εγκαταστάθηκε σε χώρο του Κέντρου Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Κόνιτσας από την ομάδα του metar.gr (www.metar.gr), σύγχρονος μετεωρολογικός σταθμός. Έτσι, οι «καιρόφιλοι» και όχι μόνο, μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση στα μετεωρολογικά στοιχεία και τις συνθήκες που επικρατούν στην πόλη μας κάθε στιγμή, μέσω του διαδικτύου. Η διεύθυνση της ιστοσελίδας του σταθμού είναι η εξής:

<http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον κ. Κ. Λαγουβάρδο από το Εθνικό Αστεροσκοπείο

Αθηνών για την παραχώρηση του σταθμού, τα μέλη του metar.gr Αλέξη Αναστασίου, Θωμά Γεωργίου, Θοδωρή Κυρίτση, Χάρη Ρουσόπουλο και Σταύρο Ντάφη για την εγκατάσταση του σταθμού. Επίσης, ευχαριστούμε το Κ.Π.Ε. Κόνιτσας-Πραμάντων για τη φιλοξενία, τον Δήμο Κόνιτσας για την υλική βοήθεια και τον Βασίλη Σπανό, ιδιοκτήτη του Κέντρου Εκπαίδευσης Υπολογιστών InfoCenter, για την παραχώρηση του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Π. ΤΟΥΦΛΗΣ

Το βιβλίο

Από το Δήμο Κόνιτσας εκδόθηκε το βιβλίο «Κόνιτσα» (Από την Οθωμανική κυριαρχία στο Ελληνικό κράτος).

Περιέχει τις εισηγήσεις των ομιλητών στην ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στις 19 Μαΐου 2013 στην Κόνιτσα με τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την απελευθέρωση της επαρχίας (1913-2013).

Εισηγητές ήταν: Βασίλης Νιτσιάκος, Καθηγητής του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπ. Ιωαννίνων με θέμα «Στα ίχνη του χρόνου, στο δρόμο για το παρόν».

Γεώργιος Β. Νικολάου, επιπ. Καθηγητής του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπ. Ιωαννίνων με θέμα «Η κοινωνική και οικονομική κατάσταση στην περιοχή Κόνιτσας κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας».

Χαρίλαος Γ. Γκούτος, ομοτ. Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου με θέμα «Η εκπαίδευση στην επαρχία Κόνιτσας επί Τουρκοκρατίας».

Νικόλαος Α. Νασταςόπουλος, Λέκτορας του τμ. Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπ. Ιωαννίνων με θέμα «Η Κόνιτσα: Κοινωνία, οικονομία, πολιτισμός.

Τα δεδομένα κατά τον Μεσοπόλεμο.

Την επιμέλεια είχε ο Β. Νιτσιάκος.

Η ΠΡΟΙΚΑ ΘΕΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

ΠΑΝΟΣ ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τα περασμένα χρόνια, τα χρόνια της νιότης μας, στη χώρα μας και κυρίως στην ύπαιθρο, είχε επιβληθεί εθιμικά και είχε επικρατήσει στην οικογένεια, φερμένο μακριά απ' την παράδοση, το λεγόμενο πατριαρχικό σύστημα. Σύμφωνα μ' αυτό ο πατέρας ήταν απόλυτος εξουσιαστής, όπως ο μονάρχης στο κράτος του, στην οικογένεια. Ο λόγος του ήταν νόμος για τα μέλη της κι έπρεπε να εφαρμοστεί χωρίς αντίλογο. Αυτός τα έβαζε στη σειρά κι όριζε τον τρόπο, που θα αντιμετωπιστούν και θα βρουν τη λύση τους. Οι άλλοι όλοι όφειλαν τυφλή υπακοή και υποταγή. Από πού αντλούσε αυτή τη δύναμη, που στηριζόταν; Εξήγηση γι' αυτό μόνο μια λέξη υπήρχε: το σέβας. Ο σεβασμός δηλαδή. Σ' αυτό το καθεστώς, που είναι βαθιές οι ρίζες του, και εφαρμόζονταν σε μικρές κοινωνικές ομάδες, που λέγονταν γι' αυτό πατριές, αλλά και σε μεγαλύτερες, που κατάλοιπά του βρίσκουμε ακόμα στη ζούγκλα, στις πρωτόγονες φυλές, η εξουσία δεν περιοριζόταν στην οικογένειά του, που σε περίπτωση πρόωρου θανάτου του μεταβιβάζονταν αυτόματα στον πρωτότοκο γιο, που ήταν άλλωστε και το δεξί του χέρι, αλλά επεκτείνονταν και στον παιδιών του τις οικογένειες, ακόμα και στον αγκονιών του, αν τύχαινε να γίνει κορακοζώπτος, όπως και σήμερα λέμε τους μακρόβιους. Είχε κάποιες ανεπιθύμητες επιπτώσεις στα μέλη της οικογένειας και προκαλού-

σε παρατράγουδα και μάλιστα όταν τα παιδιά παντρεύονταν κι ήταν δύσκολη η συνύπαρξη ανάμεσα στις συνυφάδες, που η καθεμιά της ήθελε να έχει το επάνω χέρι στα ζητήματα του νοικοκυριού και όχι μόνο.

Ένα ζήτημα αιχμηρό και ακανθώδες, από τα πρώτα, που απασχολούσαν την οικογένεια, ήταν ο γάμος των παιδιών. Αυτό το ζήτημα για να φτάσει στην πραγμάτωσή του περνούσε από πολλά στάδια, που όχι μόνο σωματικά αλλά και ψυχικά τραύματα προκαλούσε στην οικογένεια. Κι εδώ, εκτός από τη θέληση του πατέρα, ρυθμιστής και τα έθιμα, που ήταν κι αυτός υποχρεωμένος να τα τηρήσει. Η σειρά ξεκινούσε με την ηλικία και η πρώτη ανωμαλία, που παρουσιάζονταν ήταν αν στην οικογένεια υπήρχαν παιδιά και κορίτσια. Τους καιρούς εκείνους η λέξη αγόρι ήταν άγνωστη στην ύπαιθρο. Το αρσενικό ήταν το παιδί. Όταν γεννιόταν το παιδί ο πατέρας ρωτούσε τη μαμή, που έτρεχε να του πάρει τα συχαρίκια: παιδί ή κοπέλα. Αν άκουγε τη λέξη παιδί άνοιγε το πουγκί του και κάποια χοντρά νομίσματα της απλοχέρριζε. Αν άκουγε την άλλη έπαιρνε στροφές ανάποδες, χτυπούσε το κεφάλι του και κατάρες έβγαιναν απ' το στόμα του. Το γιατί θα το πούμε παρακάτω.

Αν, λοιπόν, υπήρχαν και κορίτσια, η πρωτιά πήγαινε σ' αυτά και όχι μόνον αυτό. Έπρεπε όλα τα κορίτσια να αποκατασταθούν για να πάρουν σειρά τ' αγόρια. Αυτό απαιτούσαν τα έθιμα και οι

αναχρονιστικοί θεσμοί, που επικρατούσαν στις καθυστερημένες, όπως η δική μας, χώρες. Στις προηγμένες τέτοια έθιμα δεν υπήρχαν ούτε πρωτιές κι ηλικίες. Όποιοι ταίριαζαν προχωρούσαν στην ένωση, χωρίς άλλου τη γνώμη και την έγκριση στην επιλογή.

Στη χώρα μας ο γάμος πρόβλημα άλλο κι άπιαστο όνειρο, που όλο το κυνηγούν κι όλο απομακρύνεται. Μια ζωή μια λαχτάρα κι ένας πόθος ανεκπλήρωτος. Σιδερένιος ο νόμος της πατρικής εξουσίας. Τα παιδιά για να παντρευτούν πρέπει να πάρουν την άδειά του κι αλίμονο σ' εκείνον που θα παρακούσει και θα σηκώσει κεφάλι! Η αγανάκτηση κι η οργή του πατέρα καταλήγει συχνά ακόμα και σε αιματηρή τραγωδία. Ο αντάρτης γιος κι η αδιάντροπη θυγατέρα ξεγράφεται απ' το σόι κι αποκληρώνεται απ' την περιουσία κι όλο το συγγενολόι τους αποστρέφεται και τους περιφρονεί. Ύστερα έρχεται η βαριά κατάρα του πατέρα, καμιά φορά και της μάνας, όπως την δίδαξε η εκκλησία, που πέφτει πάνω στο παιδί, που δε σεβάστηκε την εξουσία και τις βουλές τους: «Άσπρη μέρα να μη δεις και μαύρη προκοπή να κάμεις». Πέρα απ' το δίκιο το άγραφο κι από κάθε ηθική, οι γονικές κατάρες, πέρα κι από την αγάπη κι όλη τη διδασκαλία του Χριστού οι αφορισμοί της εκκλησίας. Έτσι, λοιπόν, το κάθε μέλος της οικογένειας πρέπει να περιμένει, καρτερικά κι αγόγγυστα, να έρθει η σειρά του και να πληρώνει ιδιοτροπίες άλλων.

Το κακό έφτανε στην κορύφωσή του με το θεσμό της προίικας, που έπρεπε να καταβάλει η οικογένεια της νύφης στο

μέλλοντα γαμπρό, που γινόταν και αντικείμενο σκληρής διαπραγμάτευσης εκ μέρους των ενδιαφερομένων. Θλιβερό απομεινάρι μιας συντηρητικής κοινωνίας που πάσχει και καρκινοβατεί αθεράπευτα. Αν δεν ετοιμαστεί η προίικα η αδερφή δεν παντρεύεται. Κι έπρεπε όλοι του σπιτιού να κάνουν τη νύχτα μέρα και να δουλεύουν αζανάσαστα να την ετοιμάσουν. Γαμπρός που να μη λογαριάζει προίικα δεν βρισκόταν εκείνους τους καιρούς. Πολλές φορές όταν έφτανε η ώρα του γάμου, κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις η ζωή είχε ξοφλήσει από καιρό.

Να πούμε ακόμα πως οι διαπραγματεύσεις για το γαμπρό ή τη νύφη άρχιζαν από τον πατέρα καθώς και το ζήτημα της προίικας κι αυτός αποφάσιζε για λογαριασμό των παιδιών. Πολλές φορές έδωχνε το προξενιό, χωρίς κανέναν να ρωτήσει και χωρίς κανέναν άλλος σπιτικός να μάθει γι' αυτό. Τυπικά ρωτούσε την κόρη του: Μωρή τον θέλεις αυτόν; Κι εκείνη: Ε, αφού μου τον δίν' ο πατέρας μ' τι να κάμω. Ίδια περίπου ήταν κι η απάντηση του γιου. Καμιά φορά ο καλός πατέρας έμπαινε και στην ουσία του θέματος και συναποφάσιζε μαζί με τα παιδιά του. Αυτό όμως ήταν η εξαίρεση.

Σαν βασικό επιχείρημα για την ύπαρξη αυτού του θεσμού, που αποτελεί στίγμα για κάθε κοινωνία, που τον ανέχεται και τον συντηρεί, προβάλλει ο ισχυρισμός ότι έχει πολλά βάρη να σηκώσει ο άντρας με το γάμο και γι' αυτό πρέπει κάτι να συνεισφέρει και η γυναίκα. Αν ήταν απλό το ζήτημα, ίσως απόψεις σαν κι αυτές να γινόταν σεβαστές.

Όμως, κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Συνήθως σε κάθε οικογένεια υπάρχουν και τα δυο φύλα. Έτσι μια γυναίκα φεύγει κι άλλη έρχεται. Την προίκα, που θα πάρει η μια, θα τη φέρει η άλλη. Υπάρχει εδώ κάποιος σοβαρός λόγος, που να δικαιολογεί όλη αυτή την αναστάτωση; Κωμικό και αστείο δεν φαίνεται, που ούτε προσφέρει ούτε τίποτε στερεί από το κοινωνικό σύνολο; Μοιάζει σαν πράξη συναλλαγής απ' όπου κανένας δεν βγαίνει κερδισμένος ή χαμένος. Επομένως η κατάργησή του θα ήταν όφελος για την κοινωνία.

Μια δεύτερη ματιά μας δείχνει πως αυτός ο θεσμός έφερνε ακόμα και εδαφικές αλλαγές στον παγκόσμιο χάρτη, σε παρωχημένες εποχές, που συνοδεύονταν και από κοινωνικές αναταράξεις. Άλλες αυτοκρατορίες διαιρούσε κι άλλες μεγάλωνε κι ακόμα γινόταν κι αιτία πολέμων, ανάλογα με το γόνο, που διέθετε η δυναστεία τους. Η δυναστεία των Αψβούργων πέρασε στην ιστορία για τους επιτυχημένους γάμους που έκανε, ποτισμένη θαρρείς με το σερνικοχόρτι, και επέκτεινε τα όρια της Αυστρίας στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης, χωρίς να πέσει ούτε μια τουφεκιά. Πέρασε στην ιστορία η επιγραμματική, θα λέγαμε, φράση, δηλωτική αυτού του γεγονός που έλεγαν εκείνους τους καιρούς: *Bella gerant alii. Tu felix Austria nube.* Που θα πει: Ας κάνουν οι άλλοι πολέμους. Εσύ ευτυχής Αυστρία νικάς παντρεύοντας. Κι είναι ακόμα γνωστοί οι δυναστικοί πόλεμοι, που συντάραξαν την Ευρώπη, κατά το Μεσαίωνα, κι είχαν σαν αφορμή και

σαν αιτία τα προβαλλόμενα κληρονομικά δικαιώματα, που διεκδικούσαν οι οίκοι μεταξύ τους, απ' τους γάμους που έκαναν.

Εμβαθύνοντας, βλέπουμε τα πράγματα πολύ πιο πολύπλοκα απ' όσο τα περιμέναμε. Η κοινωνία μας, σ' όλη την έκταση, είναι χωρισμένη σε τάξεις, με διακρίσεις και όρια, που συντηρεί η αμάθεια κι οι προκαταλήψεις, που δυσκολεύουν τις μεταξύ τους επιμειξίες. Μια τάξη το επιδιώκει η άλλη το αποφεύγει. Οι λεγόμενες μεγάλες οικογένειες κρατούν σε απόσταση τις παρακατιανές. Μόνον αν ξεπέσουν και φθαρούν, οικονομικά, έρχονται σε συναλλαγή με αυτές, που το 'χουν όνειρο και το θεωρούν μεγάλη τιμή να συμπεθερέψουν μαζί τους. Το τίμημα εδώ πέφτει βαρύ. Το κέρδος ανύπαρκτο. Η παρακατιανή οικογένεια θα ξεζουμιστεί, πληρώνοντας το φόρο της βλακειάς της. Θα κατέβει πιο χαμηλά και θα καταντήσει δορυφόρος της μεγάλης και δεκανίκι της, που θα μπορέσει έτσι να αναπνεύσει με ανακούφιση. Η εκμετάλλευση συντελέστηκε, φοβερή και ανίερη.

Όμως η περιπτώσιολογία δεν σταματά εδώ. Η τύχη με την ειρωνική της διάθεση, σ' άλλη οικογένεια να σπέρνει φύλα του ενός είδους και σ' άλλη του άλλου. Χαρά στη μια, συμφορά στην άλλη. Η μια θα έχει να δώσει προίκες κι η άλλη να πάρει. Η μια θα βασανίζεται να φτιάξει προίκες και η άλλη θα ετοιμάζεται να τις απολάβει. Πρόκειται για μια μεγάλη κοινωνική αδικία. Αυτό, ιδιαίτερα στη χώρα μας, δημιούργησε μια τρομερή προκατάληψη σε

βάρος του θηλυκού γένους, που θεωρείται βάρος επαχθές, ίδιο κι απαράλλαχτο με τη μεγάλη συμφορά. Κι ήταν φορές, που η αδιαφορία και η αναποδοχή του γονιού να φτάνει και να ξεπερνά τα όρια της εγκληματικότητας, με πράξεις ή παραλείψεις. Αυτό, δυστυχώς, το φαινόμενο καταλάμβανε όλον τον κοινωνικό ιστό. Καλά ο πατέρας, που γινόταν ο ουρανός μολύβι και τον πλάκωνε. Ήταν κι ο λόγος που ήθελε να αφήσει γιο στο πόδι του, κληρονόμο του ονόματος και της περιουσίας του. Η στάση αυτή αντανakλούσε σε όλα τα κοινωνικά στρώματα και θεωρούνταν ατυχία και μεγάλη πληγή. Και τα κορίτσια μεγάλωναν μέσα στην αδιαφορία και στην καταφρόνια των γονιών. Αν τύχαινε ν' αρρωστήσουν δεν έδειχναν καμιά ανησυχία. «Σιγά μην πάθει τίποτε και χάσουμε το γαμπρό», τους άκουες να λένε. Και μέσα στις κατάρες των μανάδων η πιο συνηθισμένη ήταν: «Να πας στα τσακίσματα, να στο βάλω μονό», εννοείται το στεφάνι, που έβάζαν στα πεθαμένα, ανύπαντρα κορίτσια.

Αυτή η στάση της κοινωνίας απέναντι στο κορίτσι θόλωνε τα μυαλά στις αλαφροϊσκιωτες γυναίκες του λαού. Αρρώστια και πληγή, τα κορίτσια πληγώνουν τους άλλους, πληγώνονται κι αυτά με την αδιαφορία που τους δείχνουν. Τι λέτε, δε θάταν καλό να μην τ' αφήνουμε να μεγαλώνουν, να τα βγάζουμε απ' τη μέση πριν νιώσουν τον εαυτό τους; Κι αυτά να γλιτώσουν και τους άλλους να μη βασανίσουν; Μάλιστα! Τέτοιες ιδέες χώρεσαν σε ανθρώπινα μυαλά και μπήκαν και σε εφαρμογή. Δεν ήταν μόνον η

Φραγκογιαννού από τη Σκιάθο- ήταν και πολλές άλλες, κρυφές, απ' όλη την Ελλάδα· αλλά μόνον αυτής βγήκε το όνομα. Το έκανε κι ένιωθε χαρά, κάθε φορά και ικανοποίηση. Γιατί πίστευε ότι ωφελεί την κοινωνία κι ήταν χρέος της. Ήταν η φωνή του, που την πρόσταζε. Όμως η κοινωνία «αχάριστη» την κυνήγησε. Κι απάνω στο κυνήγι το αρρωστημένο μυαλό της την πρόσταξε να προσπέσει στη χάρη Της κι Εκείνη να την κρίνει. Και χάθηκε, εκεί στο δίαυλο, που έπρεπε να περάσει να φτάσει στη μάνα του Χριστού. Απ' τη μια η εκκλησία κι απ' την άλλη οι διώκτες της. «Ανάμεσα στη θεία και στην ανθρώπινη δικαιοσύνη». Τι λέτε είναι εύκολο να κρίνει κανείς ποια απ' τις δυο ήταν η αρμόδια; Καημένε, μεγάλε Κοσμοκαλόγερε. Πώς μπόρεσες να μπεις τόσο βαθιά μες στις καρδιές και στις ψυχές των ανθρώπων!!! Και εκεί ν' ανακαλύψεις και να παρουσιάσεις τα πάθια τους που είχαν μόνον αρχή! Κι όλους τους αγάπησες, βλέποντας πίσω τους να τους σπρώχνει κάποιο χέρι αόρατο. Γι' αυτό κανέναν δεν παρουσίασες χωρίς ανθρώπινο πρόσωπο. Παρουσίασες τα έργα αλλά δεν τα χρωμάτισες. Μέχρι εκεί έφτανε η ταπεινότητά σου...

Αμέτρητες κοινωνικές πληγές προκαλούσε αυτή η μεγάλη κατάρα και μάστιγα της προίκας. Ήταν οι ακαμάτηδες, που περίμεναν την προκοπή κι ονειροπαρμένοι να βρουν αποκατάσταση κοινωνική από αυτή. Πόσοι τυχοδιώκτες δεν έστηναν στην προίκα καρτέρι να την αρπάξουν ν' ανέβουν ψηλά, ξεπηδώντας

απ' τη χαμέρπεια. Πόσοι απατεώνες και καιροσκόποι δεν ψάχνουν για πλούσιες νύφες για να βάλουν στο χέρι την προίκα τους, να την τραγανίσουν ως το τελευταίο λεπτό σε γλέντια και διασκεδάσεις!

Όμως κι απ' την πλευρά της γυναίκας η προίκα γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης. Γυναίκες, που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, απέχτησαν προίκα αξιολογη, παίρνουν τα μυαλά τους αέρα κι οι αξιώσεις τους γίνονται απλησίαστες. Για όμοιους και παρακατιανούς ούτε λόγος να γίνεται όσες αρετές κι ικανότητες κι αν διαθέτουν. Σε τυχόν παρατήρηση έχουν έτοιμη την απάντηση: «Τι λες εκεί, εγώ με τόση προίκα αυτόν τον ψωριάρη θα πάρω»! Τελικά οι πιο πολλές πέφτουν θύματα της προίκας τους και την παθαίνουν άσχημα. Η προίκα έλκει τους προικοθήρες και όχι εκείνους που ψάχνουν ν' ανακαλύψουν αξίες στον άνθρωπο κι αποφεύγουν τις προίκες όσο τρανές κι αν είναι. Έτσι, λοιπόν, η γυναίκα, ψάχνοντας για άρχοντα ή αριστοκράτη, χάνει τον καιρό της και ταλαιπωρεί όλη της την οικογένεια. Ίσως στη μεγαλομανία της την σιγοντάρει κάποια απερίσκεπτη μάνα. Αλίμονο στα αρσενικά, που θα γεράσουν ανύπαντρα εξαιτίας της λόξας της αδερφής, της προίκας που απαιτεί χρόνο για να μαζωχτεί και της αρρωστημένης αντίληψης της κοινωνίας. Κάποια στιγμή μπαίνει στη μέση και το σεξουαλικό ζήτημα κι αν δεν βρει ομαλή ικανοποίηση, παίρνει απόκλιση και γίνεται διαστροφή και σκάνταλο και οιδιπόδειο σύμπλεγμα. Κι είναι αυτά, που διασύ-

ρουν θεσμούς και υπολήψεις και γεννούν αιτίες για κοινωνικά δράματα.

Θά 'λεγε κανείς: Αν αυτός είναι ο κανόνας, δεν υπάρχουν κι οι εξαιρέσεις, που πρέπει ολοένα και πιο πολύ, μέρα με τη μέρα, να πληθαίνουν, δίνοντας έτσι τη νύξη και την προοπτική για την κατάργηση αυτού του θεσμού απ' την κοινωνία μας; Δεν θα διαφωνούσαμε σ' αυτό. Όμως κάθε άλλο παρά ευμενή προοπτική προοιωνίζουν. Δείχνουν, όπως παρουσιάζονται, πως η ασθένεια δεν βαδίζει προς τη θεραπεία αλλά σε μια επικίνδυνη επιπλοκή. Όσο θα υπάρχει ταξική κοινωνία με τεράστιες διαφορές στην απόλαυση των αγαθών στα άτομα, που σ' άλλα δίνει, γεννητάτα, το προβάδισμα και με προνόμια τα εφοδιάζει κι άλλα τα κάνει ουραγούς και τα φορτώνει με βάρη, το πρόβλημα αυτό θα αλλάζει μόνον όψη. Ποτέ δε θα βρει τη φυσιολογική του λύση. Υπάρχουν οι εξαιρέσεις που θέλουν την ένωση να στηρίζεται στην αξιολόγηση των ατόμων και στην αναζήτηση της αρετής, χωρίς διόλου να λογαριάζουν την τάξη, που την καταργούν κιόλας. Η πλούσια παντρεύεται το φτωχόπαιδο, ο αριστοκράτης της προλετάρια. Όμως, κάποιες φορές κι οι εξαιρέσεις αυτές έρχονται να ενισχύσουν τον κανόνα κι οδηγούν στον εκφυλισμό αντί να τονώσουν το κοινωνικό σύνολο και να ισχυροποιήσουν τους αρμούς του. Οι ενώσεις αυτές πιότερες φορές κρύβουν κάποιο κουσούρι κι εξυπηρετούν κάποιο σκοπό, κρυφό, κάποιο συμφέρον ανομολόγητο. Μια χτυπητή διαφορά στην ηλικία, κάποια σωματική ασθένεια, κάποια διανοητική αναπηρία αποτελούν, συνήθως,

τα κίνητρα σ' αυτές τις ενώσεις. Γίνονται διαπραγματεύσεις, υπολογίζεται το κέρδος και η ζημία, σταθμίζονται τα υπέρ και τα κατά και κλείνεται η σχετική συμφωνία, γραπτή ή άγραφη κι ενώπιον μαρτύρων. Και το τέρας γεννάται!

Η ένωση αυτή, προϊόν ανάγκης ή ψυχρού υπολογισμού, καταρρακώνει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και μεταποιεί τον άνθρωπο σε αντικείμενο ευτελούς αξίας. Από δω απουσιάζει η ψυχική επαφή κι ολόκληρος ο αισθηματικός κόσμος. Λείπει αυτό που λέμε ανθρωπιά. Και τι μένει για να κρατά στον άνθρωπο το ενδιαφέρον για τη ζωή; Η γύμνια της ψυχής δεν καλύπτεται ούτε με πανάκριβα φορέματα ούτε με φανταχτερά στολίδια. Μένει, πάντοτε, κραυγαλέα και χτυπητή. Η καρδιά θα παύσει να χτυπά και να δίνει καθημερινά το παρόν. Κάπου προς τα πίσω θα μείνει σταματημένη. Εδώ οι καταστάσεις δεν παίρνουν αναστροφή. Το δράμα που ξεκίνησε θα παιχθεί ως την τελευταία του πράξη μα δε θα φέρει τη λύτρωση. Όμως ο γάμος δεν είναι σκλαβιά και φυλακή. Είναι ανάταση, σηκώνει ψηλά τις καρδιές, κρύβει μέσα του μεγαλεία. Τα πρόσωπα ενώνονται και όχι τα αγαθά, τα ονόματα και οι θέσεις με τα αξιώματα. Κι η προίκα τίποτε δεν φτιάχνει από αυτά κι ούτε μπορεί να διορθώσει.

Σήμερα έχει μπει στη ζωή μας κι ένας άλλος παράγοντας, θεός της γης παντοδύναμος. Μπροστά του όλα υποχωρούν τίποτε δεν του αντιστέκεται. Όλοι τον προσκυνούν και βάγια του στρώνουνε να περάσει. Άλλαξε όλους τους νόμους

και με νέους, δικούς του, πορεύεται η σημερινή κοινωνία. Μπροστά του υποχώρησαν όλες οι αξίες. Το καλός καγαθός και ενάρετος των αρχαίων. Ο έντιμος, ο σεβαστικός, ο ηθικός, ο εργατικός, δεν μετρούν κι ούτε ζυγίζουν στην κρίση για το πλησίασμα του ανθρώπου. Στην επιλογή του γαμπρού δεν έχει σημασία το καλό, το τίμιο, το άξιο παλικάρι. Εκείνο που λογαριάζεται είναι: το φυσάει, είναι κονομημένος, είναι ματσωμένος, έχει «τιγκαρισμένο πορτοφόλι». Δεν ρωτούν σήμερα ποιος είναι. Ρωτούν πόσα έχει. Και τότε ακούγεται το: Στρώστε της Ανατολής χαλιά να περάσει! Το έχι και το βιός και ο κίτρινος θεός έγιναν η προίκα και για τα δυο τα φύλα, που πήρε πια πανηγυρικό χαρακτήρα. Αντίθετα από όσα λέγονται και ακούγονται, οι προσδοκίες διαψεύστηκαν. Η προίκα βασιλεύει κι όλα τα σκεπάζει κι όλα τα θεραπεύει. Μόνο εκείνο το συμπλήρωμα της προίκας, για την τραυματισμένη παρθενία και τον άτακτο και σκανταλιάρικο πρότερο βίο της γυναίκας έπαψε να υπάρχει. Ξέρετε ποιο ήταν αυτό: το πανωπροίκι! Σήμερα κάτω από την σκέπη του χρήματος έχει καταντήσει μια ασήμαντη λεπτομέρεια. Άλλωστε απ' το τότε ως το σήμερα άλλαξαν τόσα πολλά ώστε να μιλάμε για «καινούργιο» κόσμο, που κινείται σε μια «Νέα τάξη πραγμάτων».

Σαν υποκατάστατο στη θέση της προίκας έμεινε η ομορφιά, που ποτέ δεν περνούσε απαρατήρητη κι όλοι έκαναν το σκόνη τους, που έφτανε και στο μηδενισμό αυτής της απαίτησης, για να την κατακτήσουν.

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΟΛΩΝΑ

Από τον φιλόλογο Αγαθάγγελο Γ. Πολίτη

Δεν διαφωνεί ίσως κανένας, ότι ο χρυσός αιώνας των Αθηνών είναι δημιούργημα του Περικλή. Και στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο οι καλοί μας Δάσκαλοι στο μάθημα της ιστορίας με δέος μιλούσαν για τον Περικλή και μας βεβαίωναν πως καλλίτερο πολιτικό άνδρα δεν ανέδειξαν ούτε η Σπάρτη ούτε η Αθήνα στα χρόνια της κλασικής αρχαιότητας. Συνέβαλε προς τούτο κατά τη γνώμη μου και ο Θουκυδίδης, που γράφοντας την ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου δεν παρέλειπε να θεωρεί τον Περικλή ως τον μόνο δημιουργό όλων των καλών, που γνώρισε η Αθήνα.

Τόσο, που σε μια στιγμή για να προβάλλει τον Περικλή δεν διστάζει να τονίσει στο 2ο βιβλίο παρ. 65 [εγίγνετο τε λόγω μεν δημοκρατία, έργω δε υπό του πρώτου ανδρός αρχή].

Πρώτη αρετή του Περικλή ως πολιτικού ήταν το αδωροδόκητον. Με την άρση κάθε υποψίας ότι δεν καταχράστηκε το αξίωμά του για την απόκτηση πλούτου μπορούσε να σαγηνεύσει το λαό του και να τον οδηγεί με ασφάλεια στις αποφάσεις, που αυτός θεωρούσε συμφέρουσες για την πόλη. Αξίζει να σχολιάσουμε και να συγκρίνουμε με τους σημερινούς μας πολιτικούς αυτό που τονίζει ο Θουκυδίδης για την Δημοκρατία του Περικλή. Το αδωροδόκη-

τον. Οι πολιτικοί της σύγχρονης Ελλάδας όχι μόνον δεν έχουν ως παράδειγμα την Περικλεία δημοκρατία αλλά αποτελεί εξαίρεση αν βρεθεί κάποιος, που να μη καταχράστηκε το αξίωμά του προς ίδιον όφελος. Οι πλείστοι των πολιτικών αποκτούν περιουσία ανεξήγητη με την βουλευτική αποζημίωση αν και αυτή δεν είναι ολίγη. Και η βουλή αναγνωρίζουσα την προσφιλή μέθοδο των πολιτικών με κροκοδείλια δάκρυα νομοθετεί τον νόμο [πόθεν έσχες]. Αρχαιοπρεπής, ωραία έκφραση αν και ακατανόητη ολίγον εις τον πολύ κόσμο. Η αρμόζουσα απάντηση, αρχαιοπρεπής και αυτή, είναι οίκοθεν νοείται. Δηλ. προς τι η ερώτηση. Έχομεν και κατέχομεν, διότι διατελέσαμε Υπουργοί, υφυπουργοί, γενικοί γραμματείς και πήραμε τις νόμιμες μίζες. Με πλήρη διαφάνεια με διαγωνισμούς αδιάβλητους έγιναν οι αναθέσεις έργων κλπ. Και όταν υπήρχε η ελάχιστη υποψία για πιθανή κατάχρηση, η βουλή συγκρότησε εξεταστικές επιτροπές με βουλευτές, οι οποίοι λόγω αυτού του φόρτου εργασίας αμείβονταν με αποδοχές υπερωριακής απασχόλησης. Τα συμπεράσματα των εξεταστικών επιτροπών απέδειξαν ότι ουδεμία ουδέποτε κατάχρηση της εξουσίας δεν έγινε και όλοι οι κατηγορηθέντες απαλλάχτηκαν από κάθε διαβολή. Αν κάπου παρέμειναν κάποια σκοτεινά

σημεία την πολιτική ευθύνη ανέλαμβανε ο εκάστοτε πρωθυπουργός. Προς τι λοιπόν το πόθεν έσχες. Και ούτω πως εγένετο η ταφή του Βατοπεδίου, τα σκάνδαλα της SIMENS, η ζαχοπολιάδα, η ΜΕΒΓΑΛ και άλλα [ων αριθμός ουκ εστιν]. Όλα ήταν διαδόσεις και κανένας πολιτικός, όπως απεφάνθη η Δικαιοσύνη δεν είχε ανάμειξη με το βαρύ αυτό κατηγορητήριο. Ατυχή εξαίρεση αποτέλεσε ο συνάψας μεγαλοπρεπή εις Παρισίους γάμο.

Αλλά μόνη αυτή η αρετή του Περικλή, δηλ. το αδωρόκτητον, δεν θα αρκούσε να ονομασθεί και να παραμείνει στην ιστορία ο πέμπτος αιώνας σαν ο χρυσός αιώνας του Περικλέους.

Στην εποχή του έχουμε το μεσουράνημα κάθε επιστήμης τόσο που άγγιξε το θρίαμβο η φιλοσοφία με τον στοχασμό του Σωκράτη και τις τραγωδίες του Αισχύλου. Η γλυπτική με τον Πολύκλειτο, τον Μύρωνα και τον Φειδία, παρέδωσε στην ανθρωπότητα τα αθάνατα έργα της Ακρόπολης. Στην πολιτική ο Λαός [ο Δήμος] συμμετέχει στις πολιτικές εξελίξεις. Με όλα αυτά η εποχή του Περικλή χαρακτηρίστηκε με τον τιμητικό τίτλο του χρυσού αιώνα. Το κράτος είναι πανίσχυρο και η αθηναϊκή συμμαχία [καλά κρατεί]. Το δημόσιο ταμείο γεμίζει με τις εισφορές των συμμάχων. Γρήγορα όμως ο ήλιος, που έφθασε στο μεσουράνημα θα φθάσει στη δύση του. Γιατί οι Αθηναίοι έφθασαν στην ύβρη και αυτή την ύβρη την τιμωρούν οι Θεοί. Αυτά δίδασκε ο Αισχύλος στις τραγω-

δίες του. Και καθώς η αθηναϊκή συμμαχία μετατράπη σε ηγεμονία η πόλη του Περικλή θα πάρει το στίγμα του Κάιν με όσα διέπραξε στους Μηλίους. Ζήτησαν δηλ. οι Μήλιοι να μείνουν ουδέτεροι στον πόλεμο. Και οι πρέσβεις των Αθηνών ωμά τους απάντησαν. ΘΑ ΥΠΟΚΥΨΕΤΕ ΘΕΛΕΤΕ ΔΕΝ ΘΕΛΕΤΕ. Γιατί ο υπέρτατος νόμος ορίζει οι δυνατοί να κάνουν και οι αδύνατοι να παθαίνουν. Και έπαθαν οι Μήλιοι τα πάνδεινα. Οι άνδρες από τα 16 ως τα 60 εσφάγησαν και ο άλλος πληθυσμός πουλήθηκαν στα σκλαβοπάζαρα ως δούλοι. Και δεν άργησαν να φανούν οι δημαγωγοί όπως ο Κλέων και ο Αλκιβιάδης, που παρέσυραν τους αθηναίους στην μεγαλύτερη καταστροφή που γνώρισαν στην Σικελία. Στην ελληνική ιστορία δεν υπάρχουν μεγαλύτερα παραδείγματα καταστροφής από όσα έπαθαν οι Αθηναίοι με την εκστρατεία στη Σικελία και όσα έπαθαν οι Έλληνες 2.500 χρόνια αργότερα με την μικρασιατική καταστροφή. Και ο επίλογος, η κατάληξη του χρυσού αιώνα του Περικλή, ήταν ο αδελφοκτόνος εμφύλιος, ο Πελοποννησιακός πόλεμος. Να λοιπόν γιατί η δημοκρατία του Περικλή δεν πρέπει να διδάσκεται στους μαθητές μας για παράδειγμα. Παράδειγμα αποτελεί η δημοκρατία του Σόλωνα. Αν οι άνθρωποι, όπου της γης, αναζητούν τέλειο πολίτευμα για να συμβιώνουν μεταξύ τους ειρηνικά δε θα βρουν άλλο καλλίτερο από του Σόλωνα. Γιατί το υπόβαθρο στη Δημοκρατία του Σόλωνα ήταν η δικαιο-

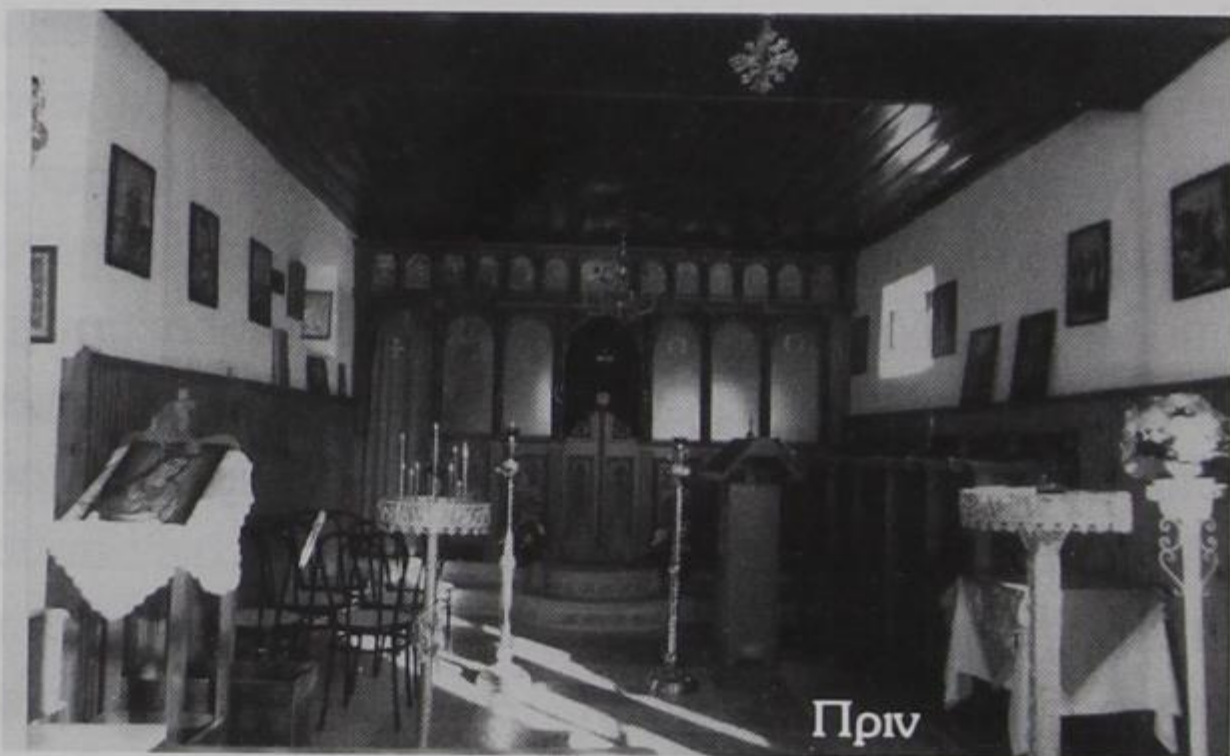
σύνη. Αυτή γεννά και τρέφει την τάξη και την αρμονία στην κοινωνία. Και ας μη νομισθεί ότι το πολίτευμα του Σόλωνα καταργεί τις τάξεις. Η ανισότητα υπάρχει όπως και στη φύση, αλλά όλοι δέχονται αυτό που είναι, καθένας έχει το λόγο της ύπαρξής του. Και όπως στη φύση η μικρή βρύση προσφέρει και είναι απαραίτητη, όπως και το μεγάλο ποτάμι, έτσι και στην κοινωνία όλοι είναι ενεργοί πολίτες, όλοι αισθάνονται ισότιμοι. Η ανισότητα μεταξύ των πεντακοσιομεδίμων και των θητών και των διάκριων και των πεδιακών δεν τους εμποδίζει να στέκουν ως ίσοι μπροστά στους Μήδους. Οι πολίτες του Σόλωνα αγαπούν την πόλη [την πατρίδα τους]. Δεν τους πνίγει το αίσθημα της αδικίας. Δέχονται τον Μιλτιάδη ως στρατηγό να τους οδηγεί στη μάχη γιατί γνωρίζουν ότι και ο Μιλτιάδης θα πέσει στη μάχη όπως αυτοί οι απλοί στρατιώτες. Η ανισότητα μπροστά στον κοινό κίνδυνο εκμηδενίζεται. Αυτή είναι η αληθινή Δημοκρατία. Και αυτή πρέπει να διδάσκεται στα σχολεία. Και αν τολμήσουμε να την παραβάλουμε με τα τεκταινόμενα στην εποχή μας, τότε θα εκτιμήσουμε ποια ήταν η Σολώνεια δημοκρατία. Σήμερα στην αντιμετώπιση του κοινού κινδύνου της χρεοκοπίας εξαιρούνται ή μόνοι τους λιποτακτούν οι έχοντες, οι εφοπλιστές και οι βιομήχανοι οι αποτελούντες τις λίστες των φοροφυγάδων

και όσοι άλλοι με άδηλο τρόπο απέκτησαν πλούτη και τα επεσώρρευσαν σε ελβετικές τράπεζες. Ναι, αυτοί εξαιρούνται και καλούνται οι άποροι γονείς που νυχθημερόν αγωνίζονται να σπουδάσουν τα παιδιά τους, αυτοί οι άνεργοι, που δεν έχουν να πληρώσουν τη Δ.Ε.Η. ή αυτοί των οποίων η πρώτη κατοικία βγαίνει σε πλειστηριασμό, αυτοί καλούνται να άρουν τον σταυρό του ασήκωτου χρέους στο οποίο οδήγησαν τη χώρα οι αλόγιστες πολιτικές. Και για να μην κάνω κατάχρηση του χώρου, που διαθέτει το περιοδικό θα τελειώσω τονίζοντας ότι μεταξύ της περίκλειας και σολώνειας Δημοκρατίας αυτή που πρέπει να αποτελεί παράδειγμα είναι η δημοκρατία του Σόλωνα. Η δημοκρατία του Σόλωνα οδήγησε το αθηναϊκό κράτος στο θρίαμβο των νικών κατά τους περσικούς πολέμους, αυτή έφερε την Αθήνα προ των πυλών του χρυσού αιώνα, ενώ η Δημοκρατία του Περικλή έφερε τον πελοποννησιακό πόλεμο δηλ. τον όλεθρο και την καταστροφή. Αυτή χάραξε στον ορίζοντα την πολιτική εκτροπή και εν τέλει αυτή έφερε στην εξουσία τους τριάκοντα τυράννους. Αν όπως λέγεται η ιστορία επαναλαμβάνεται ας προσέξουν οι υγιείς πολιτικές μας δυνάμεις, γιατί караδοκούν ύποπτες φαντασιώσεις να οδηγήσουν τη χώρα στον εκτροχιασμό από το δημοκρατικό μας πολίτευμα.

Κόνιτσα

Αγιογράφηση Ιερού Ναού Αγίας Βαρβάρας Κόνιτσας
(Λόγω του ανεσταλμένου ΕΡΙΦΙΛΕΙΟΥ ΕΠΑΘΛΟΥ
για τα έτη 2013-2014)

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΟΥΣΙΟΥ

ΤΟ ΤΥΡΙ ΤΥΡΟΓΑΛΑΚΤΟΣ ΟΥΡΔΑ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΔΡ. ΕΛΕΝΗ Χ. ΠΑΠΠΑ

1. Περιγραφή της Ούρδας

Το τυρί τυρογάλακτος Ούρδα έχει συμπαγή-σφιχτή δομή, ελάχιστες τρύπες, μπορεί να καταναλωθεί από την πρώτη ημέρα και να διατηρηθεί, στο ψυγείο, για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα (έως και ένα έτος) χωρίς να χάνει τα ιδιαίτερα και ευρέως αποδεκτά οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του. Έχει πλούσια πικάντικη γεύση και ευχάριστο άρωμα.

Η επιδερμίδα των ώριμων τυριών είναι κίτρινη, το σχήμα τους σφαιρικό και ζυγίζουν 800g.

2. Χρήσεις

Είναι ένα τυρί πολυτελείας, το οποίο καταναλώνεται σε μικρές ποσότητες. Μπορεί να το καταναλώσει κανείς σκέτο ως έχει (επιτραπέζιο ή τριμμένο) ή να το ροδίσει στο τηγάνι και με μέλι να καταναλωθεί ως επιδόρπιο.

3. Τόπος παραγωγής της Ούρδας

Η Ούρδα στην Ήπειρο παράγεται κατά τους θερινούς μήνες στην Βόρεια Πίνδο και στην κοινοότητα Αετομηλίτσας.

3.1 Χαρακτηριστικά του τόπου παραγωγής της Ούρδας

Η Αετομηλίτσα (παλιά Δέντσικο - Ντένισκο) είναι βλαχοχώρι του νομού Ιωαννίνων, στην επαρχία Κόνιτσας, στις νότιες πλαγιές του

Γράμμου. Είναι το βορειότερο χωριό του νομού στα Αλβανικά Σύνορα, και βρίσκεται σε υψόμετρο 1430 μέτρων. Το όνομα Ντένισκο είναι σλάβικο και σημαίνει προσήλιο, που δηλώνει και το γεωγραφικό προσανατολισμό του χωριού. Τη δεκαετία του 1928 μετονομάστηκε σε Αετομηλίτσα (Αετός και Μηλιά). Είναι καθαρά κτηνοτροφικό χωριό (περίπου 300 κάτοικοι) και κατοικείται μόνο το καλοκαίρι, ενώ το χειμώνα οι οικογένειες των κτηνοτρόφων μετοικούν με τα κοπάδια τους κυρίως στη Θεσσαλία και στη Μακεδονία. Η κτηνοτροφία βρίσκεται σε συνεχή άνοδο αριθμώντας σήμερα γύρω στα 17.000 εκτρεφόμενα αιγοπρόβατα και 500 περίπου βοοειδή. Ντόπια προϊόντα είναι τα κάθε είδους τυριά με πρώτη την Ούρδα, τα κρέατα, το τσάι του βουνού, η ξυλεία κτλ.

3.2 Κλίμα της περιοχής

Η θερμοκρασία του αέρα θεωρείται από τα βασικότερα στοιχεία, τα οποία συντελούν στη διαμόρφωση του κλίματος μιας περιοχής. Η μέση ετήσια θερμοκρασία παρουσιάζει απλή διακύμανση, με την ελάχιστη τιμή τον Ιανουάριο (γύρω στους 10C στα ορεινά πάνω από 1200μ υψόμετρο) και την μέγιστη τον Ιούλιο. Αλματώδης άνοδος σημειώνεται το Μάιο με μέση θερμοκρασία 150C και η θερμοκρασία αυξάνει μέχρι τον Ιούλιο, ενώ τον Οκτώβριο η πτώση είναι μεγάλη. Ο Δεκέμβριος είναι ο βροχερότερος μήνας.

Οι βροχές στην Ήπειρο διακρίνονται από άνιση κατανομή στη διάρκεια του έτους. Διαμορφώνονται έτσι δυο διαφορετικές περιόδους, μια πολύομβρη από τα μέσα φθινοπώρου μέχρι τα μέσα της άνοιξης και μια σχετικά άνομβρη το

καλοκαίρι. Οι βροχές αρχίζουν συνήθως το Σεπτέμβριο, τον Οκτώβρη το ύψος της βροχής παρουσιάζει αλματώδη αύξηση και τον Δεκέμβρη έχουμε τις πιο πολλές βροχές. Μεταξύ των θερινών μηνών η μεταβολή στα ύψη της βροχής είναι μικρή. Ο Ιούλιος και ο Αύγουστος έχουν τα μικρότερα ύψη βροχής. Οι θερινές βροχές είναι θερμικές καταιγίδες και έχουν τοπικό χαρακτήρα.

Τα πρώτα χιόνια εμφανίζονται συνήθως κατά το δεύτερο 15ήμερο του Οκτωβρίου. Χιονοπτώσεις σημειώνονται μέχρι τα τέλη Απριλίου. Η συχνότητα των χιονοπτώσεων εμφανίζεται αυξημένη τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο.

Με όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως, η ευρύτερη περιοχή της Αετομηλίτσας υπάγεται στον ορεινό τύπο κλίματος. Το κλίμα αυτό πλησιάζει προς το Μεσευρωπαϊκό, αλλά διατηρεί ορισμένα στοιχεία του Μεσογειακού. Χαρακτηρίζεται από τραχύ χειμώνα με άφθονες βροχές και βροχοπτώσεις. Η νέφωση είναι υψηλή και οι παγετοί συνήθεις από τον Απρίλιο ως τον Μάιο. Συχνά σημειώνονται ολικοί παγετοί. Οι χιονοπτώσεις είναι άφθονες και οι χιονοκάλυψη παρατεταμένη. (Ζέρβας κ.ά., 2001).

3.3 Χλωρίδα της περιοχής

Η έκταση της περιοχής των βοσκοτόπων ανέρχεται σε 60.000στρ. Είναι αρκετά αδιάτακτη και αναξιοποίητη περιοχή, με εκτεταμένα δάση και αλπικά λιβάδια. Τα κυριότερα είδη θάμνων είναι τα *Juniperus communis*, *J. oxycedrus*, *Crateagus oxyacantha* και *Rubus tomentosus*. Ο χλοοτάπητας είναι πλούσιος στις γυμνές εκτάσεις και αποτελείται από διάφορα αγρωστώδη, ψυχανθή κ.α. Αντίθετα, στις κλειστές συστάδες είναι ελάχιστος έως και ανύπαρκτος. Είδη που απαντώνται είναι: *Pteridium aquilinum*, *Heleborus cyclophyllus*, *Fragaria vesca*, *Convolvulus arvensis*, *Stachus tymphae*, *Dianthus integer*, *Poa* sp., *Brachypodium* sp., *Arrhenan-*

therum elatius, *Silene* sp., *Trifolium alpestre*, *Potentilla repens*, *Dianthus viscidus*, *Teucrium montanum*, *Festuca* sp., *Lotus corniculatus*, *Bellis perennis*, *Achillea setacea*, *Campanula tymphaea*, *Bromus* sp., *Achillea holocericea*, *Ononis spinosa*, *Galium* sp., *Viscum album*, *Centaurea lacerate*, *Tussilago farfata*, *Leontodon* sp., *Doronicum pentaphyllum* (Ζέρβας κ.ά., 2001). Σύμφωνα με τον Χήτο (2009) στην Αετομηλίτσα που είναι ο υψηλότερος οικισμός της Ηπείρου και στο όρος Γράμμος που είναι το βορειότερο μέρος της Ηπείρου με υψηλότερη κορυφή 2520μ το Γράμμο ακριβώς στα σύνορα Ελλάδας-Αλβανίας-ν. Καστοριάς, αλλά και στις άλλες κορυφές που είναι Κιάφα (2398μ.), Γκούμπελ (2248μ.), Άνω Αρένα (2198μ.) κ.λ.π. απαντώνται τα εξής είδη: *Moehringia verna* subsp. *verna*, *Cerastium cerastoides*, *Equisetum telmateja*, *Polygonum bistorta*, *Viola tricolor* subsp. *macedonica*, *Isatis grammotis*, *Rorippa thracica*, *Alyssum sibiricum*, *Sempervivum marmoreum* subsp. *ballsii*, *Saxifraga federici* subsp. *federici-augusti*, *Saxifraga federici* subsp. *grisebachii*, *Rosa pimpinellifolia*, *Potentilla detommasii*, *Sibbaldia parviflora*, *Alchemilla heterotricha*, *Alchemilla incise*, *Genista depressa*, *Astragalus pubiflorus*, *Oxytropis prenja*, *Melilotus officinallis*, *Anthyllis aura*, *Thesium parnassi*, *Thesium vlachorum*, *Euphorbia flavicomma*, *Rhamnus saxatilis* subsp. *prunifolius*, *Linum capitatum* subsp. *serrulatum*, *Linum catharticum*, *Ligusticum rhizomaticum*, *Ferulago campestris*, *Peucedanum oligophyllum*, *Gentianella ciliata*, *Myosotis stricta*, *Myosotis sylvatica* subsp. *subarvensis*, *Scutellaria alpina*, *Sideritis raeseri* subsp. *raeseri*, *Limosella aquatica*, *Verbascum adenanthum*, *Pedicularis olympica*, *Rhinanthus melampyroides*, *Pinguicula balcanica*, *Campanula glomerata* subsp. *elliptica*, *Phyteuma orbiculare*, *Asperula doerfleri*, *Galium breviramsum*, *Galium monasterium*, *Galium laconicum*, *Scabiosa taygetea* subsp. *portae*, *Scabiosa trini-*

ifolia, Gnaphalium roeseri subsp. pichleri, Gnaphalium supinum, Antennaria dioica, Inula hirta, Telekia speciosa, Anthemis triumfetii, Achillea abrotanoides Achillea distans, Matricaria caucasica, Artemisia eriantha, Amphoricarpos neumayeri subsp. murbeckii, Carlina frigida, Centaurea pallidior subsp. pallidior, Centaurea deustiformis, Centaurea napulifera subsp. velenovskyi, Hypochoeris maculate, Lactuca visianii, Taraxacum serotinum, Calycocorsus stipitatus, Crepis viscidula subsp. feracioides, Crepis foetida, Hieracium ferdinandi-coburgi, Hieracium naegelianiforme, Carex flacca subsp. flacca, Carex sempervirens, Festuca pindica, Festuca peristerea, Poa cenisia, Poa ophiolithica, Poa timoleontis, Brachypodium pinnatum subsp. pinnatum, Koeleria cristata, Trisetum flavescens subsp. flavescens, Colchicum triphyllum, Polygonatum verticillatum, Sternbergia colchicifolia, Crocus cvijicii, Dactylorhiza pindica.

Οι βοσκότοποι της περιοχής βοσκούνται υπό σειρά ετών χωρίς παρεμβάσεις βελτίωσής τους, εν μέρει ή στο σύνολό τους, όπως αρόσεις, βελτίωση εδάφους, λιπάνσεις, προγραμματισμένη βόσκηση κτλ. Η συνεχής βέβαια χρησιμοποίηση των βοσκοτόπων επί σειράς ετών από τα αιγοπρόβατα της περιοχής χωρίς προγραμματισμό και περιορισμούς έχει προκαλέσει κάποια υποβάθμιση της βιοποικιλότητας τους, αλλά ευτυχώς σε ορισμένα μόνο σημεία (Ζέρβας κ.ά., 2001).

3.4 Ζώα από τα οποία παράγεται το γάλα που χρησιμοποιείται για την παρασκευή της Ούρδας

Τα πρόβατα που εκτρέφονται στην περιοχή της Αετομηλίτσας είναι προϊόντα διασταυρώσεων κατά κύριο λόγο των φυλών Ορεινή Ηπείρου (βλάχικη) και Καραγκούνικη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ενδεχομένως δεν υπάρχουν και προσμίξεις με άλλες ελληνικές φυλές προβάτων

(π.χ. Καλαρρύτεκη, Κασικός, Σαρακατσάνικη).

Ο πληθυσμός των αιγών που εκτρέφεται στην εν λόγω περιοχή είναι κυρίως προϊόντα διασταυρώσεων φυλών εγχώριας ελληνικής αίγας και Σκοπέλου (Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Ζώων Ιωαννίνων, προσωπική επικοινωνία).

4. Αναφορές που υπάρχουν στη βιβλιογραφία για την Ούρδα

Σύμφωνα με τους Kandarakis (1986) και με τους Alichanidis και Polychroniadou (2008) τυριά τυρογάλακτος παράγονται στις περισσότερες χώρες της Μεσογείου με διάφορα ονόματα: τυρί Urda παράγεται στη Σερβία, στη Ρουμανία, στο Ισραήλ αλλά και στην Τσεχοσλοβακία.

Σε ότι αφορά στις ελληνικές αναφορές η κυριότερη που συνδέει το τυρί Ούρδα με την Αετομηλίτσα γίνεται από τους Θεσπρωτό και Ψαλίδα (1964) και οι παρακάτω πληροφορίες αναφέρονται για τα έτη 1830-1831. Συγκεκριμένα «...Εδώ εβγαίνουν και οι καλές ούρδες (τυρί ωσάν κεφάλια, παχύτατο) οπού είναι περίφημες, προϊόν σπάνιον, γίνονται εις το χωρίον Δέντζικο και χωρίον Γράμοστη, βλαχοχώρια κείμενα εις την σειράν του Πίνδου, πλησίον Κολόνιας...». Επίσης, ο Ρεμπέλης (1953) αναφέρει «...η ούρδα: το εκ ξινού γάλακτος και δια της θερμάνσεως αυτού παραγόμενον αποβουτυρωμένον τυρί. Εξαιρετικώς μόνο του Δεντσίκου, τα φημισμένα κεφαλοτύρια, 200-300 δραμ. Έκαστον, τα άλλως μανούρια ονομαζόμενα, λέγονται και ούρδες...». Στο περιοδικό «Κόνιτσα» (Σεπτέμβριος 1962) αναφέρεται «... δίπλα σε ξύλινα κιβώτια ήταν οι ούρδες, τα περίφημα τυριά μανούρια του Δέντσικου-Φούρκας κλπ. Τι γεύσι είχαν εκείνες οι ούρδες στο παιδικό μας στόμα. Πόσο τις λαχταρούσα ψημένες στο μασιά το χειμώνα με τη ζεστή μπομπότα!...». Ο Ζυγούρης (1952) αναφέρει «...η μυζήθρα διατηρείται και πωλείται εις ξηράν κατάστασιν. Η τοιαύτη μυζήθρα εις πολλές περιφέρειας φέρει ιδιαίτερας ονομασίας,

ούτως εν Ηπειρώ καλείται ούρδα...». Η εφημερίδα «Φωνή της Ηπείρου» στο φύλλο 110 (28-10-1894) αναφέρεται στο παζαρόπουλο της Κόνιτσας: «βούτυρον, τυρός, και το νοστιμότατον την γεύσην μανούρι (ούρδες)». Επίσης η ίδια εφημερίδα και στο φύλλο 59 (29-10-1993) αναφέρεται «τα νοστιμότατα μανούρια του Ντέντσικου».

5. Τεχνολογία παρασκευής της Ούρδας

Γενικά, για την παρασκευή της Ούρδας τυροκομείται αρχικά σκληρό (π.χ. κεφαλοτύρι) ή ημίσκληρο τυρί. Η πραγματική πρόθεση είναι να ληφθεί τυρόγαλα πλούσιο σε λίπος το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για την παρασκευή της Ούρδας. Έτσι κατά την παρασκευή του σκληρού ή ημίσκληρου τυριού, όταν αρχίζει να σχηματίζεται το πήγμα, τότε αυτό κόβεται σε ψιλά κομμάτια δύο φορές, ώστε το λίπος να μένει κατά το μεγαλύτερο μέρος στο τυρόγαλα.

Η κάθε τυροκόμηση για την παρασκευή της Ούρδας περιλαμβάνει πρόβειο ή γίδινο τυρόγαλα ξεχωριστά. Το τυρόγαλα αρχικά διηθείται ώστε να απομακρυνθούν τυχόν κοκκία πήγματος. Ακολουθεί θέρμανση του πρόβειου ή γιδίνου τυρογάλακτος υπό ανάδευση και στους 550C προστίθεται, υπό ανάδευση, το πρόβειο ή γίδινο πρόσγαλα σε ποσοστό 12% και 22%, αντίστοιχα. Συνεχίζεται η θέρμανση υπό ανάδευση του μίγματος τυρογάλακτος και προσγάλακτος και όταν η θερμοκρασία του φτάνει τους 700C προστίθεται 1% χλωριούχο νάτριο.

Η θέρμανση συνεχίζεται υπό ανάδευση, περιστροφικά, και στους 800C εμφανίζονται οι νιφάδες πήγματος, λόγω της αλλοδομής των πρωτεϊνών του ορού. Τότε η ανάδευση σταματά, η φωτιά απομακρύνεται, αλλά τα κάρβουνα παραμένουν κάτω από το καζάνι. Το πήγμα παραμένει σε ηρεμία, στη θερμοκρασία αυτή για 20min ακόμη ώστε να «ψηθεί», δηλαδή να χάσει μέρος της υγρασίας του, οπότε και ανεβαί-

νει στην επιφάνεια του τυρογάλακτος μέσα στο καζάνι. Αν κατά τη διάρκεια της παραμονής του πήγματος σε ηρεμία υπάρχει βρασμός, τότε στα σημεία βρασμού ρίχνεται λίγο κρύο νερό. Στη συνέχεια γίνεται εξαγωγή του πήγματος σε στρογγυλά καλούπια όπου μέσα τους έχει τοποθετηθεί τσαντίλα. Στη συνέχεια η τσαντίλα δένεται με σπάγκο και απομακρύνεται από τα καλούπια. Για να υποβοηθηθεί η αποβολή του ορού η τσαντίλα ανοίγει, κλείνει και σφίγγει διαδοχικά τρεις φορές αμέσως μόλις δεθεί. Ακολούθως τα τυριά μεταφέρονται στην αποθήκη, σε θερμοκρασία 190C και σχετική υγρασία 70-75%. Τα τυριά Ούρδα γυρίζονται από όλες τις πλευρές σε τακτά χρονικά διαστήματα για να πάρουν ομοιόμορφο σχήμα.

Το επόμενο πρωί αφαιρείται η τσαντίλα και τα τυριά αλατίζονται ως εξής: Πρώτα γίνεται πλύσιμο των κεφαλιών με άλμη (2 χούφτες αλάτι χοντρό σε 1,5 κιλό νερό, δηλαδή περιεκτικότητα 22-23% σε αλάτι) και έπειτα με το χέρι αλείφεται κάθε κεφάλι λίγο-λίγο με χοντρό αλάτι. Τα τυριά παραμένουν στην αποθήκη για περίπου 25 ημέρες και μετά εισέρχονται στο ψυγείο όπου και διατηρούνται.

6. Σύσταση της Ούρδας

Στο Ινστιτούτο Γάλακτος Ιωαννίνων, που ανήκει στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, υλοποιείται ερευνητικό πρόγραμμα με τίτλο «Μελέτη του τυριού τυρογάλακτος Ούρδα», το οποίο χρηματοδοτήθηκε εξολοκλήρου από την τοπική κοινότητα Αετομηλίτσας και λήγει τον Δεκέμβριο του 2014. Από τη μελέτη αυτή προκύπτει ότι η μέση σύσταση του τυριού Ούρδα της 1ης ημέρας από την παρασκευή του καθώς και του ώριμου (90 ημερών) τυριού, ανάλογα με το είδος του τυρογάλακτος που χρησιμοποιήθηκε (πρόβειο ή γίδινο), ήταν η ακόλουθη:

Σύσταση 90 ημερών	Ούρδα 1ης ημέρας	Ούρδα
υγρασία	54-57%	27.5-31.0%
αλάτι	0.5-0.6%	3.3-3.7%
λίπος	29-30%	43.5-45.5%
πρωτεΐνες	12.5-14.5%	18.4-22.0%

7. Προοπτικές της Ούρδας

Η Ούρδα θα μπορούσε μελλοντικά να υπαχθεί, με κατάλληλες προϋποθέσεις, στην κατηγορία των βιολογικών προϊόντων αφού η περιοχή της Αετομηλίτσας είναι παρθένα περιοχή, μιας και δεν χρησιμοποιούνται εντομοκτόνα, ζιζανιοκτόνα ή άλλοι ρυπαντές που μολύνουν το περιβάλλον. Επίσης, είναι γνωστό ότι η Ούρδα περιλαμβάνεται και στο καλάθι αγροτικών προϊόντων Ηπείρου που έχει στόχο την πιστοποίηση των τοπικών προϊόντων. Έτσι θα μπορούσε να καταχωρηθεί ως τυρί Προστατευμένης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) ή ως τοπικό προϊόν με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ή ακόμη ίσως και ως Προστατευμένης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.).

Η τεχνολογία παρασκευής της Ούρδας μοιάζει πολύ με αυτή του τυριού Μανούρι, όμως το Μανούρι είναι τυρί Προστατευμένης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και σύμφωνα με την νομοθεσία παράγεται σε ορισμένες περιοχές της Ελλάδας που είναι οι περιοχές της Θεσσαλίας και Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας. Έτσι σύμφωνα με τη νομοθεσία στο νομό Ιωαννίνων δεν μπορεί να παραχθεί το Μανούρι, μπορεί όμως να παραχθεί η Ούρδα που μοιάζει με το Μανούρι.

8. Βιβλιογραφία

- Θεσπρωτός Κ, Ψαλλίδας Α (1964). Γεωγραφία Αλβανίας και Ηπείρου. Εκδόσεις Εταιρίας Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα (σελ. 63).
- Ρεμπέλης Χ (1953). Κονιτσιώτικα. Εκδόσεις Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών (σελ. 325-326).
- Περιοδικά «Κόνιτσα» (Σεπτέμβριος 1962). Έτος Α, αρ. τεύχους 5 (σελ. 9).
- Ζυγούρης Ν (1952). Η Βιομηχανία του γάλακτος. Β Έκδοση. Υπουργείο Γεωργίας, Αθήνα.
- Alichanidis E, Polychroniadou A (2008). Characteristics of major traditional regional cheese varieties of East-Mediterranean countries: a review. Dairy Sci. Technol., 88, 495-510.
- Kandarakis I (1986). Traditional whey cheeses. Bulletin of the IDF. No 202. Proceedings on the IDF seminar on "Production and utilization of ewe's and goats' milk. Athens, Greece.
- Ζέρβας Γ, Σαμούχος Μ, Μπέλλος Γ, Μάντζαρης Κ, Καράνζος Γ (2001). Εκτίμηση βοσκοκανότητας και βοσκοφόρτωσης των βοσκοτόπων της κοινότητας Αετομηλίτσας και προτάσεις βελτίωσης και διαχείρισης αυτών. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Ζωικής Παραγωγής, Εργαστήριο Διατροφής Ζώων (σελ. 18-21).
- Χήτος ΘΛ (2009) Η χλωρίδα της Ηπείρου. Εκδόσεις Carpe Diem.

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

1. ΚΟΝΙΤΣΑ, (Ιστορία και Πολιτισμός) Τρίτη έκδοση.
2. ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Πολιτισμική Μαρτυρία) Εκδόσεις ΡΟΕΣ, «Οι Ηπειρώτες» β' έκδοση.
3. «Κι οι αργαλειοί δε δούλεψαν» εκδ. Ζαχαράκη Αθήνα. Τηλ. 210 8834329

ΚΟΝΙΤΣΑ. Βιβλιοπωλείο Ν. ΠΛΟΥΜΗΣ ΤΗΛ. 26550 24574

Ο ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη
ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ & ΚΟΝΙΤΣΗΣ
διοργανώνουν

Αφιέρωμα στο Γέροντα Παΐσιο - Είκοσι χρόνια από την κοίμησή του
Κόνιτσα, 12, 13, 14 Ιουλίου 2014

Σάββατο, 12 Ιουλίου, 7.00 μ.μ.: Αρχιερατικός Εσπερινός στον Ιερό Ναό Αγίου Κοσμά
Κυριακή, 13 Ιουλίου, Πρωί:

- Στον Ιερό Ναό Αγίου Κοσμά

Όρθρος και Αρχιερατική Θεία λειτουργία, εν μονοεκκλησία

- Στο Δημαρχείο Κόνιτσας

Αφιέρωμα στη ζωή και τις διδαχές του Γέροντος Παΐσιου

11.00-11.20: **Εισαγωγή:** Αικατερίνη Τσούβαλη, Αντιδήμαρχος Πολιτισμού Δήμου Κόνιτσας

Χαιρετισμοί: Σεβασμιώτατος

Δήμαρχος

Εκπρόσωπος της Οικογένειας του Γέροντος

11.20-11.50: Αρχιμανδρίτης Αρσένιος Κατερέλος, Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγ. Νικολάου, Δίβρης Φθιώτιδος, “Η προσωπικότητα του Γέροντος Παΐσιου”

11.50-12.40: Προβολή ταινίας για τον Γέροντα Παΐσιο

12.30-13.00: Βασίλειος Νικόπουλος, πρ. Πρόεδρος Αρείου Πάγου, “Γέρων Παΐσιος Αγιορείτης. Από τα Φάρασα στην Κόνιτσα και από την Κόνιτσα στην Οικουμένη”

Δεξίωση

Κυριακή, 13 Ιουλίου, απόγευμα:

19.00-20.30: Προβολή ταινίας για το Γέροντα Παΐσιο

Δευτέρα, 14 Ιουλίου, πρωί

- Οδοιπορικό στο Στόμιο, στα ίχνη του Γέροντος. Εκκίνηση από το πέτρινο Γεφύρι
- Θεία Λειτουργία στη Μονή Στομίου, επίσκεψη στο κελί του, επαφή με τα δημιουργήματά του

Σημείωση: Ο δρόμος προς την Ιερά Μονή Στομίου θα είναι κλειστός για κάθε όχημα

Προαιρετικά:

Ανάβαση στο εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας (τόπος, όπου προσεύχεται ο Γέροντας)

Επίσκεψη στην πατρική οικία του Γέροντος, κατά τη διάρκεια του τριημέρου, από τις 10.30 έως τις 13.00

ΜΟΛΙΣΤΑ - ΚΑΦΕΝΕΙΟ - ΜΑΣΑΣ

Μέρος 2ο

Τώρα, όταν το 1948, όπως προείπαμε, ο Γεώργιος Λέτσιος ή Μάσας επέστρεψε στο χωριό κοντά στην οικογένειά του, δεν πήγε να μείνει στο πατρικό του σπίτι, το Λετσιάδικο που ήταν μια σταλιά σπίτι στενάχωρο και πάμφτωχο, αλλά στο βαρβάτο, τρανταχτό και γιομάτο βιός και κτήματα σπίτι του Μούστου, το Μουστέϊκο, όπου εν τω μεταξύ είχαν πάει με τη γυναίκα του ψυχοπαίδια, γιατί το ζευγάρι του Μούστου ήταν άτεκνο και άκληρο κι η Μούστενα ήταν αδελφή της μάνας του της Αγγελικής Λέτσιου ή Κατσιάρενας.

Αμέσως στο χωριό συνεταιρίζεται με τον Βασίλειο Λέτσιο ή Κατσιάρα, αδελφό του και τον συγγενή του Κων/νο Παπαδημούλη ή Λότα κι ανοίγουν, οι τρεις τους, το καφενείο στην κεντρική πλατεία της Μόλιστας, ενισχύοντάς το και με είδη παντοπωλείου, όπως συνηθίζοταν, σ' όλα τα μικρομάγαζα των χωριών της επαρχίας μας.

Είναι η εποχή που έχει τελειώσει ο επάρατος εμφύλιος πόλεμος, το χωριό έσφυζε από ζωή, ήταν γεμάτο κόσμο, είχε κίνηση,

υπήρχαν παιδιά, ακούγονταν φωνές, βούιζαν λαλιές ζώων και λογίων-λογιών πουλιών, ο τόπος είχε καλλιεργηθεί κι ήταν περιποιημένος και φροντισμένος και γενικά η ζωή στο χωριό είχε ξαναβρεί την προπολεμική καλή σειρά της.

Οι άνδρες του χωριού είχαν επιστρέψει από την Κόνιτσα. Το Ταχυδρομείο, Τηλεγραφείο ξαναλειτούργησε, ο Σταθμός Χωροφυλακής ξανάνοιξε και μάλιστα με μεγαλύτερη δύναμη γιατί διατηρούνταν και τ' Αποσπάσματα, το Σχολείο ξαναζωντάνεψε και γύρω-γύρω απ' το χωριό υπήρχαν ακόμα διάσπαρτες μικρές στρατιωτικές Μονάδες, για το φόβο των Ιουδαίων.

Σ' ένα χρόνο μέσα ο αδερφός του Βασίλης αποχώρησε από το Καφενείο, γιατί έπιασε δουλειά στην Κόνιτσα, στο Μαγειρείο του Μαστή και σε λίγο καιρό αποχώρησε κι ο Παπαδημούλης για λόγους υγείας.

Ο άτυχος αυτός άνθρωπος - εγγράμματος του Σχολαρχείου τότε πέφτοντας από μια ψηλή καρυδιά στο χωριό, χτύπησε θανάσιμα κι όσο χρόνο έζησε, κατόπιν ήταν μισοπαράλυτος και σακάτης.

Έτσι ολόκληρη η μικροεπιχείρηση του καφεπαντοπωλείου στο χωριό, πέρασε στα χέρια του Μάσα, ο οποίος για περισσότερα από σαράντα χρόνια, αλλά καλά κι άλλα άσχημα, τη λειτούργησε, υποδειγματικά, μοναχός του, αγόγγυστα και χωρίς καμιά διακοπή, βαριεστημάρα ή βαρυγγόμενη.

Ο Μάσας ήταν γι' αυτή τη δουλειά, ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση.

Έκαστος στο είδος του κι ο Λουμίδης στους καφέδες, που λέει η διαφήμιση. Ομιλητικός, γελαστός καλοπροαίρετος, εξυπηρετικός και καλαμπουρτζής άνθρωπος, ήταν ό,τι έπρεπε για το καφενείο και τους λογής-λογής πελάτες του.

Το δίπατο κτίριο της πλατείας του χωριού, ιδιοκτησίας του Αγίου Νικολάου, όπου στεγαζόταν, από κάτω το Καφενείο κι από πάνω το Ταχυδρομείο-Τηλεγραφείο, δεν σώζεται σήμερα, γιατί καταστράφηκε από μια αναπάντεχη πυρκαγιά το 1983 η οποία παραλίγο να παρασύρει στο θάνατο και τον παρακείμενο πλάτανο της Λόντζιας, ο οποίος τη γλίτωσε με σοβαρά εγκαύματα στο κουφάρι του, τα οποία και σήμερα ακόμα δεν λένε να επουλωθούν.

Το σημερινό κτίριο που στήθηκε κατόπιν στη θέση του παλιού με τη φροντίδα του Συλλόγου των Μολιστινών, ακάματος πρωτεργάτης του οποίου ήταν ο Μιχάλης Νίκας (δεν βρίσκεται πλέον στη ζωή) δεν έχει την ίδια διαρρύθμιση, άλλαξε όψη και μορφή κι έγινε σύμφωνα με τις σημερινές αντιλήψεις και κανόνες.

Στο παλιό κτίριο ανεβαίνοντας, απ' την πλακόστρωτη πλατεία δύο-τρία σκαλοπάτια κι ανοίγοντας την πόρτα, έμπαινες αμέσως σε μια στενόμακρη, ξυλοπατωμένη αίθουσα, που ήταν το καφενείο, γεμάτο με τετράγωνα, ξύλινα τραπεζάκια λίγες ψάθινες καρέκλες και πιο πολλά ψηλά ξύλινα σκαμνιά με μια τρύπα στη μέση, επάνω στο κωλοκούμπι, για να πιάνονται και να μεταφέρονται εύκολα.

Πέρα-πέρα προς την πλευρά της Πλατείας, η αίθουσα του Καφενείου, είχε μια μεγάλη

συνεχόμενη τζαμαρία, η οποία άφηνε ανεμπόδιστα το μάτι και τη ρέμβη να φεύγει, προς τα έξω και να πλανιέται, απέναντι στην Τζιαντόρα του Σιούμου και τα σκέμια και τα κράκουρα του Λινίκου.

Στην ίδια πλευρά κοντά στον τοίχο υπήρχε μια ξυλόσομπα, στρόγγυλη, που στην κορφή της είχε μια στεφάνη γεμάτη ψιλή άμμο, η οποία πύρωνε, όταν η σόμπα ήταν αναμμένη.

Στις δύο πλευρές της αίθουσας προς τα μέσα υπήρχαν δύο χαμηλές πόρτες έσκυβες για να τις διαβείς απ' τις οποίες, η μία οδηγούσε, σ' ένα μισοσκότεινο, θολωτό δωμάτιο, που ήταν ο πάγκος, ο μπουφές και τα είδη του Παντοπωλείου και η άλλη, σε μια μεγαλύτερη κάμαρα, θεοσκότεινη, που χρησίμευε ως αποθηκευτικός χώρος του καφενείου.

Όλες οι πόρτες, μέσα κι έξω, κλείδωναν με κάτι τεράστια, γύφτικα κλειδιά, τα οποία ο Μάσας για να μη τα χάνει και ζουρλαίνεται τα έκανε αρμαθιά και τάχε μόνιμα περασμένα στη λωρίδα του παντελονιού του στη μέση του.

Το θολωτό και υγρό δωμάτιο του μπουφέ πετροστρωμένο στο δάπεδό του, είχε δυο μικρά τετράγωνα παράθυρα, με σιδεριές γύφτικες παλιού τύπου, που έβλεπε προς την πλατεία κι επέτρεπαν όσο γινόταν, να μπαίνει λίγο φως μέσα για να μπορεί ο μπουφετζής να κάνει την δουλειά του.

Απόξω κι ακριβώς κάτω απ' τα δυο παράθυρα, ήταν φτιαγμένο το μακρόστενο πέτρινο πεζούλι, με τις στρόγγυλες ξύλινες γρεντές του από πάνω, για να κάθονται να ξαποσταίνουν όσοι δεν ήθελαν να μπουν μέσα στο Καφενείο.

Αντίκρυ, λίγο πιο πέρα ήταν η ολοστρόγγυλη Λόντζια, με τις καλοδουλεμένες πέτρες της και στο κέντρο το γεροπλάτανό της, αυτόν που σήμερα ψυχορραγεί από την πυρκαγιά, που δεν διασώθηκε η πληροφορία πότε και ποιος τον φύτεψε.

Εδώ, όπως γράφει ο συγχωριανός μας Μενέλαος Κούσιος στο βιβλίο του «Η Ιστορία του χωριού μου», στο όμορφο Μεσοχώρι που ήταν και το πολύθελκτο κομμάτι της Μόλιστας, τα γοητευτικά αποσούρουπα συγκεντρωμένοι σε ομάδες και καθισμένοι στα πεζούλια και στη Λόντζια, οι σεβάσμιοι γέροντες αναπολούσαν τα περασμένα και βατάριζαν ως αργά τη νύχτα, για τα τρεχούμενα ζητήματα και άλλα φλέγοντα κοιά.

Νερό δεν υπήρχε μέσα στο Καφενείο, ενώ υπήρχε νεροχύτης και ο Μάσας το κουβαλούσε με τη γκιούμα και το κακάβι απ' τη βρύση του Αι Νικόλα.

Πολλές φορές αγγάρευε, εμας τους γαβριάδες και του φέρναμε λίγο νερό μ' εκείνα τα γανωμένα μέσα-έξω με κασσίτερο, γκιούμα, που άστραφταν.

Απόπατο το καφενείο δεν είχε και για την ανάγκη τους οι θαμώνες έβγαιναν έξω και ανεβαίνοντας την παρά δίπλα πέτρινη εξωτερική σκάλα που οδηγούσε στο ταχυδρομείο έφθαναν στο αποχωρητήριο που ήταν έξω στον προαύλιο χώρο, σ' ένα μικρό πέτρινο κτιριάκι ειδικό γιαυτό το σκοπό.

Παρά ταύτα, μπορώ να πω ότι στο Καφενείο επικρατούσε τάξη και καθαριότητα, ο Μάσας ήταν συνέχεια καταπάνω με την πε-

τσέτα του κρεμασμένη στον ώμο κι όλα μέσα ήταν παστρικά και ξάστερα.

Στη λάτρα τον βοηθούσε πολλές φορές είτε η γυναίκα του η Ελένη, είτε άλλα συγγενικά του πρόσωπα κατά περίπτωση.

Κι έξω όμως απ' το Καφενείο, ο περιβάλλον χώρος και η πλατεία, έλαμπε από καθαριότητα και πουθενά δεν έβλεπες ακαθαρσίες ή άλλους είδους σκουπίδια κι απορρίματα.

Δίπλα στην αίθουσα του καφενείου, δεξιά της και πριν από την εξωτερική σκάλα που ανέβαινες στο Ταχυδρομείο υπήρχε ένα άλλο ξεχωριστό, σκοτεινό δωμάτιο δίχως πόρτα, το οποίο εμείς οι πιτσιρικάδες, το χρησιμοποιούσαμε για να κρύβουμε το πάνινο τόπι όταν παίζαμε το «κωλοπετσιάνι» στην πλατεία, στον κορμό της ευωδιάζουσας ακακίας.

Σήμερα το δωμάτιο αυτό, με τη διαρρύθμιση του νέου κτιρίου έγινε αίθουσα αναμονής για το ιατρείο και παραμέσα αποθηκευτικός χώρος για διάφορα έπιπλα και άλλα αντικείμενα του Συλλόγου, η δε ακακία έπεσε κι αυτή θύμα των ανακατασκευών και του εκσυγχρονισμού.

Τώρα το τι γινόταν και τι ακουγόταν μέσα στο καφενείο θα το πούμε στο επόμενο.

(συνεχίζεται)

Σημείωση: Στο α' μέρος του προηγούμενου τεύχους εκ παραδρομής αναφέρθηκε ότι ο Γιάννης Κηρύκος ήταν Κορίνθιος. Η αλήθεια είναι ότι καταγόταν από τη Χαλκίδα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

Μ' ένα χράμμα «Εαρινή Οδύσσεια»

Η ζωή του καθενός μας είναι η ανθρώπινη κίνηση απάνω στην ασύλληπτη εφαιπτομένη της ύλης και της μορφής. Μέσα στη χειροποίητη σχεδία μας έχουμε αποθέσει όλες μας τις αξίες τους σχεδιασμούς και τα οράματα για να τραβήξουμε σωστά τον ανθρώπινο δρόμο και να μη γκρεμιστούμε απ' τη νοητή γραμμή της ακμής.

Η επιστροφή μας στην Ιθάκη είναι αξεδιάλυτα δεμένη με την ανάγκη να μείνουμε άνθρωποι ξεφεύγοντας απ' όλα τα φίλτρα της Κίρκης που κάθε φορά πηδάνε μπρος μας μ' αλλαγμένη όψη. Η έκσταση και η φρίκη πολλές φορές βιώνεται σαν λύτρωση της συντριβής και συντριβής της λύτρωσης. Και τότε ο «ποιητής» άνθρωπος διαλέγει τη μοναξιά για να μην παραποιήσει τον εαυτό του, αλλά ούτε και να κακοποιήσει τους άλλους. Η μοναδική ενατένιση, αναγκαίος όρος για την έμπνευση και τη δημιουργία.

«Τι στενός φτωχός και λειψός που είναι ο αιώνας μας για τα καθήκοντα του» έγραφε ο Όσκαρ Ουάιλντ. Για τη θλίψη και για την ντροπή δεν έχει ούτε μια καλαμένια καλύβα όπου να μπορέσουν να βρουν στέγη κάποιои. «... Κι είναι αρχές καλοκαιριού. Το ταξίδι ξεκίνησε απ' την Άνοιξη. Και σου είχα πει τότε: «Όσο αφηλότερες οι κορφάδες τόσο οι ανέμοι σφοδρότεροι και γείτονες οι κεραυνοί. Να είσαι πλέρια στους ελλειπείς καιρούς μας».

Έτσι το βαθύτερο νόημα της επιστροφής δεν βρίσκεται στο ότι ο καθένας μας ποθεί να εύρει την Ιθάκη, αλλά στο ότι λαχταρά να μη χάσει τον εαυτό του.

Όταν έφτασα εδώ πάλι στις Ρίζες – υπώρειες των Λευκών ορέων, οι κορφές τους ήταν κάτασπρες.

Τρέξε μούπε το θαύμα της Φύσης, θα μας προλάβουν οι αντοχές μας. Όλα είναι θέμα συμπτώσεων σκέφτηκα. Στην καθημερινή ασυναρτησία η

σύμπτωση τόσης ευτυχίας και δυστυχίας. Αν μια εξουσία είναι αγαθή γιατί δεν θα έπρεπε να τη σέβονται όλοι! Θάλεγε κανείς ότι ζούμε την ιστορική στιγμή όπου καλούμαστε να αποστρέψουμε το πρόσωπο από το τέλος για να επιστρέψουμε εκ νέου στη ζωή. Είχαμε όλοι τις ψευδαισθήσεις μας. Ο πόνος ήταν αποκάλυψη. Οι καταστροφικές δυνάμεις μπορεί να εμποδίσουν για πάντα το χορτάρι να μεγαλώσει. Κι όμως καθώς οι λυπημένες σκέψεις έτρεχαν και παρά το αρνητικό όφελος που βίωναν, τα μικρά σταθερά βήματά μας ήταν να συζητήσουν μ' εκείνο τον εαυτό που αντιδρά και να εξηγήσουν. Το ρώτημα ποιος είμαι; είναι 'ναναι αυτό που με γεμίζει. Όλοι είμαστε να μάθουμε και να εξελιχθούμε βασικό μέρος του προορισμού μας. Το άλλο είναι να βρούμε αυτό που κάνουμε για να νιώθουμε όμορφα. Κι ακόμα κάτι περισσότερο.

Αξίζει να υποφέρουμε για κείνη την Ειρήνη ανάμεσα στους ηττημένους. Γιατί μπορέσαμε ξανά να δούμε όλα όσα χάνονται και βρίσκονται την ελευθερία, την αξιοπρέπεια, τις αλυσίδες τον πόνο, την αθλιότητα, τη χαρά, την προσμονή κι αυτή την κρυμμένη τρυφερότητα που μας σπρώχνει να ψάχνουμε τα' αγριολούλουδο μέσα στην Άνοιξη για την απόδειξη του απόλυτου.

Ο νόστος λοιπόν είναι η δική μας δικαίωση σίγουρα, αβίαστα και απλά έστω κι αν:

Δεν έμεινε τίποτα από μένα

για να θυμίζει εσένα

στο ανώφελο ξόδιασμα των χρόνων που πέρασαν.

Καλό Καλοκαίρι

στην πέτρα στη θάλασσα στην ελιά και το κλήμα, στα αγάλματα και τους ναούς, στο μυστικό της Γης που μας χαρίζει το ήθος της.

(ΑΡΕΤΗ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ-ΚΕΛΑΪΔΗ)

Αναμνήσεις με αφορμή κάποιους στίχους τραγουδιών

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΠΟΥΝΑ

Άκουγα στην τηλεόραση τις προάλλες έναν στιχουργό τραγουδιών που έλεγε και μου έκανε εντύπωση, ότι ο κάθε στίχος εμπεριέχει νοήματα, τόσα όσα μπορούν να γραφούν σ' ένα μεγάλο βιβλίο. Και τον θυμήθηκα όταν την άλλη μέρα ακούω στο ραδιόφωνο το τραγούδι του Χατζηδάκη «δυο γιούς είχες μανούλα μου, δυο γιόσους, δυο βλαστάρια. Ο ένας στην Ανατολή κι ο άλλος για τη Δύση!!!» Πόσα βιβλία δε γράφτηκαν για τον εμφύλιο!!! Πόσες εικόνες φρίκης μου'ρχονται στο μυαλό, όταν εκείνα τα σιχαμένα χρόνια, τα καλοκαίρια, μαθητές τότε, πηγαίναμε εθελοντικά και προσφέραμε υπηρεσίες στο στρατιωτικό νοσοκομείο που στεγαζόταν στο κτήριο της Γεωργικής Σχολής. Πόδια και χέρια κομμένα, κεφάλια τρυπημένα, κοιλιές ανοιγμένες ήταν καθημερινό αντίκρισμα. Νεκροί ενταφιάζονταν βραδάκι για ευνόητους λόγους. Είχαμε γίνει ξεφτέρια σαν βοηθοί στα χειρουργεία και ξέραμε απέξω όλα τα ιατρικά εργαλεία. Δεν θα συνεχίσω όμως μ' αυτό το θέμα που θα μπορούσα να γράψω όχι ένα, αλλά πολλά βιβλία!!!

Κακώς όμως που καταπιάστηκα με ένα τόσο άχαρο θέμα, ενώ μπορούσα και μπορώ να αναφέρω άλλους στίχους που μιλούν για την αγάπη, για τη ζωή. Και αυθόρμητα μου'ρχεται στο μυαλό το τραγούδι που τ' ακούω τακτικά απ' τα cd που έχω στο κασσετόφωνο, το «σπιτάκι μου παλαιό κι αγαπημένο, που μύριζες παντού βασιλικό!!!». Μα μόνο βασιλικό μύριζε; Τ' αγιόκλημα που ήταν απλωμένο πάνω στη στέγη της εξώπορτας, το γιασεμί κοντά στον τοίχο, οι ζουμπουγιές, τα

τριαντάφυλλα, απ' τα οποία η γιαγιά μου έβγαζε δαμιζάνες γκιούλς (ανθόνερο), τα ζουμπούλια, οι πασχαλιές, όλα φτιάχναν ένα κράμα από ευωδιές που μοσκοβολούσε ο τόπος. Ακόμη και η μυρωδιά από το μαντρί με τα γίδια, είχε κι αυτή κάτι από τη φύση. «Σπιτάκι μου παλαιό!!!». Πού είναι οι μαυρισμένες από την κάπνα γρεντές στην κουζίνα, γεμάτες από μεγάλες πρόκες που εξείχαν, πάνω στις οποίες κρέμονταν για να ξεραθούν τα καλαμπόκια. Τις καλύψαμε με γυαλιστερά νταβάνια, γιατί το θεωρούσαμε ντροπή. Πόσο νοσταλγώ εκείνο το παλαιό σπίτι, κι ας ήταν φουσκωμένοι οι τοίχοι απ' την πολυκαιρία. Τα δαντελένια κουρτινάκια και η υφαντή χαρουποδιά στο τζάκι. Ζεστό όχι μόνο από τα τζάκια αλλά και από τα στρωσίδια, τις φλοκάτες, τα κιλίμια, τις κουρελούδες και το κυριότερο απ' την αγάπη των γονέων, οι οποίοι τώρα κοσμούν τους τοίχους με φωτογραφίες από τα νιάτα τους και τα γεράματα, που σε λίγο πιστεύω να προστεθούν και οι δικές μας. Τι να πρωτοθυμηθώ; Τι γεμάτο τότε ζωή που τώρα φοβάμαι να μπω μέσα; Πήγα προ ημερών κι έφυγα άρον άρον «Κλειστά παράυρα και σκοτεινά», σε πιάνει απελπισία.

Γυρίζοντας το βραδάκι να και η μουσική στο αυτοκίνητο με το «είναι πικρή η μοναξιά του δειλινού η ώρα». Το έζησα στο πετσί μου εκείνο το απόγευμα, καθώς μόνος εγώ και ο εαυτός μου, με κυρίευσαν σκέψεις από τότε, μικρός ων, που τον δρόμο τώρα τον περνούσα εποχούμενος και με μουσική, τότε ιδρωκοπούσα περπατώντας τον ολόκληρες δύο μέρες. Κι ενώ τώρα τα δέντρα πλάι στο δρόμο τρέχαν στο δευτερόλεπτο το ένα

πίσω απ' τ' άλλο, τότε έβαζα στόχο για να φθάσω κάποιο μετά από ώρα. Αλήθεια με τι συναισθήματα έφευγα τότε από τη θαλπωρή της οικογένειας και με ποια όταν γύριζα όπου με περίμεναν οι ανοιχτές αγκαλιές των δικών μου, οι φίλοι μου, η πολύ δεμένη με αγάπη γειτονιά μου. Θυμάμαι, μικρός τότε, πώς ένα βράδυ, κοντά μεσάνυχτα, κάποιος μπήκε στο σπίτι της Νικόλαινας Κίκια, προφανώς για να κλέψει. Τον πήρε μυρωδιά η Νικόλαινα, βάζει τις φωνές και για πότε σηκώθηκε όλος ο κόσμος στο πόδι και έτρεξε για βοήθεια δεν λέγεται. Τον βρήκαν τον δράστη. Έφαγε μερικές "φάπες" και ντροπιασμένος δήλωσε μετάνοια. Έτσι ήταν τότε οι γειτονιές και ο κόσμος γεμάτος αγάπη.

Και μια που ανέφερα τη γειτονιά μου θα αναφέρω ένα περιστατικό που μου έλεγε η μάνα μου. Έτσι για να το ελαφρύνω λίγο. Τότε περίμεναν, προπαντός οι γυναίκες, κάποια πανηγύρια ή γάμους για να γλεντήσουν. Η Καψογιοσήφαινα, που δεν είχε κάποιον άντρα να την συνοδεύσει λαχταρούσε η καρδιά της για λίγο χορό. Όλοι με γεμάτους τροβάδες από φαγώσιμα περνούσαν και πήγαιναν προς την "Παναγία". Αυτή στο σπίτι με την αδερφή της. Τι να 'κανε; Έπαιρνε μια τριχιά, την έδενε σ' ένα παλούκι και τραγουδώντας, μόνη της ρίχνονταν και ξεθύμαινε.

Και να συνεχίσω με τη γειτονιά μου. Όταν μπήκαν με τον πόλεμο οι Γερμανοί στην Κόνιτσα, όλη η γειτονιά πήρε τα βουνά για να κρυφτεί. Ολόκληρο караβάνι. Άλογα και μουλάρια φορτωμένα, όπως και οι μεγάλοι κι εμείς ακόμη οι μικροί, ό,τι μπορούσαμε και σηκώναμε από τρόφιμα και σκεπάσματα. Πρώτος σταθμός "η Γόνη". Εκεί έβγαινε νερό παγωμένο. Γεμίσαμε τα παγούρια και φύγαμε για του "Παππά". Η τοποθεσία είναι πίσω από

τα "Αημενάδια" και σχεδόν απέναντι από το "Στόμιο". Στις σπηλιές ενός τεράστιου βράχου φιλοξενήθηκε όλο το "τσούρμο". Και να 'βρεχε δεν είχαμε ανάγκη, γιατί εκεί δεν έμπαινε με τίποτα η βροχή. Μείναμε καμιά δεκαριά μέρες και επιστρέψαμε, αφού τα τρόφιμα είχαν σωθεί. Γυρίσαμε λίγοι-λίγοι για να μη δώσουμε στόχο στους Γερμανούς. Ένας στίχος λοιπόν ενός τραγουδιού έσπρωξε τη μνήμη μου, στο να θυμηθώ τα παραπάνω. Είναι Μ. Δευτέρα. Η τηλεόραση έχει εκκλησία με τα θεία Πάθη. Η φαντασία μου οργιάζει. Φέρνω στο μυαλό μου αυτές τις μέρες το νεωκόρο Κώστα Τζιάλλα στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου μ' ένα καλάμι, που στην κορυφή του είχε ένα μικρό τενεκεδένιο κώνο, που μ' αυτόν έσβηνε τα κεριά από τους πολυελαίους, καθώς κι ένα κολλημένο καθέτως αναμμένο κεριά, που μ' αυτό τ' άναβε. Όταν δε κόντευε η ακολουθία στο τροπάριο «τον νυμφώνα σου βλέπω» τα παράταγε όλα και λάμβανε θέση στο αριστερό ψαλτήρι και το έψελνε αργά, μελωδικά και με πάθος, όπου το ίδιο έκανε και τα Χριστούγεννα, που ψέλνεται στον ίδιο ήχο το «επισκεψάτω ημάς εξ ύψους ο Σωτήρ ημών».

Η νοσταλγία με κάνει να νιώθω ότι τα χρόνια εκείνα ήταν καλύτερα; Δεν ξέρω. Όμως, αγαπητοί μου, πρέπει να κλείσω τις αναμνήσεις μου απ' το ερέθισμα, που μου 'δωσε ένας στιχουργός, κι έγινε αφορμή ν' ασχοληθώ με τα παραπάνω. Όλα καλά. Καλό όμως και το τραγούδι, που λέει «τα καημένα τα νιάτα πίσω ποτέ δε γυρνούν. Όπως δεν γυρνά το ποτάμι μ' ορμή, στην πηγή». Εγώ το γύρισα πίσω στην πηγή απ' όπου ξεκίνησε η ζωή μας. Κι αφού είναι χρονιάρικες μέρες (ανεξάρτητα πότε θα το διαβάζετε εσείς) εύχομαι χρόνια πολλά, εννοείται και καλά.

Πασχαλιάτικες εύθυμες Ιστορίες

γράφει ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Αν και πέρασε, εφέτος το Πάσχα, με ακρύο και χειμωνιάτικο καιρό, εν τούτοις την Πασχαλιά πάντοτε έχουμε με χαρές γλέντια, τραγούδια και πανηγύρια.

Σήμερα λοιπόν ας διηγηθούμε μια παλιά γουστόζικη ιστορία από το Στρατό.

Πάντοτε το Πάσχα στο στρατό γιορτάζεται πανηγυρικά. Δίνοντας άδειες πολλές στους στρατιώτες κι όσοι μένουν περνούν καλά μ' αρνιά ψητά. Έτσι λοιπόν και στο τάγμα μου πριν από πολλά χρόνια, έγινε αυτή η ιστορία: Από πολλές ημέρες μπροστά, οι στρατιώτες στο συσσίτιο, τρώνε λιτά και ξερή τροφή, να περισσέψουν χρήματα για την αγορά των αρνιών να ψηθούν την Πασχαλιά. Έθιμο παλιό. Έτσι λοιπόν ένας ορεσίβιος πλακατζής στρατιώτης μου, έλεγε κατά το γνωστό του Ευαγγελίου «Ηλί – Ηλί λαμά σαβαχθανί» που σημαίνει «Θεέ μου θεέ μου γιατί με εγκαταλείπεις;» και οι Εβραίοι έλεγαν ο Χριστός φωνάζει τον Προφήτη Ηλία για να τον σώσει ο φίλος μας λοιπόν έλεγε: Αρνί-αρνί λαμά σαβαχθανί δηλαδή πότε θα 'ρθεί η Πασχαλιά να φάμε αρνί ψητό, τον γνωστό μας οβελία.

Έρθε και το Πάσχα. Ο λόχος μας ετοίμασε του λάκκους να ψήσουμε τ' αρνιά. Ο Σπανομαρίας πρώτος και καλύτερος μεγάλος τεχνίτης στο ψήσιμο. Από μικρό τσοπανόπουλο.

Έρθε η Κυριακή, πρωί-πρωί ετοιμάστηκαν όλα. Επειδή όμως την ίδια μέρα, θα 'ρχόταν κι ο «μεγάλος» ο Υποδιοικητής της

Μεραρχίας κάθε μέρα, οι λοχίες μάθαιναν στους στρατιώτες την ιεραρχία του Στρατού, δηλαδή ποιος είναι Αρχηγός ΓΕΣ του Στρατού – Διοικητής της Μεραρχίας, Υποδιοικητής κ.λ.π. Όλα εντάξει. Την Κυριακή του Πάσχα, κατά τις 11 η ώρα ήρθε ο Υποδιοικητής της Μεραρχίας με την ακολουθία του και με την οικογένειά του να τσουγκρίσει τ' αυγά στο Τάγμα να ευχηθεί «Χρόνια Πολλά» και να φάει μαζί μας.

Έφτασε και στις ψησταριές, μετά από ένα γενικό πρόσταγμα, προσοχής είπε «συνεχίστε το ψήσιμο».

Παρατήρησε ότι ο στρατιώτης Σπανομαρίας γύριζε τ' αρνί όλο αριστερά.

Πλησίασε και του είπε: «Γιατί γυρίζεις τ' αρνί όλο αριστερά; ο στρατιώτης κοκκίνισε, τον είχαν άλλωστε χαρακτηρισμένο αριστερό (έτσι γινόταν τότε στο στρατό, σήμερα νομίζω αυτό δεν γίνεται) λες να το γνώριζε και ο Υποδιοικητής; Δεν το πίστευα. Τότε ο πανέξυπνος Σπανομαρίας (έτσι ονομάζονταν ο Στρατιώτης) πετάχτηκε όρθιος και του ανέφερε δυνατά «Στρατιώτης Σπανομαρίας του Νικολάου από το Σκραποχώρι Ηπείρου» καλά, καλά του είπε ο υποδιοικητής γιατί όλο το γυρίζεις αριστερά; τότε αυτός του είπε: κύριε Διοικητά είμαι αριστερόχειρας. Ο Υποδιοικητής μάλλον δεν άκουγε και καλά του είπε αυστηρά. Αριστερός ε! Πάρε 3 μέρες φυλακή. Πάγωσαν οι άλλοι στρατιώτες. Κάθισε κάτω κι άρχισε να γυρίζει με δυσκολία τη σούβλα δεξιά. Τώρα μπράβο του 'πε. Δε μου λες ποιος είναι αρ-

χηγός του Στρατού; ο Σπανομαρίας, παρά τα μαθήματα που 'χαμε κάνει τις προηγούμενες μέρες ξέχασε πως αρχηγός τότε του Στρατού ήταν ο Ηπειρώτης από τον Ελαφότοπο (Τζερβάρι) ψέλλισε Αρχηγός είναι ο Αγαμέμνων... το άλλο το Γκράτσιος δύσκολο όνομα το ξέχασε.

Άλλες τρεις μέρες φυλακή που δεν γνωρίζεις τον αρχηγό του Στρατού μας, που είναι και πατριώτης σου. Κοίταξε αυστηρά το λοχαγό μας και μουρμούρισε.

Στη Μυτιλήνη είμαστε και όχι στην Τροία, σιγά μη μας πεις ότι αρχηγός είναι ο Μενέλαος.

Τσιμουδιά και τρομάρα Πασχαλιάτικα. Έφυγαν οι μεγάλοι, συνεχίστηκε το ψήσιμο. Σε λίγο στρώθηκε το Πασχαλινό τραπέζι. Στον κύριο υποδιοικητή πήγαν το καλύτερο ψημένο αρνί και το κοκκορέτσι. Ευχαριστήθηκε ο Υποδιοικητής, ήπια και το κρασάκι του, χαμογέλασε και ευθύμησε. Τότε ο αγαπητός μας λοχαγός πήρε το θάρρος και του είπε «Αυτό το 'ψησε ο Σπανομαρίας που προηγουμένως τον τιμωρήσατε. Ε! τώρα Πάσχα είναι χαρίστε τη κ. Διοικητά τη φυλακή.

Ο κ. Υποδιοικητής στην προσφώνηση κ. Διοικητά φαίνεται ευχαριστήθηκε και διέταξε να ρθεί μπροστά του ο στρατιώτης Σπανομαρίας. Αμέσως τον φώναξαν, παρουσιάστηκε στρατιωτικά ανέφερε δυνατά κι από μέσα του έλεγε ωχ και άλλη τριάρα θα φάω τώρα.

Ο υποδιοικητής χαμογέλασε, πήρε ένα ποτήρι γεμάτο κρασί, το 'δωσε στο στρατιώτη κι αυτός με το δικό του τσούγκρισαν και του είπε «Μπράβο παιδί μου ψήνεις ωραία» σου χαρίζω τη φυλακή. Με το καλό όταν

απολυθείς να γίνεις ταβερνιάρης, να κάνεις ψησταριά γιατί είσαι καλός τεχνίτης.

Χαιρέτισε ο Στρατιώτης είπε ευχαριστώ και γυρίζοντας ξανά στο τραπέζι του λόχου του φώναξε ξανά « Αρνί-αρνί λαμά σαβαθανί». Κι όλοι οι συνάδελφοί του τον αγκάλιαζαν κι άρχισαν το χορό.

Έχει κι ο στρατός μας την Πασχαλιά, τις χαρές και τους χορούς.

Ας κλείσουμε μαζί με τις εύθυμες ιστορίες απ' το στρατό, με τις περασμένες Πασχαλιάτικες γιορτές με τους ανοιξιάτικους ορίζοντες στην σκέψη και την καρδιά μας κι ας αναφέρουμε το προσκλητήριο του Εθνικού ποιητή Διονύση Σολωμού, για τον ομαδικό ψαλμό της Ανάστασης με το «Χριστός Ανέστη».

Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστός Ανέστη: Νέοι γέροι και κόραις

Όλοι, μικροί μεγάλοι ετοιμαστείτε

Μέσα στις εκκλησιές ταις δαφνοφόρες

Με το φως της χαράς συμμαζωχτείτε

Ανοιξτε αγκαλιές ειρηνοφόρες

Ομπροστά στους Αγίους

φιληθείτε

Φιληθείτε γλυκά χείλη με χείλη

πέστε «Χριστός Ανέστη εχθροί και φίλοι»

Υ.Γ. Έλεπα από πολλά χρόνια συνάντησα τον Σπανομαρία στην Αθήνα, έχοντας μια ωραία ψησταριά στο Ψυρί.

Είπαμε τα παλιά και τσουγκρίσαμε τα ποτήρια μας γευόμενοι το ωραίο ψητό του.

Τι σου είναι αυτές οι αναμνήσεις και ο κύκλος των περασμένων της ζωής!

Ελένη Αντωνιάδου

Μας εξέπληξε ευχάριστα η συνέντευξη από το Ιλινόι των ΗΠΑ της 25χρονης Ελένης Αντωνιάδου στις 12-3-2014 σε δημοφιλή μεσημεριανή εκπομπή μεγάλου αθηναϊκού καναλιού όταν ανέφερε ότι τόπος καταγωγής της είναι η Οξυά Κόντσας.

Θυγατέρα τού από την **Οξυά Κόντσας** Βασίλη Αντωνιάδου, χημικού μηχανικού και εγγονή του παπα-Φώτη Αντωνιάδου, εφημερίου επί πολλά χρόνια του χωριού του, της Οξυάς, αποφοίτησε από το τμήμα Πληροφορικής και Βιοϊατρικής στην Λαμία, όπου ερεύνησε την δυνατότητα κατασκευής φορητού καρδιογράφου για τις χώρες του τρίτου κόσμου, για να ακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές στο Λονδίνο. Το 2012 επελέγη μεταξύ 1200 επιστημόνων από την αμερικανή υπηρεσία εξερεύνησης του διαστήματος, την NASA, και εργάζεται στον «Τομέα Βιοεπιστημών, Νανοτεχνολογίας και Εξερεύνησης του Πλανήτη Αρη» ερευνώντας, μεταξύ άλλων, την επίδραση της ακτινοβολίας στο νευρικό σύστημα των κοσμοναυτών.

Τέλος του έτους 2013 ανακηρύχθηκε από θεσμοθετημένο και έγκυρο επιστημονικό οργανισμό του Λονδίνου ως **«Η γυναίκα της χρονιάς»** για το έτος 2013 στον **τομέα της έρευνας και της επιστήμης**. Παραλαμβάνοντας το βραβείο σε κατάμεστη αίθουσα από γυναίκες επιστήμονες άρχισε την αντιφώνησή της με την διαρκή συμβουλή του πατέρα της **«κυνήγησε τα όνειρά σου διαφορετικά δεν θα τα πιάσεις ποτέ»**. Είχαν προηγηθεί και ακολούθησαν πάμπολλα

επιστημονικά βραβεία. Στα 21α της χρόνια μαζί με συμφοιτήριά της στο Λονδίνο κατασκεύασε το 2009 την πρώτη τεχνική τραχεία που μεταμοσχεύτηκε το 2011 σε εθελοντή καρκινοπαθή του τελευταίου σταδίου και πήρε το πρώτο βραβείο εξαπίας αυτής της μέγιστης επιτυχίας από το λονδρέζικο Πανεπιστήμιό της. Στα 22ώ της χρόνια ίδρυσε την εταιρεία «Μεταμοσχεύσεις χωρίς δότες» και πλέον περνάει τον χρόνο της έξι μήνες στο Πανεπιστήμιο του Ιλινόις, όπου οι φοιτητές την ανακήρυξαν την καλύτερη λέκτορα και ασχολούμενη με την αναγεννητική ιατρική και έξι μήνες στην Ακαδημία της NASA.

Μέσα σε αυτό το βαρυφορτωμένο καθημερινό επιστημονικό πρόγραμμα «κλέβει» τουλάχιστον ένα μήνα τον χρόνο για να προσφέρει, επώδυνα για την ίδια, και εθελοντικά υπηρεσίες, μετέχοντας σε παγκόσμια ανθρωπιστική οργάνωση ανακούφισης των παιδιών από τον πόνο, σε εγκαταλειμμένα παιδιά του Περού και της Ουγκάντας, που πέφτουν θύματα απαγωγέων και τους αφαιρούνται ζωτικά όργανα. Καταθέτει ότι «ο εθελοντισμός έχει νοηματοδοτήσει την ζωή μου και έχει επαναπροσδιορίσει τις προσωπικές μου ιεραρχίες».

Λατρεύει από μικρή το διάστημα και είναι αλεξιπτωτίστρια και πιλοτάρει μικρά αεροπλάνα. Είναι καλλονή και σου δίδει την εντύπωση ότι πρόκειται για σπαρ του Χόλυγουντ.

Στην παραπάνω τηλεοπτική συνέντευξή της ήταν χειμαρρώδης με ωραίο ελληνικό λόγο, ενθουσιασμένη με τους έλληνες επι-

στήμονες, υπερήφανη για την ελληνική καταγωγή της, εν γένει σεμνή παρότι διάσημη και πολυβραβευμένη. Στην ιστοσελίδα της NASA αναφέρει «Είμαι ευλογημένη, που γεννήθηκα στην χώρα του φωτός, την Ελλάδα, όπου γεννήθηκαν η φιλοσοφία, οι τέχνες, η πολιτική και η λογοτεχνία, που αποτελούν την ρίζα των μοντέρνων επιστημών. Φιλοσοφία σημαίνει «αγάπη για την σοφία» και αυτό ήταν που με οδήγησε στο ταξίδι προς την απόκτηση γνώσεων».

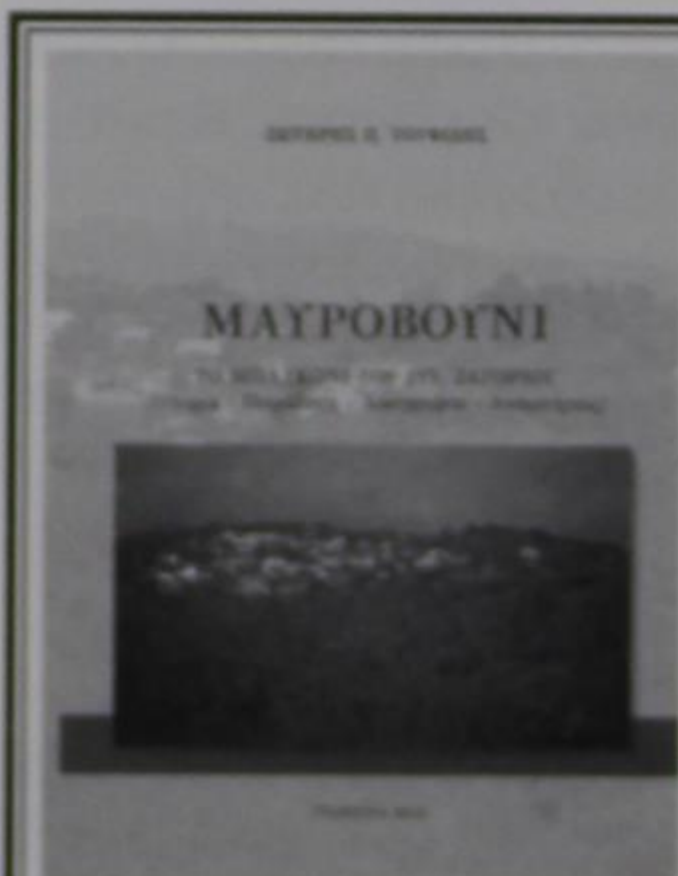
Δήλωσε ότι κάποια μέρα θα ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα να συνεχίσει την έρευνα στην αναγεννητική ιατρική, με κύριο «εχθρό» τον καρκίνο και κατασκευάζοντας τεχνικά μέλη για το ανθρώπινο σώμα και τεχνικά μοσχεύματα. Συμβουλεύει τους νεομετανάστες επιστήμονες να παλεύουν διότι «δεν υπάρχει δρόμος επαγγελματικής επιτυχίας στρωμένος με τάπητες αξιοκρατίας» και τους νέους ότι «υπάρχει ένα και μοναδικό εμπόδιο στην ζωή, ο δικός σου εφησυχασμός», «μην δέχεσαι κανένα ορισμό της ζωής σου εκτός από τον δικό σου», «αυ-

τοί που σπάνε πρώτοι τα φράγματα τραυματίζονται πρώτοι». Εκφράζει την άποψη ότι στον επιχειρηματικό και στον επιστημονικό χώρο υπάρχει άγριος ανταγωνισμός και είναι γεμάτος από ιδεοληψίες και προκαταλήψεις. Είπε με βεβαιότητα ότι κάθε δολάριο που ξοδεύεται για την έρευνα επιστρέφει στο 14πλάσιο της αξίας του στην κοινωνία και στην οικονομία. Ο λόγος της, παρά τον νεαρό της ηλικίας της, φιλόσοφος «μείνε κοντά σε οτιδήποτε σε κάνει να αισθάνεσαι ευτυχής και είσαι ζωντανός» και επανέλαβε την ρήση του Αινσάιν «προσπάθησε να γίνεις όχι επιτυχημένος άνθρωπος αλλά άνθρωπος με αξίες».

Η συμπατριώτισσά μας Ελένη Αντωνιάδου είναι υπαρκτό πρόσωπο και δεν είναι παραμυθένιο και το ελάχιστο που μπορούμε να κάνουμε ως συμπατριώτες της είναι να της ευχηθούμε «**πάντα ψηλότερα**» για το καλό όλης της πάσχουσας ανθρωπότητας.

Μάρτιος 2014

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ
tsial-b@otenet.gr

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Το νέο βιβλίο του **Σωτ. Τουφίδη** με πλούσιο ιστορικό, λαογραφικό, ηθογραφικό περιεχόμενο στις 415 σελίδες του, χρήσιμο για κάθε βιβλιόφιλο.

Διάθεση: Δ/νση περιοδικού
τηλ. 26550 - 22212 - 6979138737
& Βιβλιοπωλεία: «ΔΩΔΩΝΗ» Γιάννενα &
ΕΛΕΝΗ ΚΥΡΙΤΣΗ ΚΟΝΙΤΣΑ, 26550-22434

**ΟΥΡΑΝΙΑ ΓΚΑΣΙΟΥ - Ρεσιτάλ εκκλησιαστικού οργάνου
Μέγαρο Μουσικής Αθηνών**

ΤΟΥ ΘΩΜΑ ΖΙΩΓΑ

Το Πάσχα είναι μια κατανυκτική γιορτή για τους χριστιανούς. Είτε είναι ακραιφνείς ζηλωτές της πίστης, είτε απλώς κατ' έθιμο χριστιανοί, όλοι επηρεάζονται από τα δρώμενα του θείου πάθους. Πολύ συντελούν σ' αυτό οι εξαιρετες υμνωδίες που τα συνοδεύουν. Με τον μακρόσυρτο ήχο και τον καθαρό ελληνικό λόγο τους φαντάζουν σαν να προέρχονται από το υπερπέραν, αναγκάζοντας τη λογική και το θυμικό του ανθρώπου να υποκλιθεί. Μια υπόκλιση που οδηγεί τη σκέψη στην αναγνώριση ύπαρξης υπερβατικών εννοιών, οι οποίες, μάλιστα, δεν συνδέονται με το πρόσκαιρο της βιολογικής ύπαρξης των όντων.

Κανένα άλλο μουσικό όργανο δεν θα μπορούσε να υπηρετήσει καλύτερα αυτόν τον πνευματικό σκοπό, εκτός από το «όργανο»¹. Αυτό έγινε αντιληπτό και το κατανόησε η καθολική Δύση, από τους μεσαιωνικούς ακόμη χρόνους, οπότε αρχικά ανέχτηκε και στη συνέχεια επέ-

τρεψε την εγκατάσταση και τη χρήση του στους ναούς. Μάλιστα, διατήρησαν την ελληνική ονομασία «όργανον/organum», γιατί είναι, όντως, εφεύρημα και δημιουργήμα της ελληνιστικής² τεχνολογίας και μουσικής. Στην ορθόδοξη Ανατολή δεν έγινε αποδεκτό, μάλλον επειδή η μουσική στους ναούς κρίθηκε, με ασύγγνωστη αυστηρότητα θα έλεγα, ως κοσμικό στοιχείο, το οποίο δεν αρμόζει στο λατρευτικό τυπικό της.

Διαχρονικό αποτέλεσμα των παραπάνω είναι το γεγονός ότι σήμερα στις εκκλησίες της Δύσης οι πιστοί απολαμβάνουν τον μυσταγωγικό ήχο του οργάνου, αρμονικά δεμένο με το θείο πάθος, σε εξαιρετες συνθέσεις διαπρεπών μουσουργών, όπως ο Μπαχ, ο Μότσαρτ, ο Μπετόβεν, ο Μπραμς, ο Γκλαζούνοφ, ο Σοστάκοβιτς, κ.α., που έγραψαν λαμπρά έργα προσαρμοσμένα στον ειδικό και απόκοσμο ήχο του οργάνου. Αντίθετα, στην καθ' ημάς Ανατολή το όργανο πε-

1) Πρόκειται για πολυσύνθετη και πελώρια μηχανική κατασκευή. Σε απλουστευμένη περιγραφή, είναι ένα σύστημα από πολλές ανισοϋψείς συστοιχίες κατακόρυφων αυλών. Κάθε συστοιχία έχει πολλούς επαπτόμενους αυλούς με κλιμακούμενο ύψος, οι οποίοι διαμορφώνονται με ειδικό επιστόμιο ή φέρουν γλωσσίδες και έχουν στη βάση τους οπή με βαλβίδα εισόδου αέρα από έναν αεροθάλαμο. Ο μακρύτεροι αυλοί δίνουν τους βαθύτερους φθόγγους και οι βραχύτεροι τους οξύτερους. Ο μουσικός χειρισμός του γίνεται με επάλληλα χρωματικά πληκτρολόγια και με ποδόπληκτρα. Οι εξ αυτών εντολές μεταβιβάζονται με ένα πολύπλοκο σύστημα μοχλών, που ανοίγουν ή κλείνουν αντίστοιχες βαλβίδες και οπές εισόδου αέρα, κάνοντας τους αυλούς να ηχούν τον ανάλογο φθόγγο. (Δείγμα φαίνεται στη συνημμένη εικόνα από το έντυπο του MMA).

2) Εφευρέτης του θεωρείται ο Αλεξανδρινός μηχανικός Κτησίβιος (3ος αιώνας π.Χ.). Σε ανασκαφές στο Δίον της Πιερίας, βρέθηκαν, σε ελληνιστικό ναό της Ίσιδας, αυλοί από όργανο, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι ήταν σε χρήση έκτοτε.

ριέπεσε στην αφάνεια και λησμονήθηκε παντελώς. Και το χειρότερο, χάθηκε μαζί του και η αντίστοιχη μουσική παιδεία.

Μερικώς, αυτό το έλλειμμα μουσικής απολαβής των Ελλήνων κατά τις ημέρες του Πάσχα θέλησε να καλύψει το «Μέγαρο Μουσικής Αθηνών», διοργανώνοντας κάθε χρόνο ρεσιτάλ εκκλησιαστικού οργάνου. Και έκανε τεράστια επένδυση γι' αυτόν τον σκοπό. Κατά πρώτον, προμηθεύτηκε ένα τεράστιο σύγχρονο όργανο, το οποίο εγκαταστάθηκε στην αίθουσα «Χρήστος Λαμπράκης» και καλύπτει με το μέγεθός του όλο το μέτωπο της σκηνής μέχρι το ύψος της οροφής. Είναι πράγματι εντυπωσιακό. Κατά δεύτερον, με υποτροφίες έστειλε στο εξωτερικό και εκπαίδευσε νέα ταλαντούχα Ελληνόπουλα στις μουσικές και τεχνικές χρήσεις του οργάνου. Και είχε απόλυτη επιτυχία. Το όργανο και η αντίστοιχη μουσική παιδεία επέστρεψε στις αρχέγονες³ ρίζες του, στην Ελλάδα, έστω και ως αντιδάνειο από την Εσπερία.

Ήταν βράδι, Σαββάτου του Λαζάρου, 12-04-2014, όταν τα φώτα στην αίθουσα χαμήλωσαν και ο προβολέας φώτισε κυκλικά τη νεαρή καλλιτέχνη Ουρανία Γκάσιου, ένα ταλέντο που αναδείχθηκε με την αξία του μέσα από τις εκ-

παιδευτικές δράσεις του Μεγάρου Μουσικής. Απλά ντυμένη, με ένα μαύρο φόρεμα κατάλληλο για την περίπτωση, υποκλίθηκε στο πολυπληθές ακροατήριο. Έδειχνε μικροσκοπική, σωστό μурμηγκάκι, μπροστά στο τεραστίων διαστάσεων όργανο, το οποίο έπρεπε μουσικά να δαμάσει. Και άρχισε το πρόγραμμά της «Adagio⁴ – Μουσικές για τις μέρες του Πάσχα»:

Έπαιξε εξαίσια, μαγευτικά θα έλεγα, αποδίδοντας στο έπακρο τα έργα των μεγάλων μουσουργών, μεταδίνοντας ταυτόχρονα το πασχάλινό πνεύμα τους στους ακροατές. Ήταν μια μέθεξη για όλους τους παρευρισκόμενους, μια μουσική πανδαισία. Με καταπληκτική δεξιότητα και τέλειο συντονισμό στη χρήση πλήκτρων και ποδοπλήκτρων, υπέταξε το όργανο και ανέδειξε, μέσω αυτού, το ταλέντο της και τη μουσική της ευαισθησία. Η αίθουσα πλημμύριζε κατά κύματα από τη θεσπέσια μουσική του Μπαχ και των άλλων μεγάλων συνθετών, προς μεγάλη τέρψη των θεατών. Ήταν κάτι ονειρικό, πράγμα που μόνον η μουσική τελειότητα μπορεί να πετύχει.

Ουρανία, σ' ευχαριστούμε για τη μουσική αμβροσία που μας προσέφερες, εν όψει, μάλιστα, του θείου δράματος και της ανάστασης του

3) Ο βυζαντινός αυτοκράτορας Ιωάννης Τσιμισκής, (σημαίνει βραχύσωμος, κοντούλης στην αρμενική, γιατί Αρμένιος ήταν στην καταγωγή του), που βασιλέψε από 969 έως 976 μ.Χ., πάντρεψε τη βυζαντινή πριγκίπισσα Θεοφανώ, μάλλον ανεψιά του, με τον διάδοχο και μετέπειτα βασιλιά της Γερμανίας Όθωνα Β', ο οποίος βασιλέψε από 973 έως 983 μ.Χ.. Λέγεται και γράφεται ότι δώρισε στην πριγκίπισσα και στον Γερμανό βασιλιά ένα όργανο, το οποίο εντυπωσίασε τους Δυτικούς με το μέγεθός του και τον υπερκόσμιο πνευστό ήχο του. Οπωσδήποτε και η βασιλική αυτή δωρεά συνετέλεσε στην καθιέρωσή του ως εκκλησιαστικού μουσικού οργάνου στη Δύση. Άλλωστε, αυτή η Θεοφανώ, ως βασίλισσα πλέον, επέδρασε στη διαμόρφωση της αυλικής εθιμοτυπίας στα γερμανικά ανάκτορα κατά τα βυζαντινά πρότυπα και ευνόησε την ανάπτυξη των τεχνών και των γραμμάτων στην καθυστερημένη τότε μεσαιωνική Γερμανία.

4) Adagio: μουσικός όρος ο οποίος στην ιταλική σημαίνει «αργά, χωρίς βιασύνη, αργινά».

Πάσχα. Γαλήνεψες το πνεύμα και την ψυχή μας και μας κέντρισες, μέσα στην παραζάλη και τη φθορά της καθημερινότητας, να διαλογιστούμε ότι πράγματι «ουκ επ' άρτω μόνον ζήσεται άνθρωπος». Ένα απλό «ευχαριστούμε» και ένα μεγάλο ΕΥΓΕ! είναι πολύ λίγα για την καλλιτεχνική σου αξιοσύνη.

Φανταστείτε εσείς τώρα εμένα τον Μαστοροχωρίτη, που είμαι μικρός το δέμας, πόσο ψήλωσα από καμάρι και υπερηφάνεια, όταν έμαθα ότι αυτό το ταλαντούχο κορίτσι είναι δικό μας, καταδικό μας, φύτρα από τα Μαστοροχώρια μας. Έχω να το λέω και να το ομολογώ παντού, όπου και να είμαι, γιατί, εκτός της καλλιτεχνικής ικανότητάς της, εισφέρει τιμή στη γενέτειρα και απόμακρη επαρχίας μας.

Πληροφορήθηκα, λοιπόν, ότι η Ουρανία Γκάσιου (κάτι μου θύμιζε αυτό το επώνυμο, όταν το είδα γραμμένο στο έντυπο πρόγραμμα), που γεννήθηκε στην Αθήνα, κρατάει τη σκούφια της από τα Μαστοροχώρια. Πατέρας της είναι ο Δημήτρης/Μίμης Γκάσιος, συνταξιούχος πλέον μηχανολόγος/ηλεκτρολόγος και συμμαθητής μου στο Γυμνάσιο της Ζωσιμαίας Σχολής, του οποίου οι γονείς Θωμάς Γκάσιος και Διαλέτα Δούμα κατάγονταν από το μεγάλο μαστοροχώρι Πυρσόγιαννη και διέμεναν μόνιμα στα Γιάννενα. Από το επίσης σπουδαίο και γειτονικό μαστοροχώρι Βυθός (Ντολό/Δολό) Βοΐου, εγγύτατα στον Πεντάλοφο, κατάγεται και η μητέρα της Βασιλική, αφού οι γονείς της Σπύρος Τζέμαρης και Ουρανία Καραδήμου εκεί είχαν τη γονική τους κοιτίδα. Δική μας, συνεπώς, Μαστοροχωρίτισσα «μεταούλα της», είναι αυτό το ευαίσθητο και ταλαντούχο κορίτσι, πράγμα που μας κάνει όλους περήφανους και τη θαυμάζουμε, μαζί με τους ευτυχείς γονείς της.

Για τις μουσικές της σπουδές δεν έμαθα πολλά, αλλά, εκ του αποτελέσματος κρίνοντας, θα πρέπει να ήσαν πολύπλευρες και μακροχρόνιες. Τόση επιδεξιότητα και μουσική τελειότητα που επέδειξε μόνο με πολύ κόπο και επιμέλεια αποκτώνται. Περιορίζομαι και μεταφέρω εδώ επί λέξει όσα σχετικά στο έντυπο πρόγραμμα των εκδηλώσεων του Μεγάρου Μουσικής περιλαμβάνονται, απ' όπου δανείστηκα και τον τίτλο του παρόντος άρθρου:

«Πριν από δεκαπέντε περίπου χρόνια το Μέγαρο Μουσικής συγκέντρωσε μια γεμάτη ενθουσιασμό ομάδα νέων ταλαντούχων μουσικών γύρω από τον διακεκριμένο οργανίστα Nicholas Kynaston, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να μνηθούν στα μυστικά της ερμηνείας του εκκλησιαστικού οργάνου και στηρίζοντάς τους στη συνέχιση των σπουδών τους στο εξωτερικό με υποτροφίες που θεσπίστηκαν για αυτό το σκοπό. Μέσα από αυτό το φυτώριο αναδείχθηκε και η πολυβραβευμένη – μόνιμη πλέον οργανίστα του Μεγάρου – Ουρανία Γκάσιου. Με βάση το Λονδίνο και μια σειρά από βραβεία στις αποσκευές της η νεαρή καλλιτέχνις διαγράφει ήδη μια αξιόλογη διεθνή καριέρα. Η Ουρανία Γκάσιου ανοίγει τον κύκλο «Adagio – Μουσικές για τις μέρες του Πάσχα» με ένα πρόγραμμα που καλύπτει τρεις αιώνες μουσικής δημιουργίας».

Ουρανία, να είσαι πάντα καλά και ευλογημένη! Να μην ξεχνάς, όπου και αν βρίσκεσαι, τις γονικές σου ρίζες, την πατρώα γη, τα Μαστοροχώρια! Εμείς πάντα θα καμαρώνουμε με τις επιτυχίες σου.

Αθήνα, 10-05-2014

ΘΩΜΑΣ Β. ΖΙΩΓΑΣ

Email: thovaziogas@gmail.com

Αφιερώνεται: Σ' όσους διαθέτουν ευσέβεια, φιλοπατρία, εντιμότητα και ακεραιότητα χαρακτήρος.
Σ' όσους πιστεύουν ότι μπορούν μέσα από Ελληνοκεντρική πολιτική ν' αγωνιστούν για τη χώρα μας.
Σ' όσους ανεβαίνουν στην εξουσία (με λαϊκή θέληση), και ξερριζώνουν την ροπή για κατάχρηση.
Τέλος δε, σ' όσους θα εισέλθουν πτωχοί στη Βουλή των Ελλήνων και θα εξέλθουν πτωχότεροι!

Ωδή εις Αριστείδην

Προμαχών αρετής αραγέστατος
ευσεβείν εις πατρώα, «Ολύμπιος»
Κλεινόν άστυ Παλλάδος εκράτυεν,
Αριστείδης τουπίκλην ο Δίκαιος.

Στρατηγός μέγας όντως και άτρεπτος.
Μιλτιάδου ανέδειξεν τρόπαιον,
συνετίζει δ' εταίρους εφαμίλλους,
«περί Πάτρης αμύνεσθαι» πρότερον.

Διαχειρίσας δε πλούτον αμύθητον
σταθμιστής γαρ λαφύρων των πόλεων,
νημερτείς δείξας χείρας τω πλήθει,
συνιστά Πολιτείας τα ήθη.

Καιροσκόπων τα έργα εστόρεσεν,
ως δικαίου τιμήν εκραταίωσεν.
Νυν αρνείτ' εμπαιγμόν εις το όμαιμον,
εγχαράξας τούνομα εις όστρακον.

Δόξα Έθνους ου στέφει αχρείους,
ουδέ στέργει το Θεϊόν αισχροίς.
Αρετής χρεία, θάρσει ω Έλλην.
Νυν Δικαίου απαστράπτ' αρετή.

τι. Ιωήλ (Κόνιτσα:)

Μικρές ιστορίες για μεγάλες ιδέες...

Την Κυριακή 4 Μαΐου, η Κόνιτσα μετατράπηκε για μια μέρα σε τόπο συνάντησης καινοτόμων και επιτυχημένων μοντέλων ανάπτυξης. Η Δημοτική Κίνηση Πολιτών «Ο Τόπος που θέλω να ΖΩ» στη συνεδριακή αίθουσα του Δημαρχείου δημιούργησε μία πλατφόρμα παρουσιάσεων και προτάσεων για το μέλλον της περιοχής, με βάση το παρόν, την ελληνική και τη διεθνή εμπειρία. Μέσα από αυτή την ενημέρωση ο συνδυασμός μας αποφεύγοντας τα «θα» και τις «μεγάλες υποσχέσεις» παρουσίασε τις βασικές θέσεις και προτάσεις του που ενισχύθηκαν από την εμπειρία και την τεχνογνωσία των ομιλητών μας. Δώσαμε το στίγμα μας για μια Κόνιτσα με διαφορετική προοπτική στο μέλλον. Οι παρουσιάσεις και οι ομιλίες των καλεσμένων μας είναι παρακαταθήκη προτάσεων και ιδεών στο μεγαλύτερο πρόβλημα της περιοχής όπως προέκυψε από την έρευνα (δικτυακή αλλά και με ερωτηματολόγια) που διενέργησε ο συνδυασμός μας και δεν είναι άλλο από τις λίγες ευκαιρίες απασχόλησης και τη φυγή των νέων ανθρώπων από τον τόπο μας. Οι προτάσεις αυτές παρουσιάστηκαν σε τρεις θεματικές ενότητες: Περιβάλλον – Τουρισμός, Επιχειρηματικότητα και Πρωτογενής τομέας. Οι ομιλίες πραγματοποιήθηκαν είτε με συνδέσεις skype είτε με την φυσική παρουσία των ομιλητών.

Στη συνέχεια αναφέρονται επιγραμματικά οι ομιλητές και το θέμα της ομιλίας τους ενώ μπορεί κάποιος να τις βρει

ολόκληρες στο κανάλι του youtube: Κόνιτσα - "Ο Τόπος που θέλω να ΖΩ" όπου αναρτώνται σιγά – σιγά.

Έναρξη

Ελένη Παπαμιχαήλ: υποψήφια δήμαρχος - Χαιρετισμός

Βασίλης Σπανός: Οι προτάσεις μας για ένα ψηφιακό δήμο, ανάπτυξη των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στο δήμο και αποτελέσματα ηλεκτρονικής έρευνας και συναντήσεων με τους πολίτες της Κόνιτσας.

Α. Περιβάλλον-Τουρισμός - Οι προτάσεις μας παρουσιάστηκαν από τον Παναγιώτη Παγουριτζή, την Ελένη Τσινασλάν και την Ελένη Γκότζου.

Παύλος Κοντογιάννης: Μέλος της κίνησης πολιτών «Protect Aeos» - «Εκτροπή Αώου».

Γιώργος Τάσσος: Κτηνίατρος MSc, Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων της Ένωσης Ξενοδόχων Ιωαννίνων - «Οι εξελίξεις για την επαρχία Κόνιτσας στο μέλλον – δυνατότητες ανάπτυξης».

Πανταζής Τουφίδης: Γεωπόνος - «Εναλλακτικός Τουρισμός, Fly Fishing».

Χρήστος Μπελογιάννης: Διεθνής Οδηγός βουνού, Καθηγητής Φυσικής Αγωγής - «Έργα Τουριστικής Ανάπτυξης και εφαρμογές, Via Ferrata».

Θοδωρής Αλεξίου: Τεχνολόγος Μηχανικός - «Γαστρονομικός Τουρισμός».

Dr. Δωροθέα Παπαθανασίου – Zuhrt: Senior Reseacher Tourism Planning - «Νέες τάσεις και αγορές στον τουρισμό: σχεδιασμός και υλοποίηση πολυαισθη-

τηριακής εμπειρίας».

Β. Επιχειρηματικότητα - Οι προτάσεις μας παρουσιάστηκαν από τη Μαρίνα Γαργάλα, την Έλενα Κυριτζόγλου και τη Βασιλική Σπανού.

Dr. Ευάγγελος Αγγελόπουλος: Business development director - «Νεανική Επιχειρηματικότητα».

Dr. Coughanowr (Νάτση) Corinna: Χημικός Μηχανικός - «Στήριξη των τοπικών παραγωγών από την τοπική κοινωνία».

Γ. Πρωτογενής Τομέας - Οι προτάσεις μας παρουσιάστηκαν από την Αγγελική Καζανά και τον Κώστα Παγανιά.

Δημήτριος Τσουκαλάς: Πρόεδρος ΑΝΑΒΡΑ-ΖΩ, πρώην πρόεδρος κοινότητας Ανάβρας - «Το Παράδειγμα της Ανάβρας».

Ιωάννης Ζαρκάδας: Περιβαλλοντολόγος - «Απόβλητα... πηγή ενέργειας του μέλλοντος».

Ιωάννης Ντάλλας: Αντιδήμαρχος Δήμου Πωγωνίου - «Δήμος Πωγωνίου - Διοργάνωση Αγροτικών Σεμιναρίων χωρίς κόστος».

Κωνσταντίνος Σιχλιμίρης: Μελισσοκόμος - «Εναλλακτική Μελισσοκομία».

Άρης Χατζηνικολάου: Μέλος του συ-

νεταιρισμού Βίος coop - «Βίος coop – παίρνοντας την τροφή μας στα χέρια μας».

Κωνσταντίνος Γκουγκουλιάς: Γενικός Δ/ντής συνεταιρισμού «ΘΕΣ ΓΑΛΑ – ΠΙΕΣ» - «Συνεργατισμός και Ελληνική Κτηνοτροφία, το παράδειγμα ΘΕΣ ΓΑΛΑ- ΠΙΕΣ».

Dr. Αλέξανδρος Γκόβαρης: Καθηγητής Υγιεινής και Τεχνολογίας Τροφίμων Κτηνιατρική Πανεπιστημίου Θεσσαλίας - «Η φέτα ως μοχλός ανάπτυξης της κτηνοτροφίας μιας περιοχής».

Dr. Δημήτριος Τόντης: Αν. Καθηγητής Κτηνιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας «Η συμβολή του αγροτικού τομέα και ειδικότερα της κτηνοτροφίας στην παραγωγική ανασυγκρότηση μιας χώρας και στην αναπτυξιακή προοπτική μιας περιοχής».

Την εκδήλωση συντόνιζε ο Μιχάλης Μιχαλόπουλος και απεύθυναν χαιρετισμό ο δήμαρχος Κόνιτσας Παναγιώτης Γαργάλας και ο δημοτικός σύμβουλος της Λαϊκής Συσπείρωσης Νικόλαος Μουζάκης.

**Για τη Δημοτική Κίνηση Πολιτών
«Ο Τόπος που θέλω να ΖΩ»**

ΣΠΑΝΟΣ Ι. ΒΑΣΙΛΗΣ

Από τις αναμνήσεις της δασκάλας Δέσπως Καρβέλη

Η Δέσπω Σαλβαρά-Καρβέλη κατάγεται από τα Γιάννινα. Εργάστηκε ως δασκάλα στην Ήπειρο, Αιτωλοακαρνανία, Κομοτηνή και Αθήνα.

Έχει γράψει αρκετά έργα. Εδώ δημοσιεύουμε τις εντυπώσεις από την περιοχή μας τότε που πρωτοδιορίστηκε.

Νοέμβρης του 1935

Το ξεκίνημα

Ύστερα από ανεκδιήγητες περιπέτειες, παίρνω το διορισμό μου για τις Πάδες Κονίτσας. Έψαξα το χάρτη και βρήκα αυτή την αποφωλιά, στα πόδια του Σμόλικα χτισμένη. Τρελή χαρά ο διορισμός, και το άγνωστο μέρος. Η μάνα μου θα μ' ακολουθήσει, σωματοφύλακας άγρυπνος. Και δεν είχε βγεί η καημένη έξω από τα Γιάννενα. Ούτε το Πέραμα δεν ήξερε. Με το φορτηγάκι του "Ναπολέοντα" θα ταξιδεύαμε για την Κόνιτσα. Ιστορικό αυτό το αυτοκινητάκι, με την πάνινη τέντα. Κι ο Ναπολέων, νιώθει κάπως σα συνάδελφος, γιατί είχε αδερφή δασκάλα, την Αγγελική Παπακώστα, που υπηρετούσε στην Κόνιτσα. Τον έχουμε και λίγο σαν προσάτη, εμείς τουλάχιστον οι «καινούργιες» στον άγνωστο εκείνο χώρο.

Έτσι καθώς καθόμασταν με τη μάνα μου πάνω στα μπαγάτσια μας, προβάλλει μπροστά μας η Ρηνούλα Παπαπέτρου με τη μάνα της και τον αχθοφόρο με το καρτσάκι. Ούτε εγώ, ούτε εκείνη είχαμε βαλίτσα... Μπόγους και μπογαλάκια ραμένα... Χαρές..., αγκαλιάσματα...

Εκείνη για το Παλιοσέλι, κι εγώ για τις Πάδες, κοντά κοντά τα χωριά μας... Χαρές μεγάλες κι οι μάνες μας, που αντάμωσαν τις

ένοιες τους κι αναθάρρησαν.

Βλέποντας τη Ρηνούλα με παλτό λουσατό και γούνινο γιακά, θυμήθηκα το χακί φουστάνι, το μονοκόματο σα σακί..., που φορούσαν τα κορίτσια του Οικοτροφείου, κι έρχονταν κι έφευγαν, κατά γραμμή, κατά σειρά, από το Βελισάριο...

Εκεί ήταν το Εθνικό Οικοτροφείο, μεγάλο κτίριο, με το κιτρινωπό χρώμα του, μόνο κι έρημο στο ιστορικό εκείνο Βουναλάκι, έδειχνε την προσωπικότητά του: τα ορφανά και την κοινωνική τους προστασία. Την τελευταία στιγμή..., να κι ένας συνεπιβάτης μας... Ο Ναπολέων θέλει να βάλει εμάς τις δασκάλες παρασωφέρ. Αρνηθήκαμε. Πως ν' αφήναμε μόνες τις μάνες μας πίσω στην καρότσα; Λέει στις μάνες..., να καθίσουν αυτές μπροστά... Αρνιούνται κι εκείνες. Πώς να μας αφήσουν μόνες πίσω μ' ένα τριαντάρη; Λέει στον άγνωστο αυτόν κύριο να καθήσει μπροστά... αρνιέται κι αυτός... Κι αυτές τις θέσεις..., τις είχε περιποιημένες, με στρωσίδι, μαξιλαράκια... Στεναχωρέθηκε ο καημένος.

* * *

Μ' ένα μοχλό, τη "μανιβέλα", φέρνει γύρα γύρα, κι η μηχανή μούγκριξε και πήρε μπρος.

Στην καρότσα, ήταν δυό καναπέδες στις άκρες για τους επιβάτες και στη μέση,

μπήκαν τα δέματά μας και διάφορα άλλα... Στον έναν καναπέ, εμείς και στον άλλον ο συνεπιβάτης... Το καρabanάκι ξεκίνησε. Η χαρά της συνάντησης, ο διορισμός, κοντά κοντά τα χωριά μας, ο Ναπολέων που οδηγούσε το φορτηγάκι, μαντολίνο έπαιζαν οι καρδούλες μας. Θυμηθήκαμε εκείνον, κι εκείνον, κι εκείνη, και τους καθηγητές μας χαρτί και καλαμάρι και γέλια και ξεφωνήματα. Και το τσαϊ του διδασκαλείου για να τιμήσουμε τον εκπαιδευτικό μας σύμβουλο τον κ. Σάρρο! Και το χορό μας!!!

Θυμηθήκαμε το σουξέ. Με τις λιανές φωνούλες μας κι ορχήστρα, της καρδιάς την πολύχορδη λύρα, αρχίσαμε: "Της Ριρίκας το τραγούδι το ονομαστό..."

Όλοι οι μαθητές κι οι καθηγητές, ήσυχη δε μ' άφηναν ποτές. Γαμπίτσα, καλτσιτσα, αφράτη και ροζέ και καλτσοδετίτσα με μάρκα ντεποζέ". Και οι μάνες μας, χήρες κι οι δύο..., άνοιξαν τις καρδιές τους και ψιλοτραγουδούσαν. Ο συνεπιβάτης μας, ασυγκίνητος, ανεπηρέαστος... Όλο στοχαζόταν. Ένωθα, εκείνα τα μαύρα μικρούλικά μάτια του, σαν το μαύρο γυαλί του φωτογράφου, να σταματούν πάνω μας και να μας φωτογραφίζουν.

Βροχή δυνατή πλάκωσε. Χτυπούσε με θόρυβο την τέντα και την έκανε να χορεύει. Το φορτηγάκι αγκομαχούσε στην ανηφόρα. Κοντοστέκονταν, σαν να του κόβονταν η ανάσα. Η τέντα, άρχισε να σιάζει τσαϊ τσαϊ πάνω από το δικό μας καναπέ. Φωνές, τσιρίδες, όταν η παγωμένη βροχή έπεφτε στο κεφάλι, στο λαιμό. Ένα και δυό, μεταφερόμαστε στον άλλον. Ευγενέστατος ο συνεπιβάτης μας, μετατοπίστηκε στην άκρη. Η μά-

να μου, που ήταν πειραχτήριο, όλο τον κάρφωνε με τόνα μάτι, τώρα κάθισε δίπλα του. Τον κοίταξε με τα δυό μάτια και με ψευτόγελο, τό 'νε ρωτάει:

- Από ποιο χωριό είσαι γιέ μου;

Την κοίταξε γελώντας, μα δεν της απάντησε. Εμείς κρυφογελούσαμε. Σκύβω και λέω στην Ειρήνη:

- Η μαϊμού γέλασε!

Ήταν μικρόσωμος, κάθονταν και μαζωμένος. Το πρόσωπό του δεν είχε και κάποια ζωντάνια..., επιδερμίδα νεανική... Τα μάτια του όμως μαύρα και μικρούλικά, είχαν μια κινητικότητα!!! Το ελατήριο., που είχα σα μαθήτριά, μ' ακολουθούσε και τώρα. Είχα Βαφτίσει τον καθηγητή μας των Καλλιτεχνικών, τον Κώστα Μπουκουβάλα "παντεπόπη Δία". Το γυμναστή μας Φάνη Δούμα "Διονυσάκης". Την καθηγήτριά των Γαλλικών, τη Λίτσα Καζαντζή "γαλιάντρα". Την καθηγήτριά των Οικοκυρικών "η εύοσμος δεσποινίς". Ακόμα και τη μάνα μου αποκαλούσα "Ιούδα" και τη θεία μου Πολυξένη Γιακουμή "Κληματαριά". Τώρα τι ήταν αυτό που είπα για έναν άγνωστο;

Πρωί ξεκινήσαμε από τα Γιάννενα, νύχτα φτάσαμε στην Κόνιτσα. Ήταν κι η μέρα μικρή, κι η βροχή εδώ, έπεφτε καταρρακτώδης με πυκνή ομίχλη... Πού να πάμε; και πώς να πάμε; Ο Ναπολέων, ο αληθινός προστάτης μας, μας έφερε χωρίς να βραχούμε, στο πανδοχείο του Ηρακλή Παπαχριστιδου. Τι ευχές του δίνανε οι μάνες μας!!! Θερμή η υποδοχή στις "καινούργιες δασκάλες", από τον ευγενέστατο και καλλιεργημένο εκείνον ομορφάνθρωπο.

(συνέχεια στο επόμενο)

Η Δοξασμένη Κοιλιάδα του Αώου

Αποσπάσματα από το βιβλίο του Η. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

Αληθές πάλι είναι, ότι ο Καραμαγκιόλης στην τοποθεσία «Χαϊρι» της περιφέρειας Ηλιοχωρίου, κοντά στον Γυφτόκαμπο, έσφαξε σαν αρνιά, δύο κατοίκους του Ηλιοχωρίου, τον Παναγιώτη Παϊση και τον αγροφύλακα Βασίλειον Μπρούμα, γιατί δεν υπήκουσαν στη διαταγή του να μη βγει κανείς έξω απ' το χωριό ορισμένη ημέρα. «Και γάτα αν θα βει έξω απ' το χωριό, θα σκοτωθεί» ήταν η διαταγή του. Είχε θετική πληροφορία ο Καραμαγκιόλης, ότι εκείνη την ημέρα θα γύριζε στο χωριό του ο Μιχαήλ Νασιώκας απ' τα Ιωάννινα. Εθεωρείτο ο Νασιώκας ένας απ' τους ευπορότερους κατοίκους του Ηλιοχωρίου και η αιχμαλωσία του θα ήτο πολύ επικερδής στους ληστές. Η γυναίκα όμως του Νασιώκα, κατάλαβε ότι η απαγόρευση των κατοίκων να μη βγουν έξω απ' το χωριό, σκοπό είχε την αιχμαλωσία του άνδρα της που τον περίμενε εκείνη την ημέρα να γυρίσει απ' τα Ιωάννινα και θερμοπαρακάλεσε τον αδερφό της Παναγιώτη Παϊση με κάθε τρόπο να ειδοποιήσουν τον άντρα της να ξεφύγει την αιχμαλωσία. Εκείνος ο δυστυχής, εκάμφθη απ' τις παρακλήσεις και δάκρυα της αδερφής του, πήρε τον αγροφύλακα του χωριού Βασίλειον Μπρούμα και ξεκίνησαν προφυλακτικά πάντοτε να συναντήσουν τον ερχόμενο απ' τα Ιωάννινα Νασιώκαν και να του πουν τα συμβάντα. Δυστυχώς όμως στην τοποθεσία «Χαϊρι» συνελήφθησαν και εσφάγησαν σαν αρνιά, απ' τον Καραμαγκιόλη, όπως είχε προειδοποιήσει. Τα κεφάλια των σφαγιασθέντων τα ετοποθέτησε σε πλακόπετρες δεξιά και αριστερά του δρόμου και έμει-

ναν οι πέτρες αυτές άθικτες μέχρι της σήμερα, σύμβολο της αγριότητας του ληστήρχου Καραμαγκιόλη. Εν τω μεταξύ έφθασε και ο Νασιώκας τον οποίο οι ληστές δεν εγνώριζον προσωπικά. Φτωχικά ντυμένος με σακούλα στην πλάτη του γεμάτη πέταλα και καρφιά προσποιήθηκε τον πεταλωτή και μπήκε στο χωριό απαρατήρητος. Δεν πέρασε πολύ χρονικό διάστημα και ο Νασιώκας αιχμαλωτίστηκε. Ήταν όμως και πάλιν τυχερός. Τα μεσάνυχτα που δεμένος κοιμόταν ανάμεσα σε δύο ληστές παραδόξως βρέθηκε άδετος. Εκμεταλλεύθηκε τον βαρύ ύπνο των ληστών και εδραπέτευσε. Ήταν 11 Νοεμβρίου, εορτή του Αγίου Μηνά που γλίτωσε απ' την αιχμαλωσία και οι πάντες απέδωσαν την απαλλαγή του στο Θεό, πρεσβείαις του Αγίου Μηνά. Οι οικείοι του για ανάμνηση της σωτηρίας του κάθε χρόνο στις 11 Νοεμβρίου τελούσαν θεία λειτουργία στο Ναό του Αγίου Μηνά και ύψωμα στο σπίτι. Το έτος 1911, ο Αθανάσιος Μικ. Νασιώκας απ' το Ηλιοχώρι και ιατρός με τριετή κοινοτική σύμβαση στο χωριό Πάδες, επρόκειτο με τη λήξη της σύμβασής του να εγκατασταθεί μόνιμα στο χωριό του Ηλιοχώρι (Δοβρίνοβο). Στο ξεκίνημά του έκτακτη ασθένεια κατοίκου των Πάδων εματαίωσε την αναχώρησή του. Παρέμεινε για να προσφέρει την απαιτούμενη ιατρική περίθαλψη στον ασθενή και να παρακολουθεί την εξέλιξη της ασθένειάς του όπως ως τότε συνήθιζον οι ιατροί. Έστειλε όμως τις ετοιμασμένες αποσκευές του με φορτηγά ζώα στο Ηλιοχώρι και μαζί και την γηαριά μητέρα του Χρυσούλα. Στον Αώο ποταμό και ακρι-

βώς στην γέφυρα Πάδων Παλαιοχωρίου οπλισμένη ομάδα σταμάτησε την αποστολή. Ερεύνησε τις αποσκευές και αφήρεσε, ό,τι άρεσε σ' αυτή. Επίσης με την απειλή των όπλων αφήρεσε απ' τη μητέρα του ιατρού 50 λίρες χρυσές και εξαφανίσθηκε. Τουρκικό απόσπασμα που έφθασε αυθημερόν δεν ανεκάλυψε τίποτε.

Άλλοτε πάλι, ο ιατρός Αθανάσιος Νασιώκας, γύριζε έφιππος απ' τη Λάιστα στο χωριό του μόνος. Στη τοποθεσία "Γκουργκούλιου" της περιφέρειας Ηλιοχωρίου, άγνωστος οπλισμένος, τον σταμάτησε και τον ανάγκασε να κατέβει απ' το ζώο. Προσπαθούσε να τον ληστεύσει ή και να τον σκοτώσει ακόμη. Ευτυχώς ο βοσκός Ηλιοχωρίου Γεώργιος Ζαμπάκης που βοσκούσε τα πρόβατά του στην περιοχή εκείνη, αντελήφθηκε το κακό. Φώναξε δυνατά κι ο κακοποιός έφυγε άπρακτος.

Και άλλες πολλές επιδρομές, λεηλασίες και φόνους έκανε ο Καραμαγκιόλης στα χωριά του Ζαγορίου και της Κοιλάδος του Αώου. Το χωριό Παλαιοσέλι Λαϊστής, χωριό ανθηρότατο που αριθμούσε 50 οικογένειες ερημώθηκε τελείως απ' τις συχνές επιδρομές των ληστών Καραμαγκιόλη, Γκαρέλιο, Τόπη και άλλων πολλών. Το κακό δε συνεχίσθηκε στο χωριό αυτό και μετά την απελευθέρωση το έτος 1913. Το έτος 1927 το ζεύγος Κατσαμάνη υπήρξε το τελευταίο θύμα της αγριότητας των ληστών. Βρέθηκε κατακρεουργημένο. Έκτοτε το Παλαιοχώρι έσβησε, ερημώθηκε τελείως. Σήμερα τα ίχνη του αποτελούν λυπηρή ανάμνηση. Ο Καραμαγκιόλης, όπως γράψαμε ήτο απ' τη Μακεδονία και συγκεκριμένα απ' το χωριό Δέλινο. Είχε όμως αδερφή παντρεμένη στον

κάτω μαχαλά των Πάδων και το σπίτι της, ήταν το κρησφύγετο του Καραμαγκιόλη. Ύστερα απ' αρκετό χρονικό διάστημα, το κρησφύγετό του το ανακάλυψαν οι Τούρκοι και επεχείρησαν να τον συλλάβουν. Τους διέφυγε όμως, γιατί όπως λέγεται τον διευκόλυνε στη φυγή, ο τότε Μουχτάρης των Πάδων. Τότε οι κάτοικοι των Πάδων χαρακτηρίστηκαν απ' τους Τούρκους ως ληστοτρόφοι και υπέφεραν πολλά δεινά απ' αυτούς (ξυλοδαρμούς, ταλαιπωρίες, φυλακίσεις).

Αλλά και απ' τους ληστές υπέφερε πολλά δεινοπαθήματα το χωριό Πάδες. Επιδρομές, λεηλασίες, πυρπολήσεις, αιχμαλωσίες, φόνοι έγιναν στο χωριό αυτό κατά την περίοδο της ληστοκρατίας και μετέπειτα ακόμη. Ο κ. Αναστάσιος Ευθυμίου εκλεκτός ιστοριοδίφης και ανταποκριτής τοπικών εφημερίδων και περιοδικών, συμμετείχε στον διαγωνισμό του Τσουμανίου βραβείου για σύγγραφή βιβλίου "Συμβολή εις την ιστορία του χωριού Πάδων Κονίτσης". Συνέλεξε πολλές ελεγμένες πληροφορίες για τις βιοπραγίες των ληστών που διέπραξαν εις το χωριό Πάδες και τις καταχωρούμε όπως ο ίδιος κ. Ευθυμίου τις αναγράφει: Εφημερίες 2/4/1878 δημοσιεύεται «Οι Πάδες αποτελούνται εκ 200 οικογενειών. Το παρελθόν Σάββατον εισήλθον λησταί οπλισμένοι δια σωσεπώ. Επυρπόλησαν 16 οικίας, εφόνευσαν δύο γυναίκας και έναν άνδρα. Εφόνευσαν και τον Ηγούμενον της Αγίας Παρασκευής, ελεηλάτησαν και την Εκκλησίαν, όπως και τον Άγιον Νικόλαον. Κατόπιν ετράπησαν εις φυγήν».

(συνέχεια στο επόμενο)

Του Μάη και
του Απρίδη

Τη ζωή φάγε με το κουτάδι
κράτα το δίπλο στο προσκεφάλι
για ονείρατα γλυκά.

Κι όταν στο ζημέρωμα σε βρει βροχούδα
βάδε την καρδιά μπρος στη βρυσούδα
με χέρια απλωτά.

Να τρέξει αγάπη απ' τα ουράνια
να γεμίσουν στάμνες και γιοματάρια
σαν τα ψηδά βουνά

Να ρθεί και το δείδι μέσ' απ' τα χείδη
να ανοίξει και η πόρτα του Απρίδη
να ευωδιάσει η κάμαρά σου ομορφιά

Κι η χαρά να δάμψει στο παραδύρι
να γεμίσουν τ' άνθη- μύρα και γύρη
να ρθείς εσύ στο παραδύρι του Μάη
μοσχοβοδιά

Σεβαστή Καραγιάννη

Οι Οπαδοί

Όδοι φόρεσαν τα καλά τους
για να υποδεχθούν τον αρχηγό
χειροκροτούν δερμά
και κάνουν τεμενάδες
σαν τον παλιό καλό καιρό

Μοιάζουν
σαν να ελπίζουν
σαν ν' αντιστέκονται
σαν να κομίζουν
τη δύση στο πρόβλημα

ο νέος αρχηγός
γοητεύει τον κόσμο
σαν άδελος Μεσσίας

Κάτι μοναχικές σκιές
στην άκρη της πλατείας
σαγήνεψαν το δικό μου βδέμμα
και πήγα κατα κεί
βαστούσαν πορφυρές νεφέδες

Πασχάκη Αγνή

ΑΠΟ ΛΑΘΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Βρέθηκα μήνα Οκτώβρη στη Μόλιτσα. Μια βόλτα μέχρι το Μοναστήρι, το διπλανό μου χωριό την κάνω πάντα· έτσι κι αυτόν τον Οκτώβρη. Εκεί που σταμάτησα το αυτοκίνητο, δηλαδή στο λεγόμενο parking και είσοδο του χωριού είδα τις ωραίες κολώνες φωτισμού. Ήταν μέρα και σκέφτηκα: «Ωραία θα είναι το βράδυ». Την άλλη μέρα κατέβηκα στην Κόνιτσα. Όλως συμπτωματικά συνάντησα τον αγαπητό Ηλία Παπαγεωργίου (Πάρεδρο Μοναστηρίου), τον συνεχάρη για την πρωτοβουλία αυτή, ο οποίος αποδέχθηκε τις ευχές μου, και μάλιστα μου προσέθεσε ότι ένας Μοναστηριώτης πρόσθεσε τις δύο ιδιοκατασκευασμένες κολώνες. Ανταλλάξαμε και κάποιες άλλες κουβέντες και αποχαιρετηθήκαμε.

Μέσα λοιπόν στον ειρμό της σκέψης μου, την ώρα που έγραφα τα «Μολιστινά», αναφέρθηκα και γι' αυτό, καθώς εκτίμησα την πρωτοβουλία.

Πήρα στα χέρια μου το τελευταίο τεύχος του περιοδικού «Κόνιτσα» και διάβασα την τοποθέτηση του αγαπητού μου Γιώργου Παναγιώτου, Προέδρου της Αδελφότητας των Μοναστηριωτών. Η λανθασμένη πληροφόρηση πρέπει να τύχει απάντησης, και πολύ σωστά

έκανε ο Πρόεδρος του Συλλόγου, διότι κακά τα ψέματα, εμείς που ασχολούμαστε με τα κοινά και ιδιαίτερα **χωρίς καμιά αμοιβή, αλλά ξοδεύουμε και από την τσέπη μας**, θέλουμε, γι' αυτά που κάνουμε, να καταλήγουν σε εμας τα συγχαρητήρια και τα μπράβο.

Γι' αυτό λοιπόν επανέρχομαι: Να συγχαρώ τον Πρόεδρο του Συλλόγου Μοναστηριωτών για την ωραία αυτή ενέργεια, παράλληλα τον αγαπητό φίλο Νίκο Κιάκο, που απ' ό,τι διάβασα, έδωσε όλο το ενδιαφέρον για να πραγματοποιηθεί αυτό το έργο.

Σωστή η ρήση «τα του Καίσαρος τω Καίσαρι». Γι' αυτό και ένα μπράβο στον Πάρεδρο, για το ξεκίνημα, τού ανήκει.

Να ξανασυγχαρώ λοιπόν και να ευχηθώ στον αγαπητό Γιώργο καλό κουράγιο και να συνεχίσει να προσφέρει στο χωριό του.

Στο τελευταίο τεύχος, ο χωριανός μου και σεβαστός φίλος Δημήτρης Παπαλάμπρου, άρχισε να γράφει τη βιογραφία του πατέρα μου. Από καρδιά τον ευχαριστώ.

Ευχαριστώ για την φιλοξενία

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΕΤΣΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΜΟΛΙΣΤΙΝΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Κόνιτσα, 44100
Πληροφορίες: Ευάγγελος Κυρίτσης
Τηλ: 26550-22298, 29311
FAX: 26550-22298
e-mail: lib-koni@otenet.gr

Κόνιτσα, 12 Ιουνίου 2014

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

“Ό,τι κι αν σκέφτεσαι, σκέψου το αντίθετο!

Οι αντίθετοι κόσμοι συναντιούνται στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας”

“...μυρμήγκια και τζίτζικες, φως και σκοτάδι, μέρα και νύχτα, γενναίοι και δειλοί, πλούσιοι και φτωχοί, πεντάμορφες και τέρατα, δυνατοί και αδύναμοι. Είναι όλοι ήρωες βιβλίων, κάτοικοι της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Κόνιτσας. Τα βράδια συνηθίζουν να βγαίνουν από τις σελίδες, να κάθονται στα ράφια και να συζητάνε για τους κόσμους που ζουν.

Αυτό το καλοκαίρι οι αναγνώσεις των παιδιών θα τους ζωντανέψουν. Οι κόσμοι τους θα μας φιλοξενήσουν τις ζεστές ώρες της ημέρας. Γιατί το καλοκαίρι ο καθένας μπορεί να σκεφτεί ανάποδα, τα σκεφτεί το αντίθετο.”

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας για τρίτη συνεχόμενη χρονιά διοργανώνει την “Καλοκαιρινή εκστρατεία ανάγνωσης και δημιουργικότητας” σε συνεργασία με το Future Library και το “Ίδρυμα Σταλυρος Νιάρχος”. Από τις 16 Ιουνίου έως τις 5 Σεπτεμβρίου έννοιες αντίθετες μας βοηθούν να κατανοήσουμε τον κόσμο και να αγαπήσουμε την ανάγνωση, να χαρτογραφήσουμε αντίθετους κόσμους και να ενώσουμε τους κατοίκους τους, να αντιληφθούμε έννοιες της φυσικής μέσα από πειράματα, να παίξουμε, να συνθέσουμε τη δική μας μουσική, να ζωγραφίσουμε, να υφάνουμε και να ξηλώσουμε...

Οι δράσεις απευθύνονται σε παιδιά 5-16 χρονών και είναι δωρεάν. Απαραίτητη η προεγγραφή.

Περισσότερες πληροφορίες στο τηλέφωνο 2655022298 και στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης www.libkon.gr.

Ιούνιος 2014

16 Ιουνίου, 11:00-1:00, το πρωί

Ό,τι κι αν σκέφτεσαι σκέψου το αντίθετο: οι αντίθετοι κόσμοι συναντιούνται στη Βιβλιοθήκη μας. Ελάτε να βρούμε μαζί όσα περισσότερα ζευγάρια αντιθέτων μπορούμε. **Για όλα τα παιδιά της Βιβλιοθήκης. Χωρίς προεγγραφή.**

18 Ιουνίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα της γνώσης και όχι της αμάθειας: το κουτί του διαστήματος. Φτιάχνουμε ένα κουτί με γνώσεις από τα βιβλία για το διάστημα. **Για παιδιά 8-12 ετών. Χωρίς προεγγραφή.**

20 Ιουνίου, 10:30-12:30, το πρωί

Τα αντίθετα δραπέτευσαν στο πάρκο! Βγαίνουμε έξω από τη Βιβλιοθήκη και ανακαλύπτουμε στη γειτονιά ένα κόσμο αντίθετων που ορίζει το φυσικό μας περιβάλλον. Σε συνεργασία με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας. **Για παιδιά 8-12ετών. Με προεγγραφή. Συνάντηση στη Βιβλιοθήκη. Χώρος διεξαγωγής της δράσης στο Βοϊδομάτη- Γέφυρα Κλειδωνιάς.**

23 Ιουνίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα των ανέμων κατασκευάζουμε ένα ανεμοδείκτη και μαθαίνουμε για το Βοριά και το Νοτιά, τον ανατολικό και το δυτικό άνεμο. **Για παιδιά 8-12 ετών. Χωρίς προεγγραφή.**

25 Ιουνίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα από ψηλά και από χαμηλά Εργαστήρι φωτογραφίας. Θα πάρουμε φωτογραφίες με οπτική από πάνω προς τα κάτω και με οπτική από κάτω προς τα πάνω. Πώς φαίνονται τα πράγματα στη μια και στην άλλη περίπτωση; **Για παιδιά 12-15 ετών. Με προεγγραφή.**

27 Ιουνίου, 11:00-1:00, το πρωί

Χαρτογραφώντας αντίθετους κόσμους. Σε όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού, θα σχεδιάζουμε ένα μεγάλο χάρτη που θα περιλαμβάνει τις χώρες όλων των αντίθετων κόσμων και ακόμα τους δρόμους για να ταξιδέψεις από τον ένα κόσμο στον άλλο, του κατοίκους που ζουν σε κάθε χώρα, τα βιβλία που διαβάζουν και τις ιστορίες που αφηγούνται. **Για όλα τα παιδιά της Βιβλιοθήκης. Χωρίς προεγγραφή.**

30 Ιουνίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα του ορθού και του ανάποδου- οι ανάποδες ιστορίες. Διαβάζουμε γνωστές ιστορίες και παραμύθια και μετά τα αναποδογυρίζουμε και τα διηγούμαστε αλλιώς. Με την εκπαιδευτικό Μαρία Κολιού. **Για παιδιά 5-7 ετών. Χωρίς προεγγραφή.**

Ιούλιος 2014

2 Ιουλίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα του ράβε και του ξήλωνε. Αφηγούμαστε την ιστορία της Πηνελόπης, της γυναίκας του Οδυσσέα και υφαίνουμε το δικό μας κομμάτι ύφασμα στον αργαλειό μας. **Για παιδιά 6-9 ετών. Με προεγγραφή.**

4 Ιουλίου, 11:00-1:00, το πρωί

Χαρτογραφώντας αντίθετους κόσμους. Σε όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού, θα σχεδιάζουμε ένα μεγάλο χάρτη που θα περιλαμβάνει τις χώρες όλων των αντίθετων κόσμων και ακόμα τους δρόμους για να ταξιδέψεις από τον ένα κόσμο στον άλλο, τους κατοίκους που ζουν σε κάθε χώρα, τα βιβλία που διαβάζουν και τις ιστορίες που αφηγούνται. **Για όλα τα παιδιά της Βιβλιοθήκης. Χωρίς προεγγραφή.**

7 Ιουλίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα του σωστού και του λάθους: σωστό ή λάθος; Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες και παίζουμε το παιχνίδι του σωστού και του λάθους με τους ήρωες των βιβλίων της βιβλιοθήκης. **Για παιδιά 7-10 ετών. Χωρίς προεγγραφή.**

9 Ιουλίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα του όμορφου και του άσχημου: η χρονογραμμή της ομορφιάς. Φτιάχνουμε τη χρονογραμμή της ομορφιάς και διαπιστώνουμε πώς στην ιστορία αλλάζουν οι αντιλήψεις για το ποιος είναι όμορφος. **Για παιδιά 12-16 ετών. Χωρίς προεγγραφή.**

11 Ιουλίου, 11:00-1:00, το πρωί

Χαρτογραφώντας αντίθετους κόσμους Σε όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού, θα σχεδιάζουμε ένα μεγάλο χάρτη που θα περιλαμβάνει τις χώρες όλων των αντίθετων κόσμων και ακόμα τους δρόμους για να ταξιδέψεις από τον ένα κόσμο στον άλλο, τους κατοίκους που ζουν σε κάθε χώρα, τα βιβλία που διαβάζουν και τις ιστορίες που αφηγούνται. **Για όλα τα παιδιά της Βιβλιοθήκης. Χωρίς προεγγραφή.**

14 Ιουλίου, 11:00-1:00, το πρωί

Η μέρα των σκληρών και των μαλακών – η μέρα των σκαντζόχοιρων. Διαβάζουμε τα βιβλία της Ελένης Πριοβόλου, Ο Τρυφεράκανθος και της Ιωάννας Γιαννακοπούλου, Ο σκαντζόχοιρος που ξέχασε να φοβηθεί και στο τέλος. φτιάχνουμε το δικό μας σκαντζόχοιρο. Με τη νηπιαγωγό Μαίρη Γοργόλη. **Για παιδιά 5-7 ετών. Χωρίς προεγγραφή.**

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΜΑΪΟΥ 2014, ώρα 18.30

Εκδήλωση Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών αίθουσα ΧΑΝ (Ακαδημίας 36) τιμήθηκαν Νομικοί - Λογοτέχνες μέλη της Ένωσης και έντυπα (Εφημερίδες & περιοδικά) σε κυκλοφορία που είναι ιδιοκτησία μελών της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών.

Για την αναγνώριση της προσφοράς του στο Ναό της Θέμιδος τιμήθηκαν νομικοί - λογοτέχνες μέλη της Ένωσης και έντυπα (εφημερίδες και περιοδικά), που είναι ιδιοκτησία μελών της Ένωσης και σε κυκλοφορία «για την αναγνώριση της μακρόχρονης προσφοράς τους στον τόπο, τον Πολιτισμό και την Κοινωνία» τη Δευτέρα 12η Μαΐου 2014 ώρα 18.30 στην αίθουσα ΧΑΝ (Ακαδημίας 36 & Ομήρου) στην Αθήνα, με τιμητικά Διπλώματα.

Σύντομος ο λόγος στην αρχή από τον Πρόεδρο της Ένωσης Λευτέρη Β. Τζόκα, λογοτέχνη και δημοσιογράφο, που είπε χαρακτηριστικά: «Οι εκδηλώσεις αυτές γι' αναζήτηση και προβολή ανάλογων προτύπων σε διάφορους τομείς είναι απαραίτητες σε κάθε εποχή. Πολύ περισσότερο σήμερα που συστηματικά τείνουν να απομυθοποιηθούν και όσα - ως διαχρονικά - αποτελούν τους τηλαυγείς φάρους καθοδήγησης σε ασφαλή λιμάνια της ζωής.

Αντικαθίστανται, μάλιστα, τα πρότυπα αυτά με άλλα εποχικά, ευκαιριακά και ενίοτε αρνητικά, για ένα καλύτερο μέλλον. Συμπερασματικά αναφέρουμε ότι οι τιμητικές διακρίσεις είναι ευεργετικές όπως καθιερώθηκαν για την προσφορά τους και την εκτέλεση του καθήκοντος και χρέους. Η αναγνώριση αυτή γίνεται από την Ένω-

ση Ελλήνων Λογοτεχνών προς τους σύγχρονους δημιουργούς και θα επαναλαμβάνεται ως υπόσχεση και ευχή για όλους.

Αυτό που κάνει το Δ.Σ. πολλαπλώς ακόμη, προτού λησμονηθούν υπαιτιότητές μας, είναι άξιο μίμησης, τιμής και συγκίνησης.

Στην εκδήλωση αυτή απενεμήθησαν εβδομήντα οκτώ (78) τιμητικά Διπλώματα σε νομικούς και έντυπα που κυκλοφορούν με πολλή δύναμη ακόμη, από τα μέλη μας ιδιοκτησία τους και πολύ κόπο, ν' ανταπεξέλθουν οικονομικά στους χαλεπούς καιρούς μας. Μαζί με τις εφημερίδες και οι πνευματικοί άνθρωποι.

NOMΙΚΟΙ

1. Αθανάσιος Μανέτας επιτ. Αεροπαγίτης
2. Άγγελος Ρεμπής επίτ. Αεροπαγίτης
3. Σταμάτης Βασιλάκος, Συμβολαιογράφος
4. Ιωάννης Παπαϊωάννου Συμβολαιογράφος
5. Βασίλειος Κανατάς, Δικηγόρος
6. Ιωάννα Κανατά, Δικηγόρος
7. Νάντια Ρεμπή Δικηγόρος
8. Ιουλία Κορμέντζα Δικηγόρος
9. Κίμων Μπαρτζώκας Δικηγόρος
10. Γεώργιος Μποτής Δικηγόρος
11. Γεώργιος Αλιγιάκης Δικηγόρος

Κόνιτσα

12. Αυγερινός Ανδρέου Δικηγόρος
13. Ιωάννης Σκούτας Δικηγόρος
14. Φώτης Χαχούλης Δικηγόρος
15. Νικόλαος Μπαρμπάτσης Δικηγόρος

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. Τζουμερκιώτικα Χρονικά
2. Ναυτική Ελλάς
3. Στερεά Ελλάς
4. Λιμανικά Χρονικά
5. Νέος Εξαντας
6. Ήπειρος Άπειρος χώρα
7. Ο Λόγιος ΠΑΝ
8. Εκδρομικά χρονικά
9. «Κόνιτσα»
10. ΕΚΦΡΑΣΗ - Καλαμάτας
11. Ενημερωτικό Δελτίο (Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών)
12. Δελτίο (Συνδέσμου Ιστορικών Συγγραφέων)
13. Αντίστροφες
14. Σελίδες απ' τη Φωκίδα
15. Νέα Αριάδνη
16. Η δάφνη
17. Δίβρη
18. Κριτική Λόγου και Τέχνης Θέσεων και απόψεων
19. Ο Γλαβάς της Νεραΐδας
20. Τα Ζαγορισιακά Νέα
21. Εν Νικολιπσίω

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Σίφνος
2. Η Πανολυμπιακή
3. Η Φωνή του Δεσποτικού
4. Τα ΝΕΑ της Ρούμελης

5. Η Καστριώτισσα
6. Αεροπορική Ιδέα
7. Νέα του Σ.Α.Σ.
8. Αρκαδικό Βήμα
9. Ηχώ της Άρτας
10. Η Θεσπρωτική
11. Ο Μαχητής - Άρτας
12. Άγναντα - Άρτας
13. Τα νέα του Πέτα
14. ΟΡΡΑΟΝ
15. Τα νέα του Μαργαριτίου
16. Αρκαδικοί Ορίζοντες
17. Η ΦΩΝΗ του Δήμου Βαλτετσίου
18. Κρητική Γνώμη
19. Ο Άσσος
20. Φωνή του Αγρότου
21. Τοπική Φωνή - Πρέβεζας
22. Αγιαθυμιώτικα Νέα
23. Νέα μικροσπηλιωτών Τζουμέρκων
24. Το χρονικό της Ι.Λ.Ε.Τ.
25. Τζουμερκιώτικοι ορίζοντες
26. Η Λάκκα Σούλι
27. Πενταγιώτικοι Στοχασμοί
28. Η Φωνή των Πειραιωτών
29. Χείμαρρος Ντουσκάρας - Ρίζας
30. Ο Καταρράκτης
31. Αμφίκλεια
32. Ηπειρωτικόν μέλλον
33. Τα Θεοδωριανά
34. Πύρρος
35. Ο Άραχθος
36. Σελλαδίτικα Νέα
37. Τα νέα της Σκούπας
38. Η Φωνή του Σουλίου
39. Η Σέλλιανη
40. Ελευθερόπολις
41. Βορειοηπειρωτικόν βήμα
42. Χιώτικα Πνευματικά Διανθίσματα

ΚΟΠΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗΣ ΠΙΤΤΑΣ 2014 ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Με μεγάλη επιτυχία και σε φιλική ατμόσφαιρα πραγματοποιήθηκε και φέτος, την Κυριακή 09/02/2014, στο Ξενοδοχείο Στάνλεϋ στην Αθήνα η κοπή πίτας του Συνδέσμου μας.

Η πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Λήδα Σωτηρίου καλωσόρισε τους αγαπητούς συμπατριώτες και ευχήθηκε η νέα χρονιά να είναι ευοίωνη και δημιουργική για όλους.

Είχαμε την χαρά να υποδεχθούμε τα μέλη και τους φίλους του Συνδέσμου μας και να συνεορτάσουμε την έλευση του νέου έτους. Πολλοί ήταν εκείνοι που μας τίμησαν με την παρουσία τους όπως ο αντιπρόεδρος της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, κ. Κωνσταντίνος Κωνής, ο σύμβουλος της ΠΣΕ κ. Κώστας Ζηκόπουλος, η κ. Ηλέκτρα Κίκη, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σελλών Άνω Δρόπολης και μέλος της ΠΣΕ και η πρόεδρος του Συνδέσμου Θεσσαλονίκης και πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Βούρμπιανης κ. Κατερίνα Δημαράτου-Καναβούρα, οι οποίοι και απύθνηταν εορταστικό χαιρετισμό προς τους παρευρισκομένους. Τον χαιρετισμό τους επίσης έστειλαν και ο Δήμαρχος Κονίτσης κ. Παναγιώτης Γαργάλας, καθώς και ο πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου της Βούρμπιανης κ. Γιώργος Τέρτσος.

Εν συνεχεία, η Γεν. Γραμματεύς κ. Έρση Σωτηρίου χαιρέτησε τους προσκε-

κλημένους και παρουσίασε τα πεπραγμένα του 2013. Ο ταμίας του Συνδέσμου κ. Δημήτρης Μπάρκης ανέγνωσε τον οικονομικό απολογισμό του προηγούμενου έτους και ακολούθησε από τον κ. Αποστόλη Δημάρατο η έκθεση της Εξελεγκτικής Επιτροπής.

Την ενημέρωση για τα πεπραγμένα του Κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου για το έτος 2013 καθώς και για την αγορά νέου γραφείου στο κέντρο των Αθηνών πραγματοποίησε ο κ. Χαράλαμπος Τσούκας.

Φέτος τιμήθηκαν με απονομή αναμνηστικής πλακέτας τρεις αξιόλογοι συμπολίτες μας οι οποίοι προσέφεραν στον Σύνδεσμο και στην Βούρμπιανη. Η κ. Εριφύλη Λάλου, ο κ. Μιχάλης Γιόσης και ο κ. Σπύρος Μπάρκης των οποίων η αγάπη και το ενδιαφέρον για την γενέτειρά τους εκδηλώθηκαν έμπρακτα και παραμένουν άσβεστα μέχρι σήμερα.

Το ΔΣ του Συνδέσμου βράβευσε δύο νέους που επέτυχαν την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ της χώρας μας, τον Χρόνη Μανούση του Γρηγορίου και της Μελπομένης Τσέλεγκα, ο οποίος εισήχθη στην Σχολή των Ναυτιλιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς και τον Ανδρέα Τριαντόπουλο του Βασιλείου και της Ιφιγένειας Κάτσαβου, ο οποίος εισήχθη στην Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Ξάνθης, στο τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοικήσεως.

Καθ' όλη την διάρκεια της εκδηλώ-

σεως οι φίλοι και συμπατριώτες είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν την προβολή φωτογραφικού υλικού από την Βούρμπιανη και από τις εκδηλώσεις του Συνδέσμου καθώς και παλαιών φωτογραφιών από το αρχείο μας και να γευθούν τις νόστιμες παραδοσιακές πίτες που προσέφεραν οι Βουρμπιανίτισσες νοικοκυρές.

Η γευστικότετη βασιλόπιττα ήταν προσφορά του αγαπητού μας συγχωριανού κ. Μιχάλη Γίωση και η τυχερή της χρονιάς, η οποία βρήκε το νόμισμα, ήταν η κ. Κατερίνα Δημαράτου Καναβούρα.

Με την ευκαιρία συμπληρώσεως 130

ετών (1883-2013) από της ιδρύσεως του Συνδέσμου Βούρμπιανης διενεμήθη στους συμπατριώτες μας σε μορφή εντύπου η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ.

Η εκδήλωση έκλεισε με την διενέργεια Λαχειοφόρου Αγοράς με πληθώρα δώρων για τους παρευρισκομένους.

Ευχαριστούμε και πάλι όλους τους συμπατριώτες και φίλους που μας τίμησαν με την παρουσία τους και ευχόμαστε να ανταμώσουμε όλοι μαζί πάλι στην αγαπημένη μας Βούρμπιανη.

ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΕΡΣΗ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΧΑΡΙΣΗ ΖΗΚΟΥ – ΤΖΟΜΠΑΝΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 34 & ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 1
3ος ΟΡΟΦΟΣ, Γρ. 12
ΑΘΗΝΑ 10679

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου-Τσομπάνου

ΣΥΓΧΑΙΡΕΙ ΕΓΚΑΡΔΙΩΣ

την συμπατριώτισσα μας απο την Βούρμπιανη Κονίτσης ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ, κόρη του Λουκά και της Ελένης Δημαράτου και σύζυγο του Λάζαρου Καναβούρα, που εξελέγει πρώτη Δημοτικός Σύμβουλος με τον επικρατήσαντα συνδυασμό “Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ” του εκλεγέντος Δημάρχου Ανδρέα Παπασπύρου στις πρόσφατες Δημοτικές Εκλογές.

Ευχόμαστε για την συνέχεια πάντα επιτυχίες και καλή δύναμη στον αγώνα για την σωστή διαχείριση, την βελτίωση των συνθηκών ζωής και την ανόρθωση –στο μέτρο του δυνατού- της περιοχής του Δήμου Κόνιτσας και της ιδιαίτερης πατρίδος μας Βούρμπιανης για την οποία, οπως είναι αυτονόητο, θα συμβάλλομε σε οτιδήποτε μας ζητηθεί που καλύπτεται απο τους σκοπούς του Κληροδοτήματος.

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου -Τσομπάνου

Ιωάννης Λ.Δημάρατος Χαράλαμπος Ι. Τσούκας Απόστολος Θ. Δημάρατος

Νέα απο τη Λαγκάδα

Πιστεύω ότι χρειάζεται κάπου-κάπου να ενημερώνουμε το περιοδικό για τα δρώμενα στα χωριά μας, ώστε να τα γνωρίζουν και αυτοί που δεν μπορούν να τα επισκεφτούν.

Πολλές φορές τα νέα είναι δυσάρεστα (όπως ο θάνατος του Βαγγέλη Μανώλη σε ηλικία 54 ετών) και δυστυχώς λίγα τα ευχάριστα.

Το τελευταίο τρίμηνο μπορώ να πω ότι είχαμε κακό σύμμαχο τον καιρό με κρύο και συνεχώς βροχές.

Το Πάσχα λίγος κόσμος επισκέφθηκε το χωριό και σ' αυτό συνετέλεσε ο καιρός αλλά και η οικονομική κρίση που μαστίζει όλους μας. Γενικά απ' ό,τι λένε οι συγχωριανοί μου, ο καιρός έκανε ζημιά στα κηπευτικά και σε οπορωφόρα δένδρα, αλλά και στο οδικό δίκτυο με αποτέλεσμα στο μισό χωριό (ο κάτω μαχαλάς) να μην μπορεί να πάει το λεωφορείο. Να δούμε πότε ο Δήμος Κόνιτσας θα καταλάβει ότι εκεί ζουν άνθρωποι 80 και 90 ετών.

Στις εκλογές που έγιναν 18 και 25 Μαΐου λίγοι συγχωριανοί, ήλθαν στο χωριό για να ψηφίσουν δείχνοντας ότι δεν τους ενδιαφέρει η τοπική αυτοδιοίκηση. Κατά τη γνώμη μου, κάνουν μεγάλο λάθος, γιατί σιγά-σιγά τα χωριά μας θα ερημώσουν.

Στο χωριό μας είχαμε αλλαγή σκυτάλης στη θέση του παρέδρου όπου εκλέ-

χτηκε ο νεαρός (25 ετών), Πέτρος Μανώλης τον συχαίρουμε και του ευχόμαστε καλή επιτυχία. Αποχωρεί ο επί οκτώ συνεχόμενα χρόνια πάρεδρος του χωριού μας κ. Παναγιώτης Μπλιθικιώτης που θα πρέπει να τον ευχαριστήσουμε για ό,τι προσέφερε στο χωριό μας και να του ευχηθούμε υγεία και καλή ξεκούραση.

Όσον αφορά στα κοινωνικά ευχάριστα είχαμε στη Θεσσαλονίκη τη βάπτιση της κόρης του Στράτου Χατζηστεφάνου και της Ανθής Π. Νάτση (εγγονή μου).

Το όνομα αυτής Μάρθα.

Επίσης στις 14 Ιουνίου στη Σουρωτή Θεσ/νίκης έγιναν οι γάμοι του Γεωργίου Α. Μπλιθικιώτη και της Βασιλικής Λωλά.

Ακολούθησε δεξίωση σε κέντρο στα Βασιλικά Θεσ/νίκης με παραδοσιακή Δημοτική Μουσική.

Οι Λαγκαδιώτες με το χορό τους (Λάμπρος Μούσιος και Γιώργος Χουλής) μάγεψαν τους Πόντιους συμπεθέρους οι οποίοι χειροκροτούσαν παρατεταμένα. Μπράβο τους!

Ευχόμαστε στα παιδιά να ζήσουν και να ευτυχίσουν.

Ως πρόεδρος του Δ.Σ. της Αδελφότητας θέλω να προσκαλέσω τους συγχωριανούς και φίλους και να γλεντήσουν στο τριήμερο των εκδηλώσεων της Αδελφότητας.

Σας περιμένουμε καλή αντάμωση

Ευχαριστώ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Προς τον Διευθυντή του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Κύριε Διευθυντά,

Με μεγάλο ενδιαφέρον διάβασα την ομιλία, που καταχωρείται στην σελίδα 103 του ωραίου περιοδικού σας, της Προέδρου του Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών κυρίας Λήδας Σωτηρίου.

Αν και η ίδια ζητά συγνώμην στην ομιλία αυτή, που αναφέρεται στο ιστορικό του Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών επί τη συμπληρώσει 130 χρόνων από της ιδρύσεώς του αν εκ παραδρομής δεν κατέγραψε ορισμένα ιστορικά γεγονότα και σημαίνοντα πρόσωπα που προσέφεραν σημαντικές υπηρεσίες στις δραστηριότητες του συνδέσμου, εγώ χωρίς να θέλω να κατηγορήσω ούτε στο ελάχιστο την κυρία Πρόεδρο Λήδα Σωτηρίου θα αναφερθώ σε δύο σημαντικές παραλείψεις της κυρίας Σωτηρίου που τις διέφυγαν.

Αυτές οι παραλείψεις αφορούν τις σημαντικές ευεργεσίες του Ασημοχωρίτου αειμνήστου Ιατρού Ακτινολόγου Βασιλείου Χρήστου και τις σημαντικές υπηρεσίες που προσέφερε ο Βορμπιανίτης συνταξιούχος του Ο.Σ.Ε. αείμνηστος Κώστας Λάλος - Δημάρατος.

Ο ιατρός Βασίλειος Χρήστος, επειδή είχε σπουδάσει στο περίφημο σχολαρχείο -οικοτροφείο της Βούρμπιανης έτρεφε μεγάλη αγάπη και ενδιαφέρον για την Βούρμπιανη την οποία ευεργέτησε πολλαπλά. Κατ' αρχήν edώρισε στο τότε Ιατρείο της Βούρμπιανης ένα μεγάλης σπουδαιότητας ιατρικό μηχάνημα (καρδιολογικό αν θυμάμαι καλά) και κατά δεύτερο στην 20/ετία 1970-1990, με δαπά-

νες του Βασιλείου Χρήστου λειτούργησε για πολλά χρόνια το οικοτροφείο - Γυμνάσιο της Βούρμπιανης γιατί επιθυμούσε πολύ να επαναλειτουργήσει το περίφημο και ξακουστό αυτό Σχολαρχείο της Βούρμπιανης, στο οποίο και ο ίδιος εφοίτησε.

Στην όλη αυτή προσπάθεια ως συντονιστής στα έργα του οικοτροφείου Γυμνασίου Βούρμπιανης ήταν ο μεγάλος πατριώτης Βορμπιανίτης Κώστας Λάλος. Δημάρατος, ο οποίος τότε είχε μετατρέψει την ζωή στο πήγαινε - έλα από Αθήνα Βούρμπιανη σαν έναν περίπατο από κάποια συνοικία των Αθηνών στην Ομόνοια.

Εξ άλλου οι Βορμπιανίτες σε ένδειξη ευγνωμοσύνης προς τον ασημοχωρίτη Β. Χρήστου, την πιο κεντρική οδό της Βούρμπιανης την ονόμασαν οδό Βασιλείου Χρήστου.

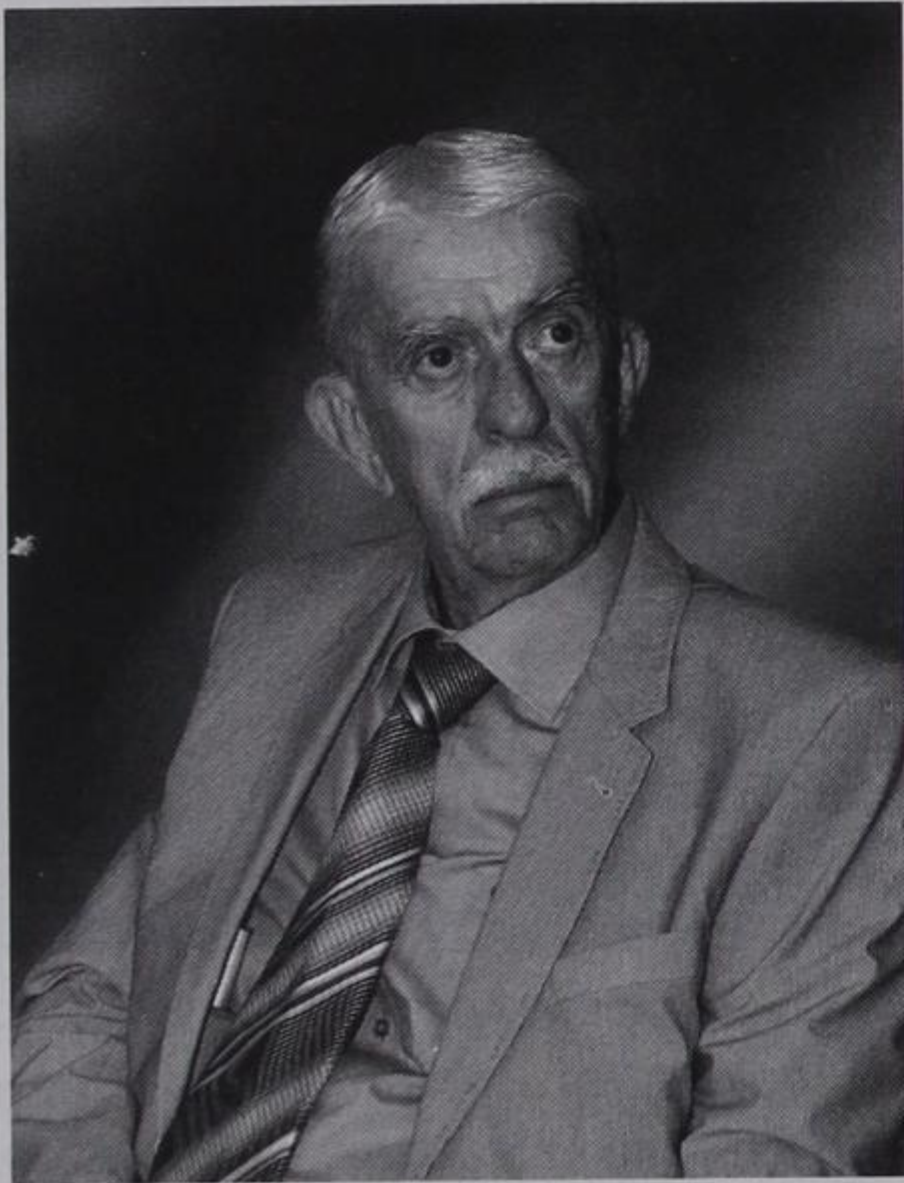
Αυτά κύριε διευθυντά προς αποκατάσταση της αλήθειας και της ιστορικής πραγματικότητας.

Αθήνα 31/5/14

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΝΟΥΤΣΗΣ
Συγγραφέας-ποιητής

Υ.Γ. Εξ άλλου προς επιβεβαίωση του ενδιαφέροντος του Βασιλείου Χρήστου για την Βούρμπιανη αποτελεί και το μεγάλο ποίημα που έγραψε για την Βούρμπιανη με τίτλο «ΕΔΩ Η ΤΡΑΝΗ Η ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ» το οποίο και δημοσιεύετε στην σελ. 110 του ίδιου τεύχους του ωραίου περιοδικού σας (τεύχ. 175 Μάρτιος-Απρίλιο 2014) και αμέσως μετά την καταχώρηση της ομιλίας της Λήδας Σωτηρίου.

Πένθος

Συμβουλίου Βασίλης Κουκέσης.

Η ίδρυση του Σωματείου μας ήταν ιδέα του Σπύρου Γκότζου και του αδελφού του Βασίλη Γκότζου, κατοίκου Ελβετίας. Ο Σπύρος Γκότζος ήταν η ψυχή, το μυαλό και η ραχοκοκαλιά του Συνδέσμου μας. Ως κορυφαίος επωμίσθηκε με νεανικό ενθουσιασμό την πρωτοπόρα λειτουργία του και έφερε πρώτα θαυμαστά αποτελέσματα. Θα μείνουν στην συνείδησή μας οι εκδηλώσεις μνήμης του Κώστα Ρούση και Δημητρίου Βανδέρα. Σηματοδότησε την πορεία του τόπου μας με το αναπτυξιακό συνέδριο. Καίριες οι παρεμβάσεις στην δημοτική ζωή. Υπεύθυνες οι κριτικές του. Σωστικές οι προτάσεις του.

Ο Σπύρος Γκότζος εμπράγματα ήταν ενάρετος, ευφυής, διορατικός, ευθύς, καρδιακός, μεγάλθυμος, ενωτικός, συμφιλιωτικός, συνεργάσιμος, ήρεμος, απλός, απλόχερος, εργατικός. Είχε τόσα πολλά να δώσει ακόμη στην Κόνιτσα, που λάτρευε. Άλλες όμως οι βουλές του Κυρίου. Θα μας λείψει. Δεν τον ξεχνάμε.

Ιωάννινα 26-6-2014

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η οικογένεια της Ιωάννας Γκότζου ευχαριστεί θερμά όλους τους συμπολίτες και φίλους οι οποίοι μας συμπαραστάθηκαν στο βαρύ μας πένθος από την απώλεια του λατρευτού μας συζύγου, πατέρα και παππού Σπυρίδωνα Γκότζου.

Επιστολή

κ. Τουφίδη

Διαβάζοντας στο περιοδικό μας διάφορα ιστορικά για τα χωριά μας θα ήθελα να σας γράψω κι εγώ δυο λόγια για το δικό μου την Εξοχή (παλιά Ζέλιστα).

Παλιότερα ήταν σε άλλη τοποθεσία, δηλαδή στο δημόσιο δρόμο που πηγαίνει προς Αγ. Βαρβάρα - Αμάραντο λίγο πριν από τη βρύση που είναι στο δρόμο.

Εκεί είχαμε ένα χωράφι και λέγαμε ότι είναι στα «Παλιόσπιτα» γιατί υπήρχαν χαλάσματα σπιτιών.

Η εκκλησία Αγ. Δημήτριος που είναι μετά τη βρύση ήταν η κεντρική εκκλησία του χωριού. Το 1938-1939 που έφτιαχναν το δρόμο προς Αγ. Βαρβάρα με εργολάβο τον Γ. Παππά από την Κόνιτσα βρέθηκαν εκεί τάφοι. Λέγεται ότι το χωριό μεταφέρθηκε στη σημερινή θέση διότι εκεί υπήρχαν στο υπέδαφος πολλά νερά και πολλά κουνούπια.

Αυτά τα λίγα από μένα και αν υπάρχουν κάποιοι που γνωρίζουν περισσότερα, ας τα γράψουν στο περιοδικό μας.

Με εκτίμηση

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΡΑΤΣΙΑΝΗΣ

ΣΧΟΛΙΑ

Αντικρίζοντας κάποιος την Κόνιτσα από τα Νότια απολαμβάνει ένα ωραίο θέαμα. Σπίτια με κόκκινες στέγες, αμφιθεατρικά χτισμένα που πλέουν μέσα σ' ένα πράσινο περιβάλλον από πολυάριθμα δέντρα. Είναι χτισμένη ανάμεσα σε δυο βουνά: τον Αϊ-Λιά αριστερά και το Γυμνάδι ή Νύμφη κατά τους Αρχαίους που είναι κατάφυτη από πεύκα, έλατα, γράβο κ.ά. Ο Αϊ-Λιάς προσπαθεί να

καλυφτεί με δέντρα ξεκινώντας από τη βάση του με τα πεύκα που είχαν φυτευτεί πριν από χρόνια και αυτά που φυτρώνουν αραιά μόνα τους προς την κορυφή. Εδώ νομίζουμε ότι χρειάζεται μια παρέμβαση να βοηθήσουμε τη φύση για μια εναρμόνιση με το απέναντι βουνό.

Συγκεκριμένα: Κάθε χρόνο να γίνεται μια προσπάθεια από Δασαρχείο, Δήμο και φορείς για δεντροφύτευση του Αϊ-Λιά και προπαντός να “εξαφανίσουμε τα δυο νεροφαγώματα” που χάσκουν στην πλαγιά του και ασχημαίνουν όλο το τοπίο. Αυτό μπορεί να γίνει εύκολα με αναβαθμίδες όπου θα φυτευθούν δέντρα που σε λίγα χρόνια θα καλύψουν τα νεροφαγώματα. Έτσι θα πρασινίσει και ο Αϊ-Λιάς ομορφαίνοντας πιο πολύ το τοπίο. Άμα υπάρχει θέληση, όλα γίνονται!

- Ο κισσός που φύτρωσε στο τοίχωμα της Νότιας πλευράς του πέτρινου γεφυριού μήπως “τρώει” το συνδετικό υλικό (ασβέστη) μεταξύ των πετρών κάνοντας ζημιά στη στερεότητα του τοίχου; Τι λένε οι ειδικοί;

- Κοντά στη γέφυρα όπου έγινε η γεώτρηση οι βάνες είναι ακάλυπτες. Δεν πρέπει ο Δήμος να τις καλύψει με ένα μικρό υπόστεγο για ασφάλεια; «Το προλαμβάνει κάλλιον τον θεραπεύει».

Σ.Τ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Βροχερή μας ήρθε η φεινική Πρωτομαγιά με κρύο και χιόνια στα βουνά. Ο άστατος καιρός κράτησε ως τα μέσα του μήνα με χιόνια ξανά στα βουνά και την παραμονή των εκλογών 18-19 Μαΐου.

Έντονη ήταν η προεκλογική κίνηση με συγκεντρώσεις των υποψηφίων δημάρχων.

- Στις 18/5 οι ψηφοφόροι προσήλθαν στις κάλπες να εκλέξουν Περιφερειάρχη και Δημάρχους.

Στο Δήμο Κόνιτσας είχαμε 5 συνδυασμούς: «Ο τόπος μας μπροστά» με επικεφαλής τον κ. Ανδρέα Παπασπύρου «Κόνιτσα ο τόπος που θέλω να ζω» με επικεφαλής την κ. Ελένη Παπαμιχαήλ. «Ανασυγκρότηση Αναγέννηση» με επικεφαλής τον κ. Νικόλαο Εξάρχου. «Λαϊκή Συσπείρωση» με επικεφαλής τον κ. Δημήτριο Σδούκο. «Προοδευτική Δημοτική Κίνηση» με επικεφαλής τον κ. Σταύρο Κυρτζόγλου.

Επειδή κανένας συνδυασμός δεν πήρε το 50% συν. 2 επαναλήφθηκαν οι εκλογές την επόμενη Κυριακή (25/5) μαζί με τις Ευρωεκλογές (λεπτομέρειες σε άλλη σελίδα), με μικρότερη συμμετοχή των ψηφοφόρων.

- Άγνωστοι μπήκαν νύχτα στο 3ο Δημ. Σχολείο και κατέστρεψαν όλο σχεδόν, τον εξοπλισμό του.

- Μεγάλη επιτυχία είχε η θεατρική παράσταση των μαθητών 1ο και 2ου Δημ. Σχολείου Κόνιτσας με το έργο του Δ. Ψαθά «Φον Δημητράκης» στις 29 και 31 Μαΐου. Η παράσταση επαναλήφθηκε στις 4 Ιουνίου στο Καμπέρειο θέατρο στα Γιάννενα.

- Στις 26/6 το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος Μιχαήλ Αναγνωστόπουλου τέλεσε Αρχιερατικό μνημόσυνο στον Ι. Ναό Αγ. Νικολάου υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του αείμνηστου ευεργέτη και ιδρυτή της Αναγνωστοπούλειου Γεωργ. Σχολής Κόνιτσας.

παύσεως της ψυχής του αείμνηστου ευεργέτη και ιδρυτή της Αναγνωστοπούλειου Γεωργ. Σχολής Κόνιτσας.

- Στις 25/6 έγιναν τα εγκαίνια έκθεσης του καλλιτεχνικού εργαστηρίου Δήμου Κόνιτσας στο χώρο της Δημ. Αστυνομίας. Η έκθεση παρέμεινε ανοιχτή για το Κοινό μέχρι την 1 Ιουλίου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Ο Απόστολος Γρέντας και η Χριστίνα Κέντρου απόχτησαν στις 24/4 κοριτσάκι στη Λάρισα.

- Στις 30/5 ο Απόστολος Βλάχος και η Ελπίδα Γαϊτανίδη απόχτησαν αγοράκι στην Αθήνα.

- Ο Ιωάννης Μόκας και η Αγγελική Δημητριάδου απόχτησαν κοριτσάκι στη Θεσ/νίκη.

Βαπτίσεις:

Την 1 Ιουνίου ο Γιάννης και η Μαρία Τουφίδη βάφτισαν στο Μαυροβούνι το κοριτσάκι τους. Όνομα Κλεονίκη.

- Στις 15/6 ο Ευθύμιος Βλάχος και η Αλεξάνδρα Ντάφλη βάφτισαν στην Κόνιτσα το κοριτσάκι τους. Όνομα Ευανθία.

- Στις 22/6 ο Αλέξανδρος και η Μαρία Αλεξάνδρου βάφτισαν το κοριτσάκι τους στην Πρέβεζα. Όνομα Ραφαηλία.

Γάμοι:

Στις 26/1 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Θωμά Ευ. Γαζώνα και της Λένας Π. Μουτζούρη.

Απεβίωσαν:

Στις 2/12/13 ο Αριστοτέλης Φασούλης, ετών 87 στο Κεφαλοχώρι.

• Στην Αθήνα η Ευγενία Τζουμέρκα από την Πουρνιά Κόνιτσας, ετών 82.

• Στις 14/5 η Μαρίκα Καπαΐου ετών 78, στην Αθήνα. Στην μνήμη της η οικογένειά της προσφέρει το ποσό των 30 ευρώ.

• Στις 15/5/14 ο Σπύρος Χήρας, ετών 73, στην Καλλιθέα Κόνιτσας.

• Στις 27/5 ο Αναστάσιος Παπαζήσης, ετών 73, στην Αθήνα.

• Στις 31/5 ο Ηλίας Τέλλης, ετών 87, στην Αθήνα.

• Στις 7/6 η Βικτωρία Κούκη, ετών 90, στον Αμάραντο.

• Στις 10/6 η Βικτωρία Ντίνου, ετών 76, στην Καλλιθέα Κόνιτσας.

• Στις 21/6 ο Κοσμάς Κολόκας, ετών 84, στην Καλόβρυση.

• Στις 24/6 ο πρώην Δήμαρχος Κόνιτσας Σπύρος Γκότζος, ετών 76, στην Κόνιτσα.

Αυτοί που έφυγαν

† Βαγγέλης Π. Μανώλης - Λαγκάδα (1960-2014)

Στις 18-3-2014) στην Αθήνα, έφυγε από τη ζωή ο Α΄ εξάδερφός μου Βαγγέλης Μανώλης σε ηλικία 54 ετών. Το άκουσμα του θανάτου του, μας άφησε όλους άφωνους καθ' ότι η επάρατος νόσος που εκδηλώθηκε πριν λίγους μήνες, πιστεύαμε ότι θα πάρει καιρό και ελπίδα μας ήταν ότι θα γίνει καλά. Δυστυχώς όμως ο Θεός θέλησε να τον πάρει γρήγορα για να μην ταλαιπωρηθεί περισσότερο αυτό το τόσο καλό παιδί.

Είχε πολλά χαρίσματα και ήταν άνθρω-

πος ήπιων τόνων, πάντα χαμογελαστός. Τον διέκρινε η εργατικότητα και η τιμιότητα αλλά πάνω απ' όλα ο αληθινός λόγος. Δεν του άρεσε ν' ακούει ν' ασχολούνται με τους άλλους δηλαδή αυτό που λέμε «κουτσομπολιό» και αμέσως σε διέκοπε με το «τι σε νοιάζει εσένα» φράση η οποία τον αντιπροσώπευε μέχρι το θάνατό του.

Από μικρός μπήκε στην εταιρεία «ΦΑΓΕ» όπου εργαζόταν μέχρι που αρρώστησε. Βραβεύτηκε από την εταιρεία σαν ένας από τους καλύτερους υπαλλήλους, αυτό βέβαια φάνηκε και από την παρουσία εκατοντάδων φίλων και συνεργατών από την εταιρεία κατά την τελετή της κηδείας.

Πάνω όμως απ' όλα ο Βαγγέλης υπήρξε άψογος οικογενειάρχης και μαζί

με τη σύζυγό του Διαμάντω δημιούργησαν μια υπέροχη οικογένεια με τα τρία παιδιά τους, τον Θανάση, την Αγγελική και τον Ισίδωρο που είμαι σίγουρος ότι θα είναι περήφανα σ' όλη τους τη ζωή για τον πατέρα που είχαν, να είναι δε καλά να τον θυμούνται.

Αιωνία σου η μνήμη αγαπημένε εξάδερφε. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει.

Στην μνήμη του προσφέρω στο περιοδικό «Κόνιτσα» όπου ήταν συνδρομητής ο εκλιπών, το ποσό των 50 ευρώ.

Παν. Φ. Νάτσις

† Αθανάσιος Βασ. Σδούκος

Στις 15 Απρίλη έφυγε από την προσωρινή ζωή σε ηλικία 58 χρονών, ο χωριανός μας ταχυδρόμος Αθανάσιος Βασ. Σδούκος. Ο Θανάσης ή Νάσιος, όπως μερικοί χωριανοί τον φώναζαν.

Στα τέλη Γενάρη είχε παραιτηθεί από την ταχυδρομική υπηρεσία μετά από τριάντα και πλέον χρόνια. Από τα οποία τα περισσότερα υπηρέτησε στα Γιάννενα όπου και συνταξιοδοτήθηκε.

Δεν πρόλαβε να ξεκουραστεί και να χαρεί την σύνταξή του γιατί ξαφνικά τον συνάντησε ο χάρος στα σκαλιά του ταχυδρομικού γραφείου Σεισμοπλήκτων, όπου πήγε να συναντήσει τους συναδέλφους του, οι οποίοι τον βοήθησαν να τον πάνε στο Νοσοκομείο.

Εκεί παρά τις προσπάθειες των γιατρών και τον δικό του αγώνα για 10 ημέρες δεν κατάφερε να νικήσει (τον

Χάρο).

Η κηδεία του έγινε την επόμενη μέρα στο χωριό.

Παραβρέθηκαν πολλοί συνάδελφοί του οι οποίοι προσφέρανε δωρεά σε μερικά κοινωφελή σωματεία οικονομική ενίσχυση στη μνήμη του.

† Μνημόσυνο

Στις 15/6/14 έγινε στην Κλειδωνιά το ετήσιο μνημόσυνο του Δημήτρη Ευαγγέλου.

Ο Δημήτρης διετέλεσε Δημ. Σύμβουλος στο Δήμο Κόνιτσας και προ-

ϊστάμενος της Δημόσιας Βιβλιοθήκης. Έφυγε από τη ζωή πέρυσι ξαφνικά αφήνοντας μεγάλη πίκρα σε όσους τον γνώρισαν και προπαντός στην αξιόλογη οικογένειά του. Ήταν αγαπητός σε όλους και αυτό τονίστηκε και από το Σεβ. Μητροπολίτη μας στο μνημόσυνο που έγινε με τη συμπλήρωση του χρόνου όπου παραβρέθηκε πολύς κόσμος. Ο Δημήτρης ήταν φίλος και υποστηρικτής του περιοδικού μας.

Η οικογένειά του από τις στήλες του περιοδικού μας ευχαριστεί όλους αυτούς που της συμπαραστάθηκαν καθ' όλο το διάστημα του χρόνου και την ημέρα του μνημοσύνου.

ΕΚΛΟΓΕΣ 2014

Εκλογικό Τμήμα	Παπαμιχαήλ Ελένη	Παπασπύρου Ανδρέας	Λευκά-Ακυρα	Ψήφισαν	
345 ^ο	Αετομηλίτσα	27	54	2	83
346 ^ο	Δίστρατο	82	197	11	290
347 ^ο	1ο Δημ.Κόνιτσας	121	168	15	304
348 ^ο	2ο Δημ.Κόνιτσας	115	207	31	353
349 ^ο	Δημαρχείο Κόνιτσας	111	155	52	318
350 ^ο	Γυμν.Κόνιτσας	121	165	18	304
351 ^ο	Λύκειο Κόνιτσας	135	154	26	315
352 ^ο	Αγ. Βαρβάρα	8	18	0	26
353 ^ο	Αγ.Παρασκευή Α'	45	45	4	94
354 ^ο	Αγ.Παρασκευή Β'	41	35	3	79
355 ^ο	Αετόπετρα	57	64	6	127
356 ^ο	Αηδονοχώρι	46	38	11	95
357 ^ο	Αμάραντος	28	27	2	57
358 ^ο	Αρματα	18	28	1	47
359 ^ο	Γανναδιό	10	48	0	58
360 ^ο	Ελεύθερο	49	74	7	130
361 ^ο	Εξοχή	9	52	3	64
362 ^ο	Ηλιόρραχη	27	85	5	117
363 ^ο	Καβάσιλλα	33	28	0	61
364 ^ο	Καλλιθέα	50	95	20	165
365 ^ο	Κλειθονιά	62	96	14	172
366 ^ο	Μάζι	62	66	16	144
367 ^ο	Μελισσόπετρα	30	60	3	93
368 ^ο	Μόλιστα	9	13	6	28
369 ^ο	Μολυβδόσκιπαστη	23	38	1	62
370 ^ο	Μοναστήρι	13	20	1	34
371 ^ο	Νικάνορας	12	45	1	58
372 ^ο	Πάδες	16	21	1	38
373 ^ο	Παλαιοσέλλι	29	62	4	95
374 ^ο	Πηγή	62	80	11	153
375 ^ο	Πουρνιά	30	40	5	75
376 ^ο	Πύργος	10	33	6	49
377 ^ο	Ασημοχώρι	2	52	3	57
378 ^ο	Βούρμπιανη	15	57	4	76
379 ^ο	Γοργοπόταμος	24	27	3	54
380 ^ο	Αροσοπηγή	79	65	24	168
381 ^ο	Καστάνιανη	41	54	19	114
382 ^ο	Κεφαλοχώρι	57	67	33	157
383 ^ο	Λαγκάδα	53	57	10	120

384°	Οξύα	20	20		40
385°	Πλαγιά	38	22	15	75
386°	Πληκάτι	42	42	7	91
387°	Πυρσόγιαννη	75	61	22	158
388°	Χιονιάδες	24	8	0	32
389°	Φούρκα	47	27	7	81
ΓΕΝ. ΣΥΝΟΛΟ		2008	2870	433	5311

	Παπαμιχαήλ Ελένη	Παπασπύρου Ανδρέας	Λευκά-Άκυρα	Ψήφισαν
Σύνολο Αετομηλίτσας	27	54	2	83
	33,33%	66,67%		

Σύνολο Διστράτου	82	197	11	290
	29,39%	70,61%		

Σύνολο Δήμου Κόνιτσας	1382	2060	273	3715
	40,15%	59,85%		

Σύνολο Μαστοροχωρίων	470	532	140	1142
	46,91%	53,09%		

Σύνολο Φούρκας	47	27	7	81
	63,51%	36,49%		

Σύνολο Πόλης Κόνιτσας	603	849	142	1594
	41,53%	58,47%		

Σύνολο ψήφων	4878
--------------	------

	Παπαμιχαήλ Ελένη	Παπασπύρου Ανδρέας
Ποσοστό	41,16%	58,84%

9085 - Δήμος Κόνιτσας (Ιωαννίνων)

Τα εμφανιζόμενα στοιχεία είναι ανεπίσημα							
	Ωρα	Ενσωμάτωση	Εγγεγραμμένοι	Ψήφισαν	Εγκυρα	Άκυρα	Λευκά
A	19-05 08:27	45/45 / 100,00 %	13.124	6.196 / 47,21 %	6.014 / 97,06 %	158 / 2,55 %	24 / 0,39 %
B	26-05 07:40	45/45 / 100,00 %	13.124	5.314 / 40,49 %	4.878 / 91,80 %	261 / 4,91 %	175 / 3,29 %

Α/ Α	Υποψήφιος / Συνδυασμός		Α' Κυριακή			Β' Κυριακή			
			Ποσοστό	Ψήφοι	Εδρες	Ποσοστό	Ψήφοι	Εδρες	Σύνολο
2	Παπασπύρου Ανδρέας - Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ	✓	47,86	2.878	5	58,84	2.870	8	13
4	Παπαμιχαήλ Ελένη - Ο Τόπος που θέλω να ΖΩ		21,63	1.301	3	41,16	2.008	2	5
5	Εξάρχου Νικόλαος - ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ - ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ		18,07	1.087	2				2
1	Σδούκος Δημήτριος - ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ		9,03	543	1				1
3	Κυρτζόγλου Σταύρος - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ		3,41	205					

Χαράλ. Ν. Ρεμπέλης

Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοτραγούδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσοδέτες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωρίων, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ.

Θα το βρείτε: Βιβλιοπωλεία Κόνιτσας: 1) Ν. Πλουμής, 2) Ελ. Κυρίτση, Νικ. Ρεμπέλης τηλ. 26550 23071 και Δ/νση περιόδ. «ΚΟΝΙΤΣΑ».

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Οριζόντια:

- 1) ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΣ - 2) ΤΡΕΛΟΥΣ - ΤΑΜΑ 3) ΟΜ - ΟΥΡΙΑ 4) ΜΑΣ - ΣΙΑΜ - ΤΕΑ
5) ΙΤΙΑ - ΤΑΜΑ 6) ΟΟ - ΣΟΚΙΝ - ΤΕΙ 7) ΒΟΪ - ΟΚ - Ν.Ν. 8) ΕΟΣ - ΑΡΕΝΤΑ - 9) ΟΝΤΑΣ
- ΕΡΤ 10) ΟΥΣΙΑΝ - ΑΡΕΤΗ 11) ΙΟ - ΝΝ 12) ΗΛΙΟΣ - ΑΑ.

Κάθεται:

- 1) ΣΤΟΜΙΟ - ΕΞΟΧΗ 2) ΑΡΜΑΤΟΒΟ 3) ΡΕ - ΣΙ - ΟΣΟΣ 4) ΑΛΟ - ΑΣΙ - ΝΙΝΟ
5) ΝΟΥΣ - ΑΤΑ 6) ΤΥΡΙ - ΚΟΡΑΝΙ 7) ΑΣΙΑΤΙΚΕΣ - ΟΤ 8) ΑΜΑΝ 9) ΟΤ - ΣΤΕΡΝΑ
10) ΡΑΝΤΑΤ - ΑΡΕΝΑ 11) ΟΜ - ΕΝ - ΤΤ 12) ΣΑΜΑΡΙΝΑ - ΗΡΑ.

Συνδρομές

	€	Σταύρου Αλέξ. Αθήνα	30	Ζδράβου Ερμηνεία Κόνιτσα	15
Κυρίτσης Γεωργ. Αυστραλία	30	Σακελλαρίου Ελένη Αθήνα	30	Μαλάμης Ιωαν. Κόνιτσα	20
Τζιάλλας Ελευθέριος U.S.A.	60	Νικόπουλος Βασ. Θεσ/νίκη	20	Γαϊτανίδης Σπύρος Κόνιτσα	15
Σουφλέρης Ανδρέας Γερμανία	60	Βαβρίτσα Ανθούλα Θεσ/νίκη	75	Βίνος Στάθης Κόνιτσα	20
Τρομπούκης Αντ., Καναδάς Δολ.	200	Σταυρίδου Σωτηρία Θεσ/νίκη	20	Γκίκα Χαίδω Κόνιτσα	15
Τρομπούκης Δημ. Καναδάς Δολ.	200	Λύρας Δημ. Θεσ/νίκη	30	Δέρβος Ιωάννης Κόνιτσα	30
Νάτση Καλλιρρόη U.S.A. Δολ.	120	Καπρίνης Γεωργ. Θεσ/νίκη	45	Κατσάνου Βούλα Κόνιτσα	30
Μωυσίδης Χρ. Γερμανία.	30	Μπάκας Βασ. Θεσ/νίκη	15	Γκέλης Βασ. Κόνιτσα	15
Κούσιος Δημ. Αθήνα	100	Δάλλα Παναγιώτα Θεσ/νίκη	20	Ντίνος Μιχ. Κόνιτσα	15
Παπαδιαμάντης Κων. Αθήνα	50	Πασχάλη Αγνή Θεσ/νίκη	20	Χαλούλος Πέτρος Κόνιτσα	15
Καρατζήμος Κων. Αθήνα	30	Γώγος Κων. Θεσ/νίκη	20	Κίτσιου Μαρία Κόνιτσα	15
Παπανώτη Μαρία Αθήνα	45	Τράντας Κων. Θεσ/νίκη	15	Ζδράβου Αλίκη Κόνιτσα	20
Μπαλτογιάννη Ευγενία Αθήνα	20	Τράντας Αντ. Θεσ/νίκη	15	Αντωνίου Νίκος Κόνιτσα	20
Στρατσιάννης Δημ. Αθήνα	30	Λαζαρίδη Νίνα Γιάννινα	50	Κίτσιος Αθαν. Κόνιτσα	30
Κίτσιος Γ. Κων. Αθήνα	15	Δούμα Ευανθία Γιάννινα	50	Πηγαδάς Αναστ. Κόνιτσα	15
Βλέτσης Ελευθ. Αθήνα	20	Μπαλτογιάννη Φωτεινή Γιάννινα	20	Μπάρμπα Χριστίνα Κόνιτσα	15
Σπανού Πελαγία Αθήνα	20	Σουτόπουλος Γεωργ. Γιάννινα	15	Μπέτσης Νικ. Κόνιτσα	15
Σπανού Ευαγγελία Αθήνα	20	Ραπακούσιος Αποστ. Γιάννινα	20	Ζδράβου Ερμηνεία Κόνιτσα	15
Κίτσιος Δημ. Αθήνα	15	Ντασταμάνη Μαρία Γιάννινα	15	Γιαννόπουλος Γεωργ. Κλειδωνιά	30
Μπάθα Βασιλική Αθήνα	15	Βράχα Ερμιόνη Γιάννινα	20	Λιάλιας Χαραλ. Αγ. Βαρβάρα	15
Τσούκας Κων. Αθήνα	15	Δάλλας Κων/νος Γιάννινα	15	Καραφλιά Γιαννούλα Κλειδωνιά	15
Μαντόπουλος Χρήστος Αθήνα	20	Κίτσιος Αριστ. Μέγαρα	15	Καραγιάννης Αλκ. Δίστρατο	45
Λούδας Παύλος Αθήνα	50	Κατής Νικ. Αλεξάνδρεια	30	Γούρης Στεφ. Ελεύθερο	15
Κωτόπουλος Σταύρος Αθήνα	45	Στράτου Αθηνά Κορωπί	45	Ντίνη Μαγδαληνή Λαγκάδα	15
Παπαχρήστος Ιωάννης Αθήνα	30	Χρήστου Λαμπρινή Λάρισα	45	Χήρας Δημ. Γανναδιό	15
Μπλιθικιώτης Σπύρος Αθήνα	30	Γαζώνα Ερασμία Άρτα	15	Ξεριάς Κων. Φούρκα	20
Λέτσιος Μιχ. Αθήνα	20	Σιάμος Παντελής Αγρίνιο	50	Τσουβάλη Βασω Δολιανά	20
Κυρίτσης Σωτ. Αθήνα	15	Πολύζου Πηνελόπη Αγρίνιο	30	Σδούκος Δημ. Κεφαλοχώρι	20
Κληροδότημα Χ. Ζήκου Αθήνα	30	Πηγαδά Χαρίκλεια Λαμία	15	Κυπαρίσσης Βασ. Οξυά	20
Γκουντουβά Νίκη Αθήνα	45	Πορφύρης Κων. Κόρινθος	30	Μπόμπολα Έλλη Ελεύθερο	15
Καρπούζης Κων. Αθήνα	30	Ράππος Νίκος Καματερό	100	Ομοσπονδία Αδ/των Κόνιτσα Αθήνα	20
Οικονόμου Ελευθέριος Αθήνα	50	Πρίντζος Γιάννης Άρτα	90	Πολιτιστ. Σύλ. Πυρα/τών Αθήνα	20
Κιάκος Βασ. Αθήνα	15	Μπελθικιώτης Παναγ. Αμύνταιο	45	Μαρτσέκης Μιχ. Αθήνα	20
Παπαγεωργίου Βασ. Αθήνα	15	Περλέρου Φωτεινή Λάρισα	30	Ρούβαλη Μαρίνα Γιάννινα	45
Λέτσιος Ιωάννης Αθήνα	20	Παπακώστας Αγησίλαος Κοζάνη	30	Ζδράβου Λουίζα Άργος	30
Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα	30	Παΐσιος Δημ. Κόνιτσα	15	Ντίνης Αλεξ. Κέρκυρα	30